



Møteinnkalling

Utval:	Kontrollutvalet i Stord kommune
Møtestad:	Fjernmøte, Teams
Dato:	19.04.2021
Tid:	14:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Hogne Haktorson tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Hogne Haktorson møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Tekniske opplysningar

- Det vert sendt eigen epost med link til teamsmøte.
- Ønskje om at deltakarane koplars seg opp 15 min. før, for test av lyd og bilde.
- I siste sak vil det bli røysta over om møtet skal lukkast. Om så skjer, blir det sendt eigen teamsinvitasjon til utvalsmedlemene om det.
- PS - Møtet vil bli streama frå kl. 14.00 og lagt ut på nettet.

Fredrik Litleskare
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Rådmann

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
Godkjenningssaker			
GK 3/21	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 4/21	Godkjenning av møteprotokoll frå møte 04.03.2021	2020/86	
Politiske saker			
PS 12/21	Sak frå Stord FrP til kontrollutvalet	2020/85	
PS 13/21	Forum for oppvekst i Sunnhordland - Forvaltningsrevisjonsrapport	2020/98	
PS 14/21	Kurs i regi av KPMG	2019/141	
PS 15/21	Årsmelding 2020 for Stord kontrollutval	2020/148	
PS 16/21	Stord kommune si rapportering av internkontroll og tilsyn ein gong i året	2019/129	
PS 17/21	Gjennomgang av møteprotokollar i Stord kommune	2019/130	
PS 18/21	Eventuelt	2020/89	
Referatsaker			
RS 4/21	Lovlegkontroll - Stord budsjett 2021 - økonomiplan 2021- 2024	2019/132	
RS 5/21	Stord kommune, budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024	2019/132	
RS 6/21	FKT - Medlemsinformasjon februar 2021	2019/13	
RS 7/21	FKT - medlemsinformasjon mars 2021	2019/13	
RS 8/21	Veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen	2019/13	
RS 9/21	Veileder til kontrollutvalg- og revisjonsforskriften	2021/29	
Politiske saker			
PS 19/21	Val av revisor for Stord kommune - tilråding frå kontrollutvalet	2014/302	

Godkjenningssaker
GK 3/21 Godkjenning av innkalling og sakliste



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/86-29
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	4/21	19.04.2021

Godkjenning av møteprotokoll frå møte 04.03.2021

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 04.03.2021 er lagt ved saka.



Møteprotokoll

Utval:	Kontrollutvalet i Stord kommune
Møtestad:	Fjernmøte, Teams
Dato:	04.03.2021
Tid:	14:00 - 17:45 (Kurs om kommuneøkonomi for utvalet 12:00 - 14:00)

Følgjande faste medlemmer møte:

Namn	Funksjon	Representerer
Fredrik Litleskare	Leiar	H
Stian Djuvsland	Nestleiar	FRP
Astrid-Cecilie F. Aleksandersen	Medlem	AP
Tore Jubskås	Medlem	SP

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Rigmor Svanberg	Medlem	FRP

Følgjande varamedlemmer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Kristian Magnussen	Rigmor Svanberg	FRP

Merknader

Andre som møte:

Namn	Stilling
Willy Hauge	Partner i KPMG AS (Tom. PS 8/21)
Magnus Mjør	Rådmann (Tom. PS 5/21)
Hege Etterlid	Økonomisjef (Tom. PS 5/21)
Lovise Vestbøstad	Plansjef (Tom. PS 5/21)
Inge Espenes	Einingsleiar (Tom. PS 5/21)
Jakob Bjelland	Fung. ordførar (tom. PS 6/21)
Hogne Haktorson	Kontrollsjef Vestland fylkeskommune, Sekret. for kontr. utv.

Fredrik Litleskare
utvalsleiar

Hogne Haktorson
utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 1/21 GK 2/21	Godkjenning av innkalling og sakliste Godkjenning av møteprotokoll frå møte 03.12.2020	2020/86	
	Politiske saker		
PS 1/21	Sameige Leirvik Brygge - orientering frå rådmannen	2020/85	
PS 2/21	Eldøyane industriområde - orientering frå rådmannen	2020/85	
PS 3/21	Interimsrevisjonsrapport for 2020 - orientering frå rådmannen	2019/132	
PS 4/21	Forenkla etterlevingskontroll for 2019 - orientering frå rådmannen	2019/132	
PS 5/21	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon plan og byggesakshandsaming	2019/45	
PS 6/21	Forenkla etterlevingskontroll for 2020 - risikovurdering	2019/132	
PS 7/21	Forvaltningsrevisjon innan beredskap - statusrapport	2020/190	
PS 8/21	Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS) - Status om forvaltningsrevisjon	2020/98	
PS 9/21 PS 10/21	Gjennomgang av møteprotokollar i Stord kommune Eventuelt	2019/130 2020/89	
	Referatsaker		
RS 1/21	Årsrapport 2019/2020 fra tilsynsutvalget for Stord sjukeheim og Knutsåsen omsorgssenter	2019/129	
RS 2/21	Julebrev fra FKT	2019/13	
RS 3/21	Invitasjon til FKT fagkonferanse 1. - 2. juni 2021	2019/13	
	Politiske saker		
PS 11/21	Konkurransenutsetting av revisjonstenester for Stord kommune - arbeidsmøte	2014/302	

Godkjenningssaker

GK 1/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Det kom ikkje fram merknader til innkalling og saksliste.

Vedtak

Innkalling og saksliste vart godkjent.

GK 2/21 Godkjenning av møteprotokoll frå møte 03.12.2020

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Det kom ikkje fram merknader til møteprotokoll frå møte 03.12.20.

Vedtak

Protokoll frå møte 03.12.20. vart godkjent.

Politiske saker

PS 1/21 Sameige Leirvik Brygge - orientering frå rådmannen

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Rådmannen orienterte om saka, og var bl.a. innom dette:

- Det handlar bl.a. om interesser knytt til næring ift. bumiljø.
- Kontrollutvalet sitt hovudfokus har vore på manglande oppfølging.
- Har tidlegare beklaga at saka ikkje vart følgt opp som ønskt frå starten av.
- Har no svart ut 5 punkt som kontrollutvalet ba om (vedlegg i saka)
- Arbeid med hamneplan pågår
- Støyrapport ligg føre
- Landstraum er på plass, og det vil bli incentivordningar for å bruka den
- Har hatt møte dei siste dagane med representantar for «Sameige Leirvik Brygge» og «Nok er nok på Eldøyane».
- Førebels referat frå møte med sameiget slutta med «takk for konstruktivt møte».

Utvalsleiar synest det var hyggeleg at det no har vore ein god dialog.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

PS 2/21 Eldøyane industriområde - orientering frå rådmannen

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Plansjef Lovise Vestbøstad viste ein presentasjon og orienterte om saka. Ho var bl.a. innom dette:

- Støymålar er permanent plassert i Eldøyane
- Støygrensa varierar ift. tid på døgnet og om det er kvardag, helg eller høgtid.
- Samla rapport om støymåling kjem omlag i april for fjoråret.
- I 2019 vart det registrert 83 døgn med overskridingar.
- Desse vert vurdert opp mot bedrifter og hamnestellet sine eigne loggføringar.
- Av dei 83 overskridingane er det 39 ein ikkje har funne forklaring på. Det vert vurdert som ikkje tilfredsstillande. Det vert arbeid med å finna prosentvis fleire forklaringar.
- Bedriftene har eigeninteresse i å redusera støy

Utvalseiar ønskte å motta meir informasjon om «varslingsrutinar når barrierene brytest». Ingen i utvalet hadde merknader til dette ønsket.

Utvalet ønskte og å få tilsendt den presentasjonen som plansjefen heldt i møtet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

PS 3/21 Interimsrevisjonsrapport for 2020 - orientering frå rådmannen

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Økonomisjef Hege Etterlid orienterte om saka, og var bl.a. innom dette:

- System for logging av informasjon vart sett opp i september 2020, for rekneskap og løn
- Kan sjå kva endringar som er gjort.
- Få personar kan ta ut logg.
- Fullmaktsskjema utarbeida.
- Mindre gruppe som kan gjera alle endringar i systemet.
- Rollar i «Agresso» med færre tilgangar kan jobbast meir med.
- Kommunane Stord - Bømlo - Fitjar - har sams leverandørregister. Kan sjå på tilgongar for kven.
- Avveging - Må ikkje strupa tilgangar slik at det er vanskeleg å gjera arbeid på effektiv måte

Utvalet var innom spørsmålet om sjekk av logg. Det var elles oppfatta at det har vore ei positiv utvikling / ein god trend.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke

Vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

PS 4/21 Forenkla etterlevingskontroll for 2019 - orientering frå rådmannen

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Økonomisjef Hege Etterlid orienterte om saka, og var bl.a. innom dette:

- Det vart oirorientert om kvifor tre innkjøp, kvar på over 100 000 kroner, ikkje var konkurranseutsett. Fellesnemnar var at det på det tidspunktet berre var oppfatta å vera ein reell leverandør.
- Det er gode prosedyrar i «Kompilo» - i kvalitetssystemet.
- Det er viktig at alle brukar dette. På leiarsamling vil det bli vegleia i prosedyrar.

Utvalseiar synest forklaringane var greie, men nemnte at desse skulle vore merka i konkurranseprotokollane. Det var og revisor sitt hovudansvar. Rådmannen synest og at dette er ei rimeleg forventning.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

PS 5/21 Oppfølging - Forvaltningsrevisjon plan og byggesakshandsaming

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ser positivt på at betringsarbeidet er kome noko lenger enn ved forrige rapportering i samband med forvaltningsrevisjon om plan og byggesakshandsaming.
2. Kontrollutvalet ber rådmannen koma med ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjonen til møte 06.09.2021. Statusrapporten vert å oversenda til sekretariatet innan 16.08.2021.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

I ordskiftet kom det fram at fagavdelinga er i gong med integrering av eit dataprogram - E-byggesak.

Plansjefen orienterte om utfordringar med bemanninga, bl.a. relatert til fleire fødselspermisjonar og vanskar med å få tak i erfarne kvalifiserte vikarar.

Rådmannen vart invitert til å gje ei munnleg orientering i utvalet sitt møte i september, i tillegg til den skriftlege orienteringa som går fram av vedtakspunkt nr. 2.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet ser positivt på at betringsarbeidet er kome noko lenger enn ved forrige rapportering i samband med forvaltningsrevisjon om plan og byggesakshandsaming.
2. Kontrollutvalet ber rådmannen koma med ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjonen til møte 06.09.2021. Statusrapporten vert å oversenda til sekretariatet innan 16.08.2021.

PS 6/21 Forenkla etterlevingskontroll for 2020 - risikovurdering

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen frå KPMG AS til orientering.
2. Kontrollutvalet ber også om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen med økonomiforvaltninga vert sendt sekretariatet innan 28.04.2021 slik at den vert klar til handsaming i møte i kontrollutvalet 19.05.2021.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Partner Willy Hauge i KPMG AS orienterte om risikovurdering / planar gjeldande forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga for 2020, der VAR-området står sentralt.

I ordsiftet vart det og spurt om / orientert om ordninga med driftstilskot til private barnehagar, herunder korleis evt. auka støtte til kommunale barnehagar også får som bieffekt ein auke i økonomien for private barnehagar.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen frå KPMG AS til orientering.
2. Kontrollutvalet ber også om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen med økonomiforvaltninga vert sendt sekretariatet innan 28.04.2021 slik at den vert klar til handsaming i møte i kontrollutvalet 19.05.2021.

PS 7/21 Forvaltningsrevisjon innan beredskap - statusrapport

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Av saksframlegget går det fram at forvaltningsrevisjonen er i rute, tidsmessig. Partner Willy Hauge i KPMG AS opplyste at det framleis stemmer.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

PS 8/21 Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS) - Status om forvaltningsrevisjon

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering, men er skuffa over at rapporten blir 4 månader forseinka ift. først avtalt levering.
2. Ferdig rapport vert å senda over til sekretariatet innan 25.03.2021.
3. Rapporten vert å handsama i kontrollutvalet sitt møte 19.04.2021.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Utvalseiar var skuffa over at rapporten var blitt såpass forseinka. Det vart og merka at det ikkje hadde vore aktiv tilbakemelding når KPMG merka at tidsplanen ikkje heldt.

Partner Willy Hauge i KPMG AS beklaga forseinkinga, nemnte at noko av forseinkinga kjem seg av meir omfattande verifisering med eit samarbeidsprosjekt for 6 kommunar. Frå no av og ut meinte han KPMG skulle halda den nye framdriftsplanen, jmf. forslag til vedtak.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering, men er skuffa over at rapporten blir 4 månader forseinka ift. først avtalt levering.
2. Ferdig rapport vert å senda over til sekretariatet innan 25.03.2021.
3. Rapporten vert å handsama i kontrollutvalet sitt møte 19.04.2021.

PS 9/21 Gjennomgang av møteprotokollar i Stord kommune

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane til orientering.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Grunna forfall vart gjennomgang av formannskapet sine protokollar i tida 02.12.20. - 24.02.21 utsett til neste møte.

Jmf. pågåande forvaltningsrevisjon var det fleire som hadde lagt merke til at det vert arbeid med nye avtalar gjeldande Forum for Oppvekst i Sunnhordland (FOS).

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Formannskapet sine protokollar i tida 02.12.20. - 24.02.21 vert gjennomgått i neste møte. Kontrollutvalet tar dei øvrige møteprotokollane til orientering.

PS 10/21 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Økonomi for kontrollutvalet.

Sekretariatet har hatt dialog med økonomisjefen om å få overført midlar for prosjekt som starta i 2020, men som vert ferdigstilt i 2021, slik utvalet ønskte, jmf. sak PS 47/20 i møte 3. desember - 20. Økonomisjefen har stadfesta at det i årsavslutningen er teke omsyn til restfinansiering av desse to prosjekta:

- Forvaltningsrevisjon av Forum for Oppvekst i Sunnhordland (FOS)
- Forvaltningsrevisjon innan beredskap.

Utvalet sette pris på den informasjonen

NKRF kontrollutvalskonferansen 2021 - digitalt arr. 21. - 22. april 2021.

Det var ønske om at utvalet er representert med 2 - 3 personar.

Utvalsleiar, nestleiar og Astrid-Cecilie F. Aleksandersen vil sjekka ut om det er råd å delta ift. arbeidssituasjonen.

Sekretariatet vil sjekka ut om det er råd å få med seg konferansen digitalt, etter at den er avvikla, dersom nokon ikkje kan delta i arbeidstida.

Etter dette vart slikt vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet ønskjer å vera representert med 2 - 3 personar på NKRF sin digitale kontrollutvalskonferanse 21. - 22. april 2021.

Referatsaker

RS 1/21 Årsrapport 2019/2020 fra tilsynsutvalget for Stord sjukeheim og Knutsåsen omsorgssenter

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vert teken til orientering.

RS 2/21 Julebrev fra FKT

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vert teken til orientering.

RS 3/21 Invitasjon til FKT fagkonferanse 1. - 2. juni 2021

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Kontrollutvalet ønskjer å vera representert med 2 personar på FKT sin fagkonferanse 1. - 2. juni 2021, og prioriterer at leiar og nestleiar blir med der.

Politiske saker

PS 11/21 Konkurransetsetting av revisjonstenester for Stord kommune – arbeidsmøte

Forslag vedtak

Arbeidsmøte utan forslag til vedtak.

Saksprotokoll 04.03.2021 - Kontrollutvalet i Stord kommune

Handsaming i møte

Revisor var ikkje til stades ved handsaminga av saka.

Sidan tilboda inneheld informasjon av konkurransemessig betydning for tilbydarane er informasjonen unnateke offentleggjering, jf. offl. § 13, jf. forvl. § 13.

Møtet vart difor samrøystes lukka med heimel i kommunelova § 11-5 under handsaming av denne saka.

Sekretariatet orienterte om evalueringa som er føreteken. Drøfting i utvalet.

Det vart spurt om utvalet ville vita kva firma som hadde levert dei ulike tilboda, men det var ikkje nokon som ønskte i dette møtet.

Sak om innstilling i val av revisor kjem opp til handsaming i neste møte i kontrollutvalet.

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Informasjonen vart teken til orientering.

Politiske saker
PS 12/21 Sak frå Stord FrP til kontrollutvalet



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/85-44
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	12/21	19.04.2021

Sak frå Stord FrP til kontrollutvalet

Forslag til vedtak

Lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Stord FrP har henvend seg til kontrollutvalet om forhold relatert til «...utviklinga i Stord Kommunalteknikk». Rådmannen er invitert for å orientera om sin oppfatning av saksforholda. Han har stadfesta at han blir med i møtet frå møtestart.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Sak frå Stord FrP til kontrollutvalet
- 2 Utval for plan og utvikling. Møteprotokoll for sak IS 4_21 i møte 08.04.21

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Stord FrP har henvend seg til kontrollutvalet om forhold relatert til «...utviklinga i Stord Kommunalteknikk». Epost frå Stord FrP er vedlagt.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i sak der utvalet vil innhenta informasjon, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Henvendinga frå Stord Frp

Innhaldet i henvendinga frå Stord Frp er slik:

«Stord FrP har med stigande uro fulgt utviklinga i Stord Kommunalteknikk.

Døme på uheldig praksis er fleire, i seinare tid kan ein nemna

- *Utbyggingsstart ny veg til Grunnvågen utan å ha hand om alle eigedomar eller avtale med grunneigarar. Dette førte til høgt konfliktnivå og trong for ekspropriasjon. Det bør undersøkast om noko av årsaka ligg i kommunen sin forhandlingsteknikk og måte å møte innbyggjarane på. Sjøpodlen har i tillegg blitt forureina med fine partiklar pga manglande bruk av siltgardin.*
- *Riving av dam, Litlabø, utan å ha informert interessentar eller få eventuelt løyve frå kommunen. Ved sjekk av sakspapir her ser det ut til at det ikkje er tilstrekkeleg kontroll på restansar i sakskomplekset med NVE.*
- *Stort og pågående utslepp av ureinsa kloakk til Sagvåg, innafør ytterste terskel og utan naudsynt utsleppsløyve frå Statsforvaltaren. Ein må spørre seg om det også pågår eller har pågått slike utslepp andre stader i kommunen, og kva vurderingar som eventuelt ligg til grunn for slik arbeidsmetodikk.*

Dette, kombinert med manglande svar på legitime spørsmål frå folkevalde kan få det til å sjå ut som det har utvikla seg ein ukultur der ein meir eller mindre gjer som ein vil, utan å tilstrekkeleg hensynta innbyggjarane sine innspel og ynskjer, lovar og regelverk. Dette er i tilfelle svært alvorleg og må endrast.

Ber kontrollutvalet sjå på saka og kome med si vurdering.»

Om henvendingar generelt.

I tidlegare saksframlegg vart det på generelt grunnlag vist til skisse frå sekretariatet om korleis henvendingar kan handterast av kontrollutvalet. Sekretariatet har registrert gjennom sine 16-17 driftsår, pt. for 17 kontrollutval, at det er auke i tal henvendingar. Same inntrykket vert formidla frå kollegaer. Kvar henvending som kjem er unik. Det er såleis ikkje nokon fasit på korleis henvendingar skal handsamast. Men sekretariatet har utarbeidd ein skisse for evtnt. rekkefølge som kan nyttast ved henvendingar generelt sett:

1. Kontrollutvalet må bli gjort kjent med henvendinga. Samstundes blir det teke eit par avklaringar:
 - 1.1. Dersom det varsla forholdet td. er til ankehandsaming hjå kommunen eller fylkesmannen, så ventar kontrollutvalet normalt med å sjå nærare på saka.
 - 1.2. Det same gjeld om det varsla forholdet er til handsaming i rettsapparatet.
2. Kontrollutvalet drøftar så vegen vidare, 1. gong. Nokre alternative utfall kan vera desse:
 - 2.1. Kontrollutvalet meiner alt no at dette ikkje er ei sak for utvalet, og grunnjev dette.
 - 2.2. Utvalet treng meir informasjon for å kunna realitetshandsama henvendinga.
 - 2.2.1. Ein kan td. be rådmannen om å gje informasjon på neste møte.

- 2.2.2. Ein kan be sekretariatet om å skaffa fleire relevante dokument.
- 2.2.3. Ein kan be om innspel frå andre.
- 2.3. Utvalet har indikasjon på - ut frå henvendinga og evnt. kunnskap i kontrollutvalet, sekretariatet og/eller revisjonen - at dette er eit saksområde som ein bør sjå nærare på. Utvalet ser først og fremst på kommunen sine system og rutinar generelt sett og mindre på einskilt saker. Då kan td. dette skje:
 - 2.3.1. Dersom det er nært føreståande å laga ny plan for forvaltningsrevisjon eller å evaluera denne, kan ein få ei prioritering av saksfeltet det er henvending om, opp mot andre saksfelt.
 - 2.3.2. Dersom det snart skal bestillast ny forvaltningsrevisjon, kan ein vurderer om saksfeltet kan inkluderas i føremål og/eller problemstillingar for denne.
 - 2.3.3. Kontrollutvalet bestiller ein ny forvaltningsrevisjon med basis i saksfeltet henvendinga omhandlar. Sjå pkt. 2.4.1 om vegen vidare.
- 2.4. Kontrollutvalet har indikasjon på at henvendinga er så spesiell at utvalet vil sjå nærare på saka - det spesifikke innhaldet som henvendinga omtalar.
 - 2.4.1. Då er det vanleg å be revisjonen om å laga ein prosjektplan som fortel kva arbeid som skal gjerast og kva ressursar som skal brukast. Endeleg bestilling frå kontrollutvalet vil vera på basis av denne prosjektplanen.
- 3. Kontrollutvalet drøftar evnt. vegen vidare, 2. gong. Det vil vanlegvis vera i neste møte. Nokre alternative utfall:
 - 3.1. Utvalet kjenner seg i stand til å konkludera på om dei vil ta saka eller ikkje.
 - 3.2. Utvalet meiner framleis at dei treng meire informasjon, og vil be om det fram mot / i komande møte.
 - 3.3. Utvalet handsamar prosjektplan frå revisjonen, dersom det er bede om, og bestiller ein revisjon på saksfeltet eller om den konkrete saka.
- 4. Revisjonen arbeidar ut frå bestilling frå kontrollutvalet. Det er verdt å merka seg at revisjonen har tilnærming til oppdraget som og inkluderer stikkord som verifisering og kontradiksjon.
- 5. Kontrollutvalet si handsaming, 3. gong
 - 5.1. Utvalet vil no forhåpentlegvis vera i stand til å vurderer om ein skal sjå nærare på saka eller ikkje.
 - 5.2. Dersom det vart bestilt revisjon i førre møte, kan utvalet få ein milepelsrapport i dette møtet.
- 6. Revisjonen arbeidar / arbeidar vidare, ut frå bestilling frå kontrollutvalet.
- 7. Kontrollutvalet handsamar revisjonsrapport når denne er ferdig, inkl. uttale frå rådmannen.
 - 7.1. Utvalet innstiller overfor kommunestyret.
- 8. Kommunestyret handsamar revisjonsrapporten og gjer vedtak i saka
- 9. Det følgjer av forskrift, gjerne og stadfesta i kommunestyrevedtaket, at kontrollutvalet følgjer opp om tilrådingane blir følgt opp.
 - 9.1. Kommunestyret ber ofte rådmannen skriva ein handlingsplan til kontrollutvalet innan ein fastsett frist.
- 10. Kontrollutvalet handsamar handlingsplan frå rådmannen.
- 11. Kontrollutvalet ser på rådmannen si oppfølging fleire gonger, dersom ikkje alle tilrådingar er følgt opp.
- 12. Kontrollutvalet rapporterer til kommunestyret undervegs og / eller i årsmeldingar frå utvalet.

Som oppsettet viser, kan det gå fleire møter før kontrollutvalet er i stand til å realitetshandsama henvendinga, gjerne etter å ha skaffa meire informasjon.

Kontrollutvalet er og styrt av dei økonomiske rammene som er tildelt. Slik sett kan det og vera at utvalet må prioritera ned saka / saksfeltet som er omtala i henvendinga av økonomiske årsaker, sjølv om saka / saksfeltet isolert sett ville vore interessant å sjå nærare på.

Invitasjon til rådmannen.

For å vinna tid, er det skua til pkt. 2.2.1 i skissen overfor. I samråd med kontrollutvalsleiar er rådmannen invitert til å vera tilstades ved handsaming av denne saka, og han har takka ja til det. Rådmannen har fått slik bestilling:

- *«Me ber om at rådmannen orienterer om sin oppfatning av saksforholda som går fram av dei tre kulepunkta, samt evnt. merknader til 1. avsnitt etter kulepunkta.»*
- *«Det vert bede om at skriftleg kopi av orienteringa, td. notat eller PP-presentasjon, vert gjort tilgjengeleg for kontrollutvalet i møtet.»*
- *«Rådmannen vurderar sjølv om han vil ha nokon frå administrasjonen med seg.»*

Anna relevant informasjon?

Utval for plan og utvikling var samla 08.04.21. I deira sak IS 4/21 har rådmannen gjeve svar på 6 spørsmål frå Reinert Svanberg (FrP) relatert til hasterivinga av Jappaløken/Storstemmo. Noko av det som her er svart ut, kan vera av interesse ifm. andre kulepunkt i FrP si henvending til kontrollutvalet i denne saka. Derfor er protokollføring i nemnte sak IS 4/21 lagt inn som vedlegg i kontrollutvalet si sak.

Kontrollutvalsmøte 19.04.21.

I skrivande stund er det ukjent kva informasjon rådmannen kjem med i møtet. Kontrollutvalet må derfor i møtet vurdere informasjonen som vert gjeven opp mot dei problemstillingane som er reist av Stord FrP. Så må utvalet drøfta kva som vidare bør skje i saka. Skissen overfor kan gjerne koma til nytte ifm. vidare tilnærming.

Konklusjon

Henvendinga frå Stord FrP er kjent. Rådmannen gjev ei orientering i møtet. Denne vert også gjort skriftleg tilgjengeleg i møtet. Kontrollutvalet må etter det vurdere kva tilnærming utvalet vil ha vidare. Generell skisse om henvendingar kan då gjerne koma til nytte.

Fra: Reinert Svanberg (reinert.svanberg@gmail.com)

Sendt: 14.03.2021 18:47:42

Til: fredrik.litleskare@stord.kommune.no

Kopi: Hogne Haktorson; Gaute Straume Epland; Magnus Mjør; Stord kommune; Sigbjorn.framnes@gmail.com

Emne: Sak til kontrollutvalet

Vedlegg:

Attn:

Stord Kommune

Kontrollutvalet

v/Utvalsleiar Fredrik Litleskare

Stord FrP har med stigande uro fulgt utviklinga i Stord Kommunalteknikk.

Døme på uheldig praksis er fleire, i seinare tid kan ein nemna

- Utbyggingsstart ny veg til Grunnvågen utan å ha hand om alle eigedomar eller avtale med grunneigarar. Dette førte til høgt konfliktnivå og trong for ekspropriasjon. Det bør undersøkast om noko av årsaka ligg i kommunen sin forhandlingsteknikk og måte å møte innbyggerane på. Sjøpodlen har i tillegg blitt forureina med fine partiklar pga manglande bruk av siltgardin.
- Riving av dam, Litlabø, utan å ha informert interessentar eller få eventuelt løyve frå kommunen. Ved sjekk av sakspapir her ser det ut til at det ikkje er tilstrekkeleg kontroll på restansar i sakskomplekset med NVE.
- Stort og pågående utslepp av ureinsa kloakk til Sagvåg, innafør ytterste terskel og utan naudsynt utsleppsløyve frå Statsforvaltaren. Ein må spørre seg om det også pågår eller har pågått slike utslepp andre stader i kommunen, og kva vurderingar som eventuelt ligg til grunn for slik arbeidsmetodikk.

Dette, kombinert med manglande svar på legitime spørsmål frå folkevalde kan få det til å sjå ut som det har utvikla seg ein ukultur der ein meir eller mindre gjer som ein vil, utan å tilstrekkeleg hensynta innbyggerane sine innspel og ynskjer, lovar og regelverk. Dette er i tilfelle svært alvorleg og må endrast.

Ber kontrollutvalet sjå på saka og kome med si vurdering.

Med venleg helsing

Reinert Svanberg

Stord FrP

Stord kommune, Utval for plan og utvikling, utdrag frå møteprotokoll frå møte 08.04.2021

IS 4/21 Spørsmål til PUT frå Reinert Svanberg (FRP) - Mogleg utslepp i Sagvåg og Hasterivinga av Jappaløken/Storstemmo

Svar på spørsmål frå Reinert Svanberg (Frp)

Når det gjeld hasterivinga av Jappaløken/Storstemmo, kan rådmannen svare på følgande:

1. Vedtaket frå NVE ser ut til å vera basert på kommunen sin konsulent (VTA) sine vurderingar og beslutning om riving. Dette tyder på at det ikkje er NVE, men kommunen sjølv som har gått inn for å rive dammen. Er dette korrekt forståelse? **Svar:** Det er VTA (Vassdragsteknisk ansvarleg) Ole Dan Lundekvam som har hatt dialog med NVE i løpet av revurderingsprosessen. VTA har foreslått overfor NVE, sitat: «(...)Som midlertidig tiltak for Lapptjørna, inntil endelig alternativ er klart, vil nivået bli senket så langt ned som det er mulig ved hjelp av at sekundærdammen blir punktert og fundamentet da blir fjernet ned til fjell (på det stedet der sekundærdammen allerede er ramlet sammen). Det skal skje senest innen den 15. januar 2021. Videre tenkes det gjennomført et forprosjekt som skal utrede tekniske og kostnadmessige konsekvenser av alternativene 1) istandsetting av dammen (egentlig ny konstruksjon) hvis dagens nivå skal opprettholdes, 2) istandsetting av dammen (egentlig ny konstruksjon) hvis nivået senkes, 3) fjerning av dammen. Forprosjektet tenkes gjennomført i løpet av 2021. En antar endelig løsning (eventuelt ny dam) kan gjennomføres innen 2026.» NVE vedtok 26.1.21 å godkjenna revurderingsrapportane. Kommunen sin beslutning om å riva dammen er såleis basert på revurderingsrapportane og endeleg vedtak i NVE.

2. Kvifor vart ikkje vedtaket frå NVE påklaga, då det tydeleg kjem fram at det er mogleg? **Svar:** Damsikkerhetsforskrifta er ei forskrift som skal ivareta tryggleik for folk og eigedom, og Stord kommune er ansvarleg for tryggleiken knytt til dammane kommunen eig. Konklusjonen ekstern konsulent (Norconsult) og VTA har kome til etter revurdering av dammen er at det er trong for å gjennomføra strakstiltak, mellom anna sikring/sperring av tilkomst og seinking av vatnspegel, for å tilfredstillast krava i Damsikkerhetsforskrifta. Etter å ha fått råd frå ekstern konsulent og intern fagansvarleg om at tryggleiken er for dårleg, ikkje tilfredstillast forskrifta og at det er trong for strakstiltak, måtte Stord kommune i etterkant av vedtak i NVE hatt eit sterkt fagleg grunnlag for å klaga på dette vedtaket.

3. Kvifor vart det ikkje iverksatt alternative tiltak, istadenfor umiddelbar riving av viktige industrielle kulturminne? **Svar:** Alternative tiltak er vurdert. Konklusjonen om å senke vassnivået med 2 meter gjennom opning av deler av sekundærdammen var det meste rasjonelle og effektive måten å senke vassnivået.

4. Kvifor vart ikkje Venelaget for Gruo invitert til å kome med innspel? **Svar:** Venelaget burde vore informert om tiltaket før det vart gjennomført, sjølv om ein vanskeleg kan sjå for seg at resultatet hadde blitt eit anna. Venelaget vil bli involvert i forprosjektet, der ein skal vurdere ev. istandsetting av dammen.

5. Kan kommunal verksemd fritt rive kulturminner med gravemaskin? Er kommunal verksemd unnateke søknadsplikta i Plan og -Bygningslova? **Svar:** Kommunale einingar er ikkje frittekne for søknadsplikt. Stord kommunalteknikk konkluderte drøfting med VTA med at tiltaket ikkje er søknadspliktig.

6. Eit enkelt alternativ for seinking av vasstand er å pumpe dammen tom og skånsomt lage hol i dammen i nedkant. Dette er fullt teknisk mogleg. Kvifor vart ikkje dette vurdert, og om det vart vurdert, kvifor vart det ikkje gjort? **Svar:** Stord kommune har gjennomført eit tiltak som er fagleg og sikkerheitsmessig vurdert som det beste. Deler av damkonstruksjonen som vart fjerna var så skada at den utgjorde ein risiko. Eg har så langt ikkje fått svar på utfyllande spørsmål om eventuell vurdering av alternativet som inneber å pumpa dammen tom og punktera/fjerna tappeluka i botn av dammen, men vil koma tilbake til spørsmålet.



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/98-49
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	13/21	19.04.2021

Forum for oppvekst i Sunnhordland - Forvaltningsrevisjonsrapport

Forslag til innstilling

Kommunestyret ber rådmannen om:

1. Sikre at samarbeidet er underlagt demokratisk kontroll på ein måte som er hensiktsmessig for den einskilde kommune.
2. Sørge for at ein vurderer korleis kommunen kommuniserer moglegheitene for medverknad i høve til FOS til dei tillitsvalde i kommunen.
3. Sikre at det vert vurdert om det er behov for tydelegare kommunikasjon om kva FOS er og korleis FOS blir styrt.
4. Sikre at ein tydeleggjere kva kurs og kompetansehevingstilbod i regi av FOS som dei kan tilby til dei tilsette i oppvekstsektoren.
5. At rådmannen kjem med tilbakemelding på tilrådinga ovanfor til kontrollutvalet, med frist til 10.08.2021

Samandrag

Det er gjennomført forvaltningsrevisjon gjeldande Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS). Den er felles for kommunane Bømlø, Etne, Fitjar, Kvinnherad, Stord og Sveio. Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å kartlegge kva rammer FOS opererer under og å kartlegge og vurdere erfaringane med og resultata til FOS. Forvaltningsrevisjonen vil vere forbetningsorientert, og vil ha som føremål å gje tilrådingar om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekkjer forbetningsområde. Det vert tilrådd at kontrollutvalet ber rådmann om tilbakemelding på forvaltningsrevisjonsrapporten.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Forum for oppvekst i Sunnhordland -
Forvaltningsrevisjonsrapport

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Stord kommune tok initiativ til å få gjennomført denne forvaltningsrevisjonen. Utvalet inviterte samstundes dei samarbeidande kommunane til å vera med på å ha ein sams forvaltningsrevisjon. Det gjeld då desse kommunane, i alfabetisk rekkefølge:

- Bømlo kommune
- Etne kommune
- Fitjar kommune
- Kvinnherad kommune
- Stord kommune
- Sveio kommune

Alle kommunane takka ja til å vera med på sin andel, der grunnsum utgjer 50% med lik sum pr. kommune, medan øvrige 50% reflekterer tal innbyggjarar i kommunane.

Endeleg bestilling vart sendt til KPMG 05.06.20, etter at stadfesting var motteken frå alle kommunane, samt at innspel frå eit par kommunar var handtert.

Kontrollutvalet har fått fleire løypemeldingar undervegs, derav om forseinkingar.

Forvaltningsrevisjonen har slikt føremål:

✓ Kartleggje under kva rammer FOS opererer

✓ Kartleggje og vurdere erfaringane med og resultatata til FOS.

Forvaltningsrevisjonen vil vere forbetningsorientert, og vil ha som føremål å gi tilrådingar om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekkjer forbetningsområde.

Forvaltningsrevisjonen fokuserer på to hovudtema:

✓ Rammene som FOS opererer under Det er viktig at samarbeidet i FOS blir regulert av klare rammer. Her vil vi sjå på kva rammer FOS opererer under, kva føringar deltakarkommunane legg for FOS si verksemd og i kva grad FOS etterlev rammer og føringar.

✓ Erfaringane med og resultatata til FOS Her vil vi rette blikket mot resultatata til FOS omkring deira kjerneoppgåver knytt til kurs og kompetanseheving. Samstundes vil vi ha eit brukarperspektiv, og sjå på erfaringane som barnehagane, skulane og kommunalt tilsette i oppvekstsektoren i deltakarkommunane har med FOS, og kurs- og kompetansehevingstilbodet dei tilbyr. Her vil vi mellom anna sende ut eit spørjeskjema til barnehagane, skulane og kommunalt tilsette i oppvekstsektoren i deltakarkommunane for å kartleggje deira erfaringar med FOS.

Problemstillingar:

1. I kva rammer opererer FOS:

- *Korleis er FOS organisert ?*
- *Kva mål og strategi har FOS ?*
- *Kva slags budsjett og rekneskap har FOS ?*
- *Korleis er den økonomiske situasjonen for FOS ?*
- *Korleis rapporterer FOS til deltakarkommunane ?*
- *Kva slags informasjon går frå FOS til kommunane ?*
- *Kva vedtekter har FOS ?*
- *Kva eigarskapsføringar og eigarskapsstrategi har deltakarkommunane for FOS ?*
- *Kva kjørereglar er etablert knytt til bruk av kommunale midlar i FOS ?*
- *Kva rammar og føringar er etablert for bruk av kommunale ressursar inn i FOS ?*
- *Kva har vore sentrale aktivitetar i FOS i 2019 ?*
- *Korleis medverkar kommunale tilsette innan oppvekstområde i FOS ?*

2. Kva er oppnådde resultat og erfaringar med FOS:

- Korleis opplev barnehagane og skulane at kurs- og kompetansetilbodet frå FOS fungerer ?
- I kva grad opplev barnehagane og skulane å få det kurs og kompetansetilbodet som dei har behov for ?
- I kva grad blir mål og strategiar etterlevd ?

Tilrådingar i rapporten:

Deltakarkommunane bør sikre at samarbeidet er underlagt demokratisk kontroll , på ein måte som er hensiktsmessig for den ein skilde kommune.

Deltakarkommunane bør vurdere korleis dei kommuniserer moglegheitene for medverknad i høve til FOS til dei tillitsvalde i kommunen.

Deltakarkommunane bør vurdere om det er behov for tydelegare kommunikasjon om kva FOS er og korleis FOS blir styrt, internt i den ein skilde kommune.

Deltakarkommunane bør tydeleggjere kva kurs og kompetansehevingstilbod i regi av FOS som dei kan tilby til dei tilsette i oppvekstsektoren.

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har ansvar for å gjennomføre slike revisjonar. Det er likevel kommunestyret som har avgjersmynde i saka, etter innstilling frå kontrollutvalet, når revisjonsrapport ligg føre, jf. kommunelova § 23-3.

Vurderingar og verknader

KPMG har levert rapport om felles forvaltningsrevisjon gjeldande Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS). Den vart ein del forseinka ift. framdriftsplanen, men revisjonsrapporten er no klar og ligg ved som vedlegg til saka.

Etter det sekretariatet kan sjå er prosjektet gjennomført i tråd med standard for forvaltningsrevisjonen (RSK 001). KPMG har nytta metodar som dokumentinnsamling og analyse, intervju og spørjeundersøking. Det er gjennomført intervju med 13 personar.

Av rapporten merkar sekretariatet seg bl.a. desse forholda, som også er omtalt i samandraget:

- Forvaltningsrevisor vurderar at FOS har ein opplevd nytteverdi for den ein skilde kommune.
- FOS hadde ikkje ein skriftleg avtale som regulerte samarbeidet mellom kommunane, men det er no utarbeidd ein slik avtale.
- Det har vore drøfting om samarbeidsform mellom revisor og kommunane. Forvaltningsrevisor er no av den oppfatning at kommunane har gjort ei grundig vurdering av dei juridiske rammene for samarbeidet, og at det er klargjort at samarbeidet slik det er organisert ikkje er omfatta av føresegna om interkommunalt samarbeid i kommunelova.
- Det er verdt å merka seg opplysningar om tillitsvalde sine merknader og revisor sine vurderingar i samband med det.

Revisjonsrapporten er sendt til dagleg leiar og eigarkommunane til uttale. Av eigarkommunane er det Fitjar kommune og Bømlo kommune som har vald å gje tilbakemelding til revisjonsrapporten. Tilbakemeldingane er integrert i rapporten som pkt. 6, side 31 - 33.

Fråsegn frå dagleg leiar i FOS:

«I rapporten går det fram at det under intervjuet med dagleg leiar i FOS, 2.september 2020, vart knytt usikkerheit til om FOS sitt system for tilsyn i barnehagar og gjennomføring av munnleg eksamen måtte inn under vertskommunesamarbeid. Det har sidan den tid vore avklara med KS

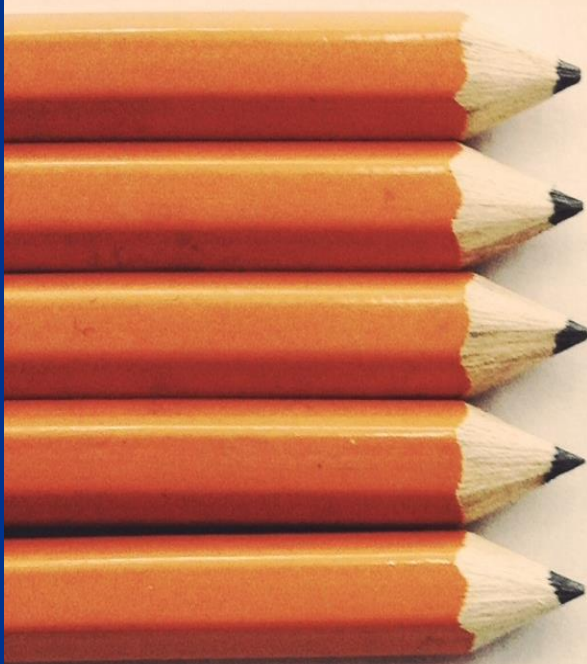
som har vært tydelege på at FOS ikkje trengte eit vertskommunesamarbeid. Vi er difor p.t. av den oppfatning at FOS ikkje er nøyde til å organisere tilsyn i barnehagar og gjennomføring av munnleg eksamen som vertskommunesamarbeid».

Konklusjon

Kontrollutvalet har eit særskilt ansvar for å følgje opp at kommunestyret sine vedtak i samband med handsaming av rapportar om forvaltningsrevisjon vert følgd opp. Det vert vist til Kommuneleva § 23-2, e) der det står dette:

«kontrollutvalget skal påse at e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandling av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.»

Forslag til innstilling i saksframlegget, byggjer på forslag i rapporten. På bakgrunn av dette vert det tilrådd at kontrollutvalet innstiller på at kommunestyret ber rådmannen om å koma med ei tilbakemelding på forvaltningsrevisjonsrapporten.



Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)

Forvaltningsrevisjonsrapport

Bømlo kommune

Etne kommune

Fitjar kommune

Kvinnherad kommune

Stord kommune

Sveio kommune

Mars 2021

www.kpmg.no

Forord

Etter vedtak i kontrollutvala i Bømlo, Etne, Fitjar, Kvinnherad, Stord og Sveio har KPMG gjennomført ein forvaltningsrevisjon retta mot Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS). Denne rapporten svarar på kontrollutvalet si bestilling.

Oppbygging av rapporten

Våre konklusjonar og tilrådingar går fram av samandraget i rapporten. I kapittel 1, innleiinga til rapporten, presenterast føremål, problemstillingar, revisjonskriterier og metode. Kapittel 2 gir bakgrunnsinformasjon om Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS). I kapittel 3-4 blir revisjonskriterier konkretisert, samt at fakta og vurderingar blir presentert. I Kapittel 5 presenterer vi våre tilrådingar. I kapittel 6 er dagleg leiar og kommunedirektørane i deltakarkommunane sin uttale til rapporten tatt inn.

Vi vil takke FOS og kommunane for god hjelp i arbeidet vårt med forvaltningsrevisjonen.

Samandrag

Føremålet med forvaltningsrevisjonen er todelt:

- ✓ Kartleggje under kva rammer FOS opererer
- ✓ Kartleggje og vurdere erfaringane med, og resultata til, FOS

Under er våre vurderingar og tilrådingar.

Vurderingar

Rammer

Forvaltningsrevisor vurderer at FOS har ein opplevd nytteverdi for den einskilde kommune som tek del i samarbeidet. Det medfører betydeleg nytte å ha nabokommunar som tilsynsmynde i barnehagar mv. Vidare er det etter forvaltningsrevisors skjønn liten tvil om betydninga av nytta for den einskilde kommune gjennom samarbeid om kursverksemd mv. Kommunane er også einige om ein finansieringsmodell for FOS som er tilpassa forskjellane mellom kommunane.

FOS hadde ikkje ein skriftleg avtale som regulerte samarbeidet mellom kommunane. Det er no utarbeidd ein slik avtale. Forvaltningsrevisor vektlegg at ein slik avtale er viktig for å etablere tydelige rammer og retningslinjer for FOS. Etter vår vurdering blir rammene til FOS vurdert å vere uklare og utydelige på fleire område, irekna medverknad og medbestemmelse. Forvaltningsrevisor har fått tilbakemelding på at fleire av kommunane har handsama samarbeidsavtala i kommunestyret. Vår vurdering er at det er viktig at samarbeidet er underlagt demokratisk kontroll.

Forvaltningsrevisor har vurdert om FOS samarbeidet er så vidtrekkande at det fell inn under føresegna om interkommunalt samarbeid i kommunelova § 17-1 andre ledd, der det blir stilt krav til organiseringa av interkommunale samarbeid. I samband med faktaverifiseringa kom det tilbakemelding på dette frå alle samarbeidskommunane. Stord kommune syna til ei grundig utgreiing av dette spørsmålet, i samarbeid med KS. Det vart vidare syna til rettleiing om interkommunalt samarbeid om tilsyn frå Kunnskapsdepartementet. Forvaltningsrevisor er av den oppfatning at kommunane har gjort ei grundig vurdering av dei juridiske rammene for samarbeidet, og at det er klargjort at samarbeidet slik det er organisert ikkje er omfatta av føresegna om interkommunalt samarbeid i kommunelova.

Det har blitt lufta kritiske tilbakemeldingar og då særskilt frå tillitsvalde som ikkje oppfattar at FOS tek i vare tillitsvalde/kommunalt tilsette i oppvekstområdet sine interesser i tilstrekkeleg grad, irekna når kurs og satsingar vert sett i verk. Det er og uklart for einskilde av respondentane i intervjuet kva som er kommunale vedtak og kva som vert avgjerd innanfor ramma av FOS. Vår vurdering er at rammene for medverknad frå dei tillitsvalde i kommunane i FOS er i samsvar med rammene i hovudavtala. Vi ser likevel at dette er uklart for nokre av dei tillitsvalde. Kommunane kan i nokre tilfelle gi dei tillitsvalde meir informasjon om kva som skjer i FOS og korleis det påverkar dei tilsette sin arbeidskvardag. Samt å syne til at medverknad skal og kan skje i kommunen.

Forvaltningsrevisor vurderer òg at oppfatninga av kva FOS er ikkje er lik i fleire av kommunane. Tilbakemeldingane frå tillitsvalde på intervju er ikkje eins med tilbakemeldingane frå kommuneleiinga, kva gjeld medverknad og rammer for samarbeidet. Vi meiner det synar eit potensiale for betre informasjon og kommunikasjon internt om kva FOS er og korleis samarbeidet passar inn i kommuneorganisasjonen. Samstundes ser vi at det her er forskjell mellom kommunane.

Erfaringar og resultat

Revisjonen vurderer at deltakarkommunane gjennom FOS i stor grad samarbeider om oppgåver som blir løyst betre på regionalt nivå enn lokalt. Døme på slike oppgåver er munnleg eksamen og tilsyn i barnehagar. Samstundes fremjar samarbeidet det pedagogiske utviklingsarbeidet i regionen ved å leggje til rette for utveksling av idear og opplegg samt erfaringsdeling mellom kommunane.

Revisjonen vurderer at FOS bidreg med relevante kurs og kompetansehevingstiltak som tilsette i oppvekstsektoren i deltakarkommunane finn nyttig. Dette kjem fram av både spørjeundersøkinga og intervjuet. Samstundes framstår det som om FOS kunne vore tent med å tydeleggjere kva dei leverar av kurs og kompetansehevingstilbod til dei tilsette i oppvekstsektoren i deltakarkommunane ettersom det i variabel grad framstår som klart i intervjuet og i spørjeundersøkinga. Vi vurderer dermed at aktivitetar og tiltak i FOS i større grad kan forankrast hjå deltakarkommunane. Dette er ein av strategiane til FOS.

FOS er i ein prosess der dei i tiltakande grad å gjennomføre kompetanseutvikling som program, samstundes som ein gjennomfører færre tradisjonelle kurs. Dette er eit bevisst val frå FOS. Frå FOS si side opplev dei at slike program gjev grobotn for kontinuerleg forbetring og såleis har betydeleg ekstra nytte samanlikna med tradisjonell kursverksemd. Samstundes er dette i tråd med statlege føringar og forventingar til kompetanseutvikling i barnehage- og skulesektoren.

Tilrådingar

- ✓ Deltakarkommunane bør sikre at samarbeidet er underlagt demokratisk kontroll, på ein måte som er hensiktsmessig for den einskilde kommune.
- ✓ Deltakarkommunane bør vurdere korleis dei kommuniserer moglegheitene for medverknad i høve til FOS til dei tillitsvalde i kommunen.
- ✓ Deltakarkommunane bør vurdere om det er behov for tydelegare kommunikasjon om kva FOS er og korleis FOS blir styrt, internt i den einskilde kommune.
- ✓ Deltakarkommunane bør tydeleggjere kva kurs og kompetansehevingstilbod i regi av FOS som dei kan tilby til dei tilsette i oppvekstsektoren .

Innhold

1. Innleiing	1
1.1 Bakgrunn og føremål	1
1.2 Problemstillingar	1
1.3 Revisjonskriterier	2
1.4 Metode	2
2. FOS	4
3. Rammene til FOS	5
3.1 Revisjonskriterier	5
3.2 Fakta	5
3.3 Vurderingar	22
4. Resultat og erfaringar	24
4.1 Revisjonskriterier	24
4.2 Fakta	24
4.3 Vurderingar	29
5. Tilrådingar	30
6. Uttale frå dagleg leiar/kommunedirektørar	31
Vedlegg 1 Dokumentliste	35
Vedlegg 2 Revisjonskriterier	38

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn og føremål

Etter vedtak i kontrollutvala i Bømlo, Etne, Fitjar, Kvinnherad, Stord og Sveio har KPMG gjennomført ein forvaltningsrevisjon retta mot Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS). Forvaltningsrevisjonen er retta mot FOS som organisasjon.

Føremålet med forvaltningsrevisjonen er todelt:

- ✓ Kartleggje under kva rammer FOS opererer
- ✓ Kartleggje og vurdere erfaringane med, og resultatata til, FOS

Forvaltningsrevisjonen vil vere forbetningsorientert, og vil ha som føremål å gi tilrådingar om å sette i verk tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekkjer forbetningsområde.

1.2 Problemstillingar

1. I kva rammer opererer FOS?

- a. *Korleis er FOS organisert?*
- b. *Kva mål og strategi har FOS?*
- c. *Kva slags budsjett og rekneskap har FOS?*
- d. *Korleis er den økonomiske situasjonen for FOS?*
- e. *Korleis rapporterer FOS til deltakarkommunane?*
- f. *Kva slags informasjon går frå FOS til kommunane?*
- g. *Kva vedtekter har FOS?*
- h. *Kva eigarskapsføringar og eigarskapsstrategiar har deltakarkommunane for FOS?*
- i. *Kva kjørereglar er etablert knytt til bruk av kommunale midlar i FOS?*
- j. *Kva rammar og føringar er etablert for bruk av kommunale ressursar inn i FOS?*
- k. *Kva har vore sentrale aktivitetar i FOS i 2019?*
- l. *Korleis medverkar kommunalt tilsette innan oppvekstområdet i FOS?*

2. Kva er oppnådde resultat og erfaringar med FOS?

- a. *Korleis opplev barnehagane og skulane at kurs- og kompetansehevingstilbodet frå FOS fungerer?*
- b. *I kva grad opplever barnehagane og skulane å få det kurs- og kompetansehevingstilbodet som dei har behov for?*
- c. *Korleis opplever kommunalt tilsette innan oppvekstområdet at deira medverknadsrett blir tatt i vare i FOS?*
- d. *I kva grad blir mål og strategiar etterlevd?*

1.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriteria er dei krav og normer som tilstand og/eller praksis i kommunen målast mot og desse må vere aktuelle, relevante og gyldige for kommunen. Sentrale kjelder til å utleie revisjonskriterier har vore:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ God praksis for internkontroll. Vi vil her byggje på KS sine rettleiarar "85 tilrådingar for styrket egenkontroll" og "Rådmannens internkontroll"
- ✓ KS - Hovudavtale og hovudavtale-veileder
- ✓ Lov om barnehager (barnehageloven)
- ✓ Rettleiar «tilsyn med barnehager»
- ✓ Forskrift opplæringslova

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med krav i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon¹. For å svare ut problemstillingane er fylgjande teknikkar nytta for å samle inn data:

- ✓ Dokumentinnsamling og analyse
- ✓ Intervju
- ✓ Spørjeundersøking

Til grunn for rapporten ligg ein gjennomgang og analyse av sentrale dokument opp mot revisjonskriteria. Liste over mottatt og gjennomgått dokumentasjon er tatt inn i vedlegg 1.

Det er gjennomført intervju med 13 personar:

- ✓ Dagleg leiar FOS
- ✓ Kommunalsjef/sectorleiar oppvekst i dei 6 deltakarkommunane
- ✓ Barnehagerådsgjevar
- ✓ 5 tillitsvalde innan oppvekstområdet

¹ Utgitt av Norges Kommunerevisorforbund

Intervju har vore ei sentral informasjonskjelde, og utvalet av personar er baserte på forventa informasjonsverdi, personane sin erfaring og formelt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjonen sin formål og problemstillingar. Formålet med intervjuar har vore å få utfyllande og supplerande informasjon til dokumentasjonen vi har fått frå kommunen. Data frå intervjuar er verifiserte av respondentane, dvs. at respondentane har fått moglegheit til å lesa gjennom referata og gjera eventuelle korrigeringar.

Kommunane har sendt ut spørjeundersøkinga til sine tilsette på vegne av forvaltningsrevisor. Det er nytta spørjeskjemaverktøyet questback. Målgruppa for spørjeundersøkinga er vore tilsette i skule, barnehage og PPT. Føremålet med spørjeundersøkinga var å få innblikk i korleis dei tilsette opplever arbeidet med FOS. Vi fekk 109 svar på spørjeundersøkinga. Per kommune fordeler svara seg slik med 43 Bømlo, 42 Sveio, 11 Fitjar, 9 Stord, 4 Fitjar og 0 Kvinnherad. Av respondentane er over halvparten lærarar i skulen. Av omsyn til moglegheit for identifisering er det ikkje mogleg å gå nærare inn på fordelinga av respondentar.

Spørsmåla i spørjeundersøkinga er syna i Vedlegg 3 Spørjeundersøking

Datainnsamlinga vart avslutta 01.12.2020. Rapport er sendt dagleg leiar i FOS og kommunedirektørane i deltakarkommunane til uttale den 09.03.2021, med endeleg høyringsfrist den 23.03.2021.

2.FOS

Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS), heretter kalla FOS, er eit samarbeid mellom kommunane Bømlo, Etne, Fitjar, Kvinnherad, Stord og Sveio. Forumet har eksistert sidan tidleg på 1990-talet, med ulike namn, målgrupper og organisering. Noko av bakgrunnen for samarbeidet var at utdanningsdirektøren i Hordaland på slutten av 80-talet tok initiativ til å dele fylket inn i kursregionar mellom anna for å skulere skulesjefar og skuleleiarar. Samarbeidet fekk i starten namnet Sunnhordland kursregion. Kursregionen fekk etter kvart utvida oppgåvene, mellom anna grunna læreplanreformane og stadig auka behov for kompetanseheving. På slutten av 90-talet blei namnet skifta til FOS, og målgruppa blei utvida til også å gjelde barnehagesektoren.

Føremålet til FOS er å samarbeide om oppgåver som blir løyst betre på regionalt nivå enn på lokalt nivå. Samarbeidet skal bidra til å styrkje kommunen sin kompetanse og kapasitet innan oppvekstsektoren. Hovudoppgåva til FOS er å utføre kompetanseheving for kommunalt tilsette og andre samarbeidsaktørar.

Kommunane arrangerer felles kurs og kompetansehevande aktivitetar for tilsette gjennom FOS-samarbeidet.

3. Rammene til FOS

3.1 Revisjonskriterier

I kapittel 3 svarar vi på problemstilling 1: «i kva rammer opererer FOS»?

Revisjonskriterier er utleia frå:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ God praksis for internkontroll. Vi vil her byggje på KS sine rettleiarar "85 tilrådingar for styrket egenkontroll" og "Rådmannens internkontroll"
- ✓ KS - Hovudavtale og hovudavtale-veileder
- ✓ Lov om barnehager (barnehageloven)
- ✓ Rettleiar «tilsyn med barnehager»
- ✓ Forskrift opplæringslova

For utdjuing av revisjonskriterier viser vi til vedlegg 2.

3.2 Fakta

3.2.1 Organisering

FOS samarbeidet er organisert som ein prosjektorganisasjon med fylgjande grupper:

- ✓ Styringsgruppe – ein representant frå kvar kommune si leiargruppe med ansvar for oppvekstområdet
- ✓ Barnehagegruppe – barnehagefagleg rådgjevar frå kvar kommune
- ✓ Grunnskulegruppe – skulefagleg rådgjevar frå kvar kommune
- ✓ Kulturskulegruppe – Kulturskulerektor frå kvar kommune
- ✓ Leiarfora for PPT – PPT-leiar frå kvar kommune

Kommunane skiftar på å ha leiinga i gruppene. Sekretariatet til FOS ligg i Sveio, og består av dagleg leiar i 80 % stilling. Dagleg leiar fungerer som sekretær for styringsgruppa og dei andre undergruppene etter avtale. Deltakarkommunane deler løna til dagleg leiar seg imellom. Elevantal i grunnskulen basert på GSI dannar grunnlaget for fordelinga mellom kommunane. I tillegg kjem eit sekretært tillegg på 5 % av løna til dagleg leiar som skal synleggjere dei administrative kostnadene knytt til sekretærfunksjonen.

Styringsgruppa har det overordna ansvaret for all verksemd i FOS, inkludert økonomi. Styringsgruppa har vidare ansvar for å samordne arbeidet i dei andre gruppene. Styringsgruppa kan ved behov opprette nye undergrupper. Leiarfunksjonen i styringsgruppa går på rundgang mellom kommunane med 2 års funksjonstid. Per dags dato har Kvinnherad kommune leiarfunksjonen i styringsgruppa. Leiar og nestleiar representerer FOS i samarbeidsfora som til dømes AU hjå Fylkesmannen si utdanningsavdeling.

Barnehagegruppa har ansvar for å kartleggje behov, ta initiativ til og arrangere kurs, etterutdanning og vidareutdanning innan barnehagesektoren. Gruppa skal på oppdrag eller etter avtale med

styringsgruppa også stå for gjennomføring av andre kvalitetsutviklingstiltak og kome med innspel på nye tiltak. Per august 2020 har Bømlo leiarfunksjonen i gruppa.

I regi av FOS samarbeider deltakarkommunane om tilsyn i barnehagane. Barnehagegruppa har ei undergruppe (tilsynsgruppa) som saman utgjør eit tilsynskorps. Dette tilsynskorpset utfører interkommunale tilsyns oppgåver på oppdrag frå kommunane. Samstundes er det alltid heimkommunen til barnehagen som har tilsyn som er ansvarleg for tilsynet. Det kjem fram av referatet frå møtet i styringsgruppa 26.05.2020 at gruppa ser på organiseringa av tilsynet og endringar i tilsynsverktøyet ved ny barnehagelov.

Grunnskulegruppa har ansvar for å kartleggje behov, ta initiativ til og arrangere kurs, etterutdanning og vidareutdanning innanfor grunnskule/vaksenopplæring. Gruppa skal på oppdrag eller etter avtale med styringsgruppa også stå for gjennomføring av andre kvalitetsutviklingstiltak og kome med innspel på nye tiltak. Gruppa har saman med representantar frå kommunane ansvar for regionale tiltak innan den kulturelle skulesekken. Per august 2020 har Sveio kommune leiarfunksjonen i gruppa.

I grunnskulegruppa er det ei undergruppe (eksamensgruppa) som arbeidar med ymse spørsmål kring gjennomføring av eksamen lokalt. Mellom anna evaluerer gruppa gjennomføringa av eksamen. Gruppa møtast ein gang årleg på hausten, og føretekk elles avklaringar på e-post gjennom året. FOS har på vegne av deltakarkommunane teke på seg oppgåva å administrere munnleg eksamen i kommunane. Bakgrunnen for dette er kravet i *forskrift til Opplæringslova § 3-29* om bruk av ekstern sensor. Skulane/kommunane melder inn lærarar som tek på seg sensoroppdrag til FOS, som oppnemnar sensorar og kursar desse.

I grunnskulegruppa er det også ei undergruppe (utdanningsvalgruppa) som har jobba med å planleggje nettverkssamling for rådgjevarane innan utdanningsval. Det er også ei undergruppe for vaksenopplæringa i kommunane.

Kulturskulegruppa har ansvar for å kartleggje behov, ta initiativ til og arrangere kurs innan kulturskulesektoren. Gruppa skal på oppdrag eller etter avtale med styringsgruppa også stå for gjennomføring av andre kvalitetsutviklingstiltak og kome med innspel på nye tiltak. Austevoll og Tysnes kommune møter også i kulturskulegruppa. Per august 2020 har Stord leiarfunksjonen i gruppa.

3.2.2 Vedtekter

Samarbeidsavtale og samarbeidsform

Det kjem fram av kommuneinternt notat til kontrollutvalet i Stord kommune at det ikkje ligg føre noko skriftleg avtale som regulerer samarbeidet i FOS. Samstundes eksisterer det ei signert avtale om organisert samarbeid om sekretariatet frå 1990. Avtalen gir retningslinjer for organisering, sekretariat, økonomi og arbeidsoppgåver. Notater konkluderer med at det bør utarbeidast ei skriftleg samarbeidsavtale, noko som mellom anna vil vere ryddig for å avklara føremål, oppgåver og medlemmane sine rettar og pliktar.

Det kjem fram av det kommuneinterne notatet at det ikkje er styringsgruppa som har tilsett dagleg leiar slik som det står i avtaleutkastet. Det er Sveio kommune som er arbeidsgjevar til dagleg leiar. Då kommunen tilsette noverande dagleg leiar var det etter tilråding frå eit utval. Utvalet gjennomførte intervju og kom med tilråding til kommunen. I utvalet satt det to personar frå styringsgruppa, ein frå Sveio kommune og ein tillitsvald frå Utdanningsforbundet i Sveio kommune.

Sveio kommune, som har sekretariatet for FOS, har arbeidsgjevaransvaret for dagleg leiar. Samarbeidskommunane innrettar seg etter dette ved å betale refusjonskrav til Sveio kommune som har arbeidsgjevaransvaret for sekretariatet. I notatet blir det konkludert med at det ligg føre ei munnleg avtale mellom partane om samarbeidet.

Det kjem fram av notat til styringsgruppa i FOS datert 24.05.19 at sak 47/90 i Sveio skulestyre er vedtaket som førte til etableringa av FOS. Det kjem fram av vedtaket at skulesjefane i kommunane er blitt samde om å skipe Kursregion Sunnhordland, som seinare fekk namnet FOS. Kommunane skal dele utgiftene knytt til funksjonen som dagleg leiar. Kommunane betalar etter storleik. Det vektleggjast at tiltaket er nødvendig for å drive effektiv etterutdanning.

Det kjem vidare fram av det kommuneinterne notatet at dei andre deltakarkommunane ikkje har vedteke samarbeidet. Vidare har ingen av kommunestyra i deltakarkommunane vedteke samarbeidet.

I notatet til styringsgruppa blir det vurdert at heimelen for samarbeidet er § 27 i kommunelova av 1954 om interkommunalt samarbeid. I det kommuneinterne notatet til Stord kommune blir det vurdert at dette ikkje er tilfelle då kommuneloven krev eit kommunestyrevedtak for å etablere interkommunalt samarbeid. Samarbeidet nyttar vertsomgrepet (sekretariatet ligg i Sveio), men på same vis som andre interkommunale samarbeidsformar krev vertskommunesamarbeid eit vedtak i kommunestyret. I Notatet blir det vurdert at FOS-samarbeidet ikkje er regulert i kommunelova. Samstundes blir det vurdert at då FOS ikkje er eit samarbeid om lovpålagte oppgåver og tenesteyting er samarbeidet lovleg.

Det kjem fram av det kommuneinterne notatet at FOS søker om tilskot på vegne av kommunane og samordnar avtalar mellom kommunane og samarbeidspartnarar som til dømes høgskulane. Samstundes kan ikkje FOS rettsleg binde kommunane då FOS ikkje er ein eigen juridisk person. Det går fram av intervju at alle tiltak i regi av FOS er frivillige for deltakarkommunane å delta i.

Det kommuneinterne notatet vektlegg at FOS er eit samarbeid som rommar planar for kompetansehevingstiltak for store delar av oppvekstsektoren. I den anledning kan det kanskje vere føremålstenleg å la kommunestyret ta stilling til samarbeidet, mellom anna for å sikre politisk kontroll på kor omfattande samarbeidet skal vere.

Dagleg leiar informerer om at FOS har utarbeidet eit utkast til samarbeidsavtale mellom kommunane. Denne ble sendt ut til deltakarkommunane på nyåret 2021. Det kjem fram av referatet frå møtet i styringsgruppa 26.05.2020 at det er sett ned ei arbeidsgruppe som skal jobbe fram eit forslag til avtale. Det kjem vidare fram av referatet at det kan vere aktuelt å invitere ein representant frå dei tillitsvalde med i gruppa. Dagleg leiar informerer om at det kan hende at FOS sitt system for tilsyn i barnehagar og gjennomføring av munnleg eksamen må inn under vertskommunesamarbeid.

Det kjem fram i intervju at det rår ei oppleving av styringsgruppa som ein konstruktiv arena for samarbeid. Fleire trekk frem ein god kultur for kunnskapsdeling og gjensidig forbetring som positive døme på at styringsgruppa fungerer bra.

Vedtekter

FOS har etablerte retningslinjer, som sist blei oppdatert 29.07.2019. Retningslinjene skildrar korleis FOS skal organiserast (sjå del 3.2.1 for nærmare informasjon). Retningslinjene setter også føremål og strategiar for FOS. Retningslinjene gir vidare instruksar for dagleg leiar, som skal fungere som sekretær for gruppene og utarbeide årsmelding for kvart skuleår. Årsmeldinga skal leggjast fram for styringsgruppa på siste møte før sommarferien (juni) saman med rekneskapsoversyn. I handsaminga av årsmeldinga skal styringsgruppa drøfte strategiar og arbeidsoppgåver for året som kjem. Dette skal munne ut i ein handlingsplan for FOS for neste skuleår. Handlingsplanen skal vere retningsgivande for arbeidet i FOS.

Vedtektene gir vidare rutinar for utforminga av budsjettet (sjå del 3.2.4). Vedtektene gir også rutinar for eventuell utmelding frå samarbeidet, samt samhandling med etablerte samarbeidspartnarar.

Stillingsinstruks for dagleg leiar kjem fram av utlysningsteksta for stillinga når ny dagleg leiar blei tilsett i 2017:

Dagleg leiar har ansvar for å koordinera all verksemd i FOS i tett samarbeid med styringsgruppa og dei andre undergruppene. Samarbeidet skal bidra til å styrka kommunane sin kompetanse og kapasitet innan oppvekstsektoren. Dagleg leiar er sekretær for styringsgruppa og dei andre undergruppene etter avtale og har ansvar for å koordinere arbeid med kompetanseutvikling, tilsyn i barnehage, munnleg eksamen, regionale tilbod innanfor den Kulturelle skulesekken, utviklingsprosjekt, m.m. Nynorsk vert nytta som skriftspråk.

3.2.3 Rutinar og prosedyrar

Instruks for munnleg eksamen

FOS har utarbeida ein instruks for gjennomføring av munnleg eksamen. Instruksen er utarbeida med bakgrunn i at FOS administrerer munnleg eksamen i regionen. Instruksen regulerer rammene for gjennomføringa av munnleg eksamen, og ansvarstilhøvet mellom FOS og kommunane/skulane. Instruksen inneheld også rutinar for gjennomføringa av munnleg eksamen.

Prosedyrar tilsyn barnehage

FOS har etter politisk vedtak i alle dei 6 kommunane fått løyve til å gjennomføre interkommunalt tilsyn. Desse tilsyna kjem i tillegg til tilsyn som kommunane gjennomfører i eigen regi. Tilsyna FOS gjennomfører er i kommunal regi, men blir utført av personar frå ei anna av FOS-kommunane.

FOS har utarbeida eit sett med prosedyrar for tilsyn med barnehagar. Prosedyrane skildrar korleis tilsynsprosessen skal gjennomførast. Prosedyrane skildrar også rolla og ansvaret til FOS, barnehagen, tilsynsleiar og tilsynsførarar.

Kommunane som barnehagemynde skal ha ein rullerande plan for tilsyn. FOS skal utarbeide ein plan for interkommunalt samarbeid om tilsyn og sende varsel om tilsyn til barnehagar. Tilsynsførarane gjennomfører tilsynet, medan tilsynsleiar utarbeidar tilsynsrapport.

Prosedyrane skildrar også den vidare prosessen om tilsynet avdekkjer lovbrøt.

Bømlo, Kvinnherad, Stord og Sveio kommune har utarbeida eigne planar for tilsyn med barnehagar. Desse kjem i tillegg til prosedyrane FOS har utvikla. Det kjem fram av e-postkorrespondanse at Etne kommune ikkje har hatt noko kultur for å lage planar for tilsyn. Kommunen vil ha meir fokus på dette i kommande periode.

Det kjem fram av tilsynsplanen til Bømlo at kvar kommune gjev og får utført tre årlege tilsyn i barnehagane. Det er høve til å kjøpe fleire tilsyn frå kvarandre. Styringsgruppa har utarbeid retningslinjer og satsar for dette.

Avtalar med samarbeidspartnarar

Kommunane i FOS har inngått ei partnerskapsavtale gjeldande for perioden 2018-2021 med opsjon på to nye år om desentralisert kompetanseutvikling med NLA Høgskulen. Avtala er basert under føresetnad av statleg finansiering av ordninga. Partnerskapsavtala skal bidra til å styrkje dei pedagogiske lærande profesjonsfellesskapa på skulane. Intensjonen er at alle grunnskulane i FOS skal gjennomført eit lokalt skulebasert kompetanseutviklingsarbeid over tre semester i samarbeid med NLA. I første omgang skal prosjekt knytast opp mot den statlege satsinga *Inkluderande barnehage- og skulemiljø 2017-2022* kor kommunane i FOS deltar. Eit av føremåla med avtalen er at lærarutdanningane skal spele ei meir aktiv rolle i den kontinuerlege utviklinga av lærarprofesjonen og skulen som lærande organisasjon.

Kommunane i FOS har vidare inngått ein intensjonsavtale med Høgskulen på Vestlandet (HVL). Føremålet med avtalen er å regulere samarbeid på overordna nivå mellom barnehagar, skular og andre område innan oppvekst i kommunane i FOS og aktuelle fagområde ved HVL. Avtalen gjeld for perioden 01.07.2019 til 31.07.2022. Det er eit mål å utvikle lærarutdanninga på HVL og det profesjonsfaglege fellesskapet i barnehage og skule. Samarbeidet er knytt opp mot:

- ✓ Rammeplanfornyng i barnehage
- ✓ Fagfornyng i skulen
- ✓ Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen

- ✓ Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skulen
- ✓ Vidareutdanning

Samarbeid om forskings- og utviklingsarbeid (FoU), praksisopplæring og profesjonsutveksling nemnast som døme på aktuelle utviklingsområde i samarbeidet.

Det kjem fram av handlingsplan 2019-2020 at det er inngått ein samarbeidsavtale med Statped om systembaserte tenester retta mot tilsette i PPT. Det kjem fram av årsmeldinga 2018-2019 at det blir utarbeida årlege aktivitetsplanar som konkretiserer aktivitetane i samarbeidet.

3.2.4 Mål og strategiar

Mål

Det kjem fram av saksframlegget til sak 47/90 i Sveio skulestyre at måla med å etablere samarbeid om kursregion var:

- ✓ Vere eit regionalt nettverk for Sunnhordland
- ✓ Samarbeida om å løyse regionale oppgåver
- ✓ Betra ressursutnytting ved å koordinere planar og tiltak
- ✓ Fremje pedagogisk utviklingsarbeid i kursregionen ved å støtta, inspirere, utvikle idear saman, og utveksla idear og opplegg.

Etter retningslinjene til FOS er føremålet med samarbeidet: *Samarbeida om oppgåver som blir løyste betre på regionalt enn på lokalt nivå. Samarbeidet skal bidra til å styrka kommunen sin kompetanse og kapasitet innan oppvekstsektoren.*

Strategiar

Det kjem fram av retningslinjene at FOS har fylgjande strategiar:

- ✓ Tydeleg leiarskap som tek opp dagsaktuelle og framtidsretta tema
- ✓ Bruk av kunnskapsbasert viten gjennom alt utviklingsarbeid
- ✓ Tett kontakt med UH sektoren og våre samarbeidspartnarar
- ✓ Aktivitetar og tiltak i alle undergrupper skal vera godt forankra i medlemskommunane
- ✓ Årleg evaluering av utvalde satsingsområde samt nokre kurs og nettverk

I kommuneinternt notat til Stord kontrollutval, kjem det fram at FOS løyser kompetansehevingsoppgåver ved å:

- ✓ Samle fagfolk på tvers av kommunane
- ✓ Utarbeide handlingsplanar for kompetansetiltak
- ✓ Samordne søknadar frå kommunane til Fylkesmannen om statlege midlar for kompetansehevingstiltak
- ✓ Samordne kontraktinngåing mellom kommunane og høgskular/institusjonar om kompetansehevingstiltak

Handlingsplan 2019-2020 set fylgjande hovudsatsingar i FOS for åra 2019-2022:

- ✓ Inkludering, samskaping og medverknad
- ✓ Oppfølging og tiltak retta inn mot ny Stortingsmelding om *tidleg innsats og inkluderande fellesskap*
- ✓ Fagfornyinga

- ✓ Leiarutvikling
- ✓ God tverrfagleg samhandling

3.2.5 Budsjett og rekneskap

FOS sitt budsjett og rekneskap går under Sveio kommune sitt budsjett og rekneskap som ei eiga resultateining. Dagleg leiar utarbeidar budsjettet for FOS, og legg dette fram for styringsgruppa saman med rekneskapet på junimøtet.

Tabellen under viser budsjettet og rekneskapet til FOS i 2019:



1 SVEIO KOMMUNE (2020) - År/Periode 2019 1 - 12

26.06.2020

	Regnskap 2019	Per.b(end) 2019	Buds(end) 2019	Avvik(per.) 0
Ansvar: 13107 FOS				
Art-Gruppe: 10 Lønn				
10100 FAST LØN	535.558	536.800	536.800	-1.242
10500 ANNA LØN	63.010	120.000	120.000	-56.990
10509 SKATTEPLIKTIG DIETT	686	0	0	686
10511 SK.PLIKTIG KM-GODTGJERSLE	1.729	0	0	1.729
10904 ULYKKE- OG GRUPPELIVSFORIKRING	1.037	3.114	3.114	-2.077
10906 PENSJON - KLP FELLESORDNING	95.328	117.070	117.070	-21.742
10990 ARBEIDSGJEVARAVGIFT	98.928	109.295	109.295	-10.367
Sum art-Gruppe: 10 Lønn	796.277	886.279	886.279	-90.002
Art-Gruppe: 11 Andre driftskostnader				
11000 KONTORMATERIELL/KONTORREKVISI	216	2.000	2.000	-1.784
11150 MATVARER/BEVERTNING U/FRÅDRAG	38.515	100.000	100.000	-61.485
11200 ANNA FORBRUKSMATERIELL	0	1.500	1.500	-1.500
11205 UTGIFTSDEKNING, HOTELL,OPPHALD	892	15.000	15.000	-14.108
11206 GÅVER	0	5.000	5.000	-5.000
11303 MOBILTELEFON (BRUK OG FASTE AVC	2.951	5.000	5.000	-2.049
11402 GÅVE VED REPRESENTASJON	2.625	0	0	2.625
11500 KURSAVGIFTER,HOTELL VED KURS,O	808.694	1.281.430	1.281.430	-472.736
11600 KOST, OPPHALD, RESIEUTGIFTER, OI	1.734	5.000	5.000	-3.266
11601 KØYREGODTGJERSLE	12.685	15.000	15.000	-2.315
11700 UTG TIL FLY, TOG, BUSS, PARKERING	5.324	28.000	28.000	-22.676
11850 FORSIKRINGAR	0	2.000	2.000	-2.000
11900 HUSLEIGE - IKKJE INTERNHUSLEIGE	2.560	6.000	6.000	-3.440
11953 DRIFTSAVTALAR, LISENS EDB	0	10.000	10.000	-10.000
12001 KONTORINVENTAR OG UTSTYR	428	0	0	428
12002 TEKNISK INVENTAR OG UTSTYR	98	10.000	10.000	-9.902
12700 KONSULENTTENESTER - SAKSOMKOE	5.000	0	0	5.000
13700 DRIFTSAVTALAR MED PRIVATE/TILSK	0	140.000	140.000	-140.000
14290 MERVERDIavgift utenfor MVA-LOV	38.865	47.000	47.000	-8.135
14500 OVERFØRINGAR TIL KOMMUNAR	3.285.910	1.435.000	1.435.000	1.850.910
15500 AVSETJING TIL BUNDNE FOND	640.846	0	0	640.846
Sum art-Gruppe: 11 Andre driftskostnader	4.847.344	3.107.930	3.107.930	1.739.414
Art-Gruppe: 12 Inntekter				
16200 AVGIFTSFRITT SAL	0	-1.346.119	-1.346.119	1.346.119
17000 REFUSJONAR FRÅ STATEN	-1.791.487	-1.500.000	-1.500.000	-291.487
17290 KOMPENSASJON MOMS PÅLØPT I DRI	-38.865	-47.000	-47.000	8.135
17300 REFUSJON FRÅ FYLKESKOMMUNEN	0	-50.000	-50.000	50.000
17500 REFUSJON FRÅ KOMMUNAR	-1.511.990	-887.350	-887.350	-624.640
17700 REFUSJON FRÅ ANDRE	-174.500	-50.000	-50.000	-124.500
19500 BRUK AV BUNDNE FOND	-2.126.778	-100.000	-100.000	-2.026.778
Sum art-Gruppe: 12 Inntekter	-5.643.620	-3.980.469	-3.980.469	-1.663.151
Sum ansvar: 13107 FOS	0	13.740	13.740	-13.740
TOTALT	0	13.740	13.740	-13.740

Tabell 1: Budsjett og rekneskap FOS.

Av budsjettet går det fram at FOS har ein god driftsbalanse. Per tid er det noko meir midlar som går ut enn som kjem inn av inntekter. I 2019 bokførte FOS meir i inntekter enn budsjettert og noko høgare utgifter enn kva ein la opp til i budsjett. Samstundes har kostnader knytt til drift vore noko lågare enn kva budsjettet la opp til. Årsaka er i hovudsak at budsjetterte inntekter ved kurs og liknande blei flytta frå avgiftsfritt sal til refusjon frå kommunar i rekneskapet.

Vi har også registrert at det har vore eit større budsjett i FOS enn kva som har vore føreset kommunalt. Det kjem elles fram at kommunane betalte til saman meir enn 1,5 millionar i refusjonar i 2019 noko som var meir enn det dobbelte av budsjettet. Årsaka til dette er som nemnt over at det i rekneskapet er ført på ein annan post enn i budsjettet. Samstundes har fleire kommunar gjort forvaltningsrevisor merksam på at fleire tilsette deltok på kurs, konferansar, nettverkssamlingar, workshops osv. i 2019 enn det ein såg føre seg når budsjettet blei lagt.

Det går vidare fram av rekneskapen at FOS har gjort utstrakt grad av uttrekk av bundne fondsmidlar i 2019. Dette skuldast etter kva forvaltningsrevisor er kjend med at det er løyva tilskot frå staten ved Utdanningsdirektoratet og Statsforvaltaren. Dette tilskotet har vorte nytta til mellom anna prosjektet inkluderande barnehage og skulemiljø og ligg i posten bundne fond. Ei av kommunane har gjort forvaltningsrevisor merksam på at det ved tildeling av midlar til prosjekt som går over fleire år må det nyttast fond for å få ubrukte midlar med vidare til nytt driftsår. Dette er vanleg praksis i både FOS og kommunane.

Kostnadar knytt til drifta av FOS blir fordelt mellom deltakarkommunane basert på avtalte fordelingsnøklar (sjå kapittel 3.2.6).

I tillegg har vi fått tilsendt FOS si tertialrapportering for første tertial 2020:

Resultateining:		FOS		
Ansvarsområder som høyrer til eininga er:				
1. REKNESKAP				
1.tertial		01.01.-30.04		ÅB 2020 m endring
		Rekneskap	Periodebudsjett	
Utgifter		1 143 342	752 704	2 177 664
Inntekter		-1 180 016	-465 888	-2 177 664
Netto		-36 674	286 816	0
AVVIK FOR EINGA(budsjett-rekneskap)				323 490

Tabell 2: Tertialrapport FOS.

Som tabellen viser hadde FOS i første tertial eit mindreforbruk på 323,488,- kroner. Det kjem fram av tertialrapporten at dette i hovudsak skuldast to tilhøve:

- ✓ Tildeling på 200 000 frå Statsforvaltaren er ikkje delt ut til kommunane ved tidspunktet for tertialrapporteringa
- ✓ Periodiseringsfeil då store delar av utgiftene og inntektene til kurs bør leggjast til januar og februar

Det kjem vidare fram av tertialrapporten at FOS i framtida bør gjere ei budsjettendring slik at periodebudsjettet blir meir korrekt.

3.2.6 Fordeling av driftskostnader mellom deltakarkommunane

Sveio kommune fakturerer, som vertskommune for FOS, dei andre deltakarkommunane for driftskostnadane i FOS 2 gongar per år – i juni og desember. Driftskostnadane for FOS består av dagleg leiar si lønn, sekretærverksemd og møteverksemd. For dagleg leiar si sekretærverksemd får Sveio kommune som vertskommunerefusjon for at dei held kontor/sekretariat – tilsvarende 5 % av løna til dagleg leiar.

Elevtal i grunnskulen basert på GSI dannar grunnlaget for fordelinga av utgiftene mellom kommunane. Denne fordelinga er skildra i tabellen nedanfor basert på elevtal skuleåret 2019-2020:

Kommune	Elevtal	Elevprosent
Bømlo	1716	22,4 %
Etne	517	6,8 %
Fitjar	463	6 %
Kvinnherad	1646	21,5 %
Stord	2491	32,5 %
Sveio	825	10,8 %
Sum	7658	100 %

Tabell 3: Fordeling av driftskostnader.

For møteverksemda til dagleg leiar betalar kvar kommune 7.500,- i halvåret.

Desse fordelingsnøklane gav fylgjande fordeling mellom kommunane for dei administrative kostnadane i FOS våren 2020:

Kommune	Løn dagleg leiar	Sekretærverksemd*	Møteverksemd	Sum
Bømlo	95 099	4100	7500	106 699
Etne	28 652	1235	7500	37 387
Fitjar	25 659	1106	7500	34 265
Kvinnherad	91 220	3933	7500	102 653
Stord	138 049	5952	7500	151 501
Sveio	45 721	1971	7500	55 192

Sum	424 399	18 297	45 000	487 696
-----	---------	--------	--------	---------

Tabell 4: Fordeling av administrative kostnader mellom deltakarkommunane.

*Administrativt påslag som går til Sveio kommune for å halde kontor.

FOS arrangerer felles kurs og kompetansehevande aktivitetar for kommunane. Kursa er rabatterte eller gratis for medlemmar. Samstundes er prisane differensierte mellom kommunane, under føresetnad at kursa går på Stord:

- ✓ Stord (heimkommune) kr 550
- ✓ Fitjar: kr 500
- ✓ Bømlo/Sveio: kr 450
- ✓ Etne/Kvinnherad: kr 400

Prisane er satt opp utifrå reiseveg til heimkommunane. Om kurs går i ei av dei andre kommunane betalarar deltakarar frå denne kommunen heimkommunepriis (550 kr). Stord kommune får då den same prisen som gjeld for kursarrangørkommunen i pristabellen overfor.

Desse inntektene frå kompetansehevande aktivitetar blir nytta til å dekkje utgifter til kurshaldarar, lokale og mat mv.

3.2.7 Økonomisk situasjon

Ein av problemstillingane i forvaltningsrevisjonen er å svare på korleis den økonomiske situasjonen er for FOS. Ein av kommunane peiker på at FOS ikkje er ei eiga juridisk eining. Å skildre FOS sin økonomiske situasjon generelt vil difor ikkje gi eit korrekt bilete av FOS. Skildringa under vil heller syne dei økonomiske verknaden av FOS enn FOS sin økonomiske situasjon.

FOS får dei midlane som er naudsynt for å gjennomføre dei oppgåvene som er lagt til kommunesamarbeidet. Elles kjem det også fram at FOS bidreg til å hente inn pengar frå staten og at ein der igjennom potensielt sikrar meir pengar til kommunane enn kva som elles ville ha vore tilfelle. Det går også fram av intervju at det er knytt fordelar til samarbeidet kva gjeld den einskilde kommune sin pengebruk. Kvinnherad kommune gjorde ei vurdering av samarbeidet i 2009. Her kjem det fram at tilsette får tilgang til etter- og vidareutdanningstilbod av høg kvalitet til ein pris langt under det kommunen ville måtte betale åleine.

3.2.8 Rapportering og informasjon til deltakarkommunane

FOS ved dagleg leiar rapporterer på økonomi månadsvis til Sveio kommune (der dagleg leiar er tilsett). Det blir opplyst om at kommunalsjef i Sveio kommune tar eventuelle saker som dukkar opp i denne rapporteringa og som styringsgruppa burde vore orientert om vidare til styringsgruppa. I tillegg utarbeidar FOS tertialrapportar to gangar i året utanom årsrekneskapen, i tråd med Sveio kommune sitt delegeringsreglement og vedtekne rapporteringsrutinar.

FOS rapporterer til deltakarkommunane gjennom møter med styringsgruppa som består av kommunalsjefane for oppvekstsektoren. I tillegg rapporterer FOS på budsjett og rekneskap halvårleg. Tertialrapportane blir sirkulert til heile styringsgruppa. Budsjett blir lagt fram i august/september.

Det blir skreve saksliste og ført referat frå alle møta i gruppene i FOS, som styringsgruppa får tilsendt. Sakslistene og referata frå styringsgruppemøta blir sendt til postmottaka i medlemskommunane og gjort tilgjengeleg for tillitsvalde og andre tilsette i den einskilde kommune.

3.2.9 Eigarskapsføringar og eigarskapsstrategiar

Kva eigarskapsføringar og eigarskapsstrategiar har deltakarkommunane for FOS?

I tråd med føremålet skal FOS ta hand om oppgåver som blir løyst betre regionalt enn lokalt og bidra til å styrke kommunane sin kompetanse og kapasitet innan oppvekstsektoren. Dette medfører mellom anna å arrangere kurs på felles interkommunale kursdagar og å leie regionalt kompetansehevingsarbeid.

Det kjem fram av e-postkorrespondanse med Bømlo kommune at all aktivitet i FOS er basert på behov og planar i samarbeidskommunane. Vidare kjem det fram av Bømlo kommune sin kompetanseutviklingsplan for grunnskulen 2018-2021 at kommunane må melde sine behov inn til FOS. Det går imidlertid fram av intervju at det er stor variasjon i korleis og i kva omfang kommunane rapporterer behova inn til FOS og på den måten set sitt preg på kursporteføljen som FOS held i.

Behova vert i prinsippet vidareformidla frå den einssilde kommune inn i styringsgruppa. FOS arrangerer og har ansvar for ulike typar tilbod:

- ✓ Kompetansehevingsnettverk
- ✓ Workshops
- ✓ Kursdagar i emne som er ynskt og etterspurt frå kommunane
- ✓ Kursdagar med kjende og store føredragshaldarar
- ✓ Kurs og konferansar for leiararar
- ✓ Faste nettverk for barnehage, grunnskule, PPT og styringsgruppe
- ✓ Koordinering av samarbeid med universitets- og høgskulesektoren
- ✓ Regionale samlingar knytt til nasjonale satsingar
- ✓ Møte i samarbeid med Fylkesmannen
- ✓ Samarbeid om lokalt gitt eksamen med oppretta eksamensnettverk
- ✓ Nettverk for rådgjevarar med arena for samarbeid med vidaregåande skular
- ✓ Nettverk for kulturskulane i Sunnhordland

Det kjem fram av kompetanseplanen til Kvinnheradskulen at FOS tilpassar tilbod etter lokale behov i kommunane.

Kommunane har utarbeida planar og strategiar for oppvekstsektoren. Desse byggjer på nasjonale føringar og lokale behov, som er styrande for kommunane sine satsingsområde. Kommunane har utvikla fylgjande planar innan oppvekstsektoren:

- ✓ Bømlo kommune: Kommunedelplan oppvekst 2019-2024, handlingsplan 2019-2020 for Kommunedelplan oppvekst og kompetanseutviklingsplan for grunnskulen 2012-2021
- ✓ Etne kommune: Kvalitetsplan 2020-2024
- ✓ Fitjar kommune: Plan for kompetanseutvikling i grunnskulen 2020
- ✓ Kvinnherad kommune: Kompetanseplan skule og barnehage 2020-2022, kompetanseplan barnehagane i Kvinnherad 2020-21, kompetanseplan Kvinnheradskulen 2020-2022 og strategiplan kvalitet i barnehage, skule og SFO 2019-2024
- ✓ Stord kommune: Kvalitetsutviklingsplan for område oppvekst 2014-2017, strategi for inkluderande barnehage, skule og SFO 2018 og plan for kvalitetsutvikling i oppvekst 2014-2017
- ✓ Sveio kommune: Kvalitetsutviklingsplan 2016-2020, plan for kvalitetsutvikling i skular og barnehagar 2016-2020²

² Sveio kommune opplyser at dei for tida jobbar med utarbeide ny kvalitetsutviklingsplan.

Sveio kommune opplyser i oversendt notat at når satsingsområde er samanfallande for FOS-kommunane kan det samarbeidast om utviklingsprosjekt, nettverk og andre kompetansetiltak. Dei nemnte planane utgjør slik kommunane sine rutinar og strategiar for FOS-samarbeidet.

Det kjem vidare fram av tilsendt notat frå Bømlo kommune at i den grad kommunane har eigne kommunale retningslinjer og strategiar for FOS vil det vere for spesifikke samarbeid på utvalde område som til dømes samarbeid om eksamen.

3.2.10 Bruk av kommunale midlar og ressursar i FOS

Alle kommunane har med tilsette som jobbar aktivt i prosjektgruppene i FOS-samarbeidet. I hovudgruppene er det ein representant per kommune, medan det varierer kor mange tilsette kommunane har med i undergruppene.

Kommunane dekkjer sin delkostnad knytt til løn for dagleg leiar, samt kostnader knytt til møteverksemd og sekretærverksemd.

Kommunane blir gitt tilbod om samlingar, satsingar, nettverk, møte og kurs som leiarar og tilsette innan oppvekstsektoren kan melde seg på. Dette skjer i dialog med kommunalsjef/etatssjef oppvekst eller rådgjevar innan oppvekst i kommunen. Det er valfritt å delta på tilboda som FOS arrangerer.

I tillegg står FOS for utarbeiding av søknadar på statlege og fylkeskommunale tilskot og fordeler midlane vidare til kommunane i dei tilfella ein vinn fram og blir tildelt midlar.

3.2.11 Sentrale aktivitetar i FOS 2019

Kva har vore sentrale aktivitetar i FOS i 2019?

Årsmeldinga 2018/2019 viser til fylgjande nye tiltak som er sett i verk:

- ✓ Eit inkluderande barnehage- og skulemiljø
- ✓ Ny desentralisert ordning for kompetanseutvikling
- ✓ Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage
- ✓ Nye læreplanar – overordna del
- ✓ Digitalisering IKT-nettverk i FOS
- ✓ FOS og vegen vidare – diskusjon om kva FOS skal vere i framtida

Nettsida til FOS viser at fylgjande hendingar blei arrangert i 2019:

- ✓ Ungt entreprenørskap: SMARTcamp for lærarar
- ✓ Kurs: Avdekke, handtere og forebygge krenkelser og mobbeatferd i barnehagen
- ✓ Kurs: Sinte, unge, villfarne menn – vårt medansvar
- ✓ Kurs: Eit inkluderande læringsmiljø – korleis få det til?
- ✓ Livsmestring i barnehage og skole
- ✓ Skriftleg eksamen workshops – norsk, engelsk og matematikk
- ✓ Leiarkonferansen 2019 – klokt lederskap – i spennet mellom det lokale og det nasjonale
- ✓ Workshop Geogebra for mellomtrinnet
- ✓ Reguleringsvanskar i eit inkluderingsperspektiv
- ✓ Nettverkssamling – inkluderande barnehagemiljø
- ✓ Kurs: Spespednettverket – ASK

- ✓ Rådjevarsamling FOS
- ✓ Kurs: SFO-nettverket i FOS: kvalitet i FOS
- ✓ Kurs: Det digitale klasserommet: Kva må PPT kjenna til?
- ✓ Kurs: Korleis leggja til rette for ei god begynnaropplæring
- ✓ Kurs. Symje- og livbergingsopplæring ute
- ✓ Kurs: Elevbedrift
- ✓ Kurs for lærarar Økonomi & Karriereval
- ✓ Workshop Geogebra for ungdomstrinnet
- ✓ Barnehageleiarnettverk – Kva krevst av deg som leiar i ein barnehage
- ✓ Skuleleiarnettverk: «Læringsleiing i framtidens skule- fagfornyninga; moglegheiter og forventningar»
- ✓ Kurs: Spespednettverket – ASK
- ✓ Informasjonsmøte – partnerskap med Senter for fysisk aktiv læring (SEFAL)
- ✓ Kurs: Opplæringslova Kap. 9A³

Årsmeldingane til FOS fylgjer skuleåra. Av årsmeldinga for 2018/2019 kjem det fram at det i denne perioden blei gjennomført 11 møter i styringsgruppa, som totalt handsama 46 saker. Sakene som hadde ekstra fokus var:

- ✓ Leiarkonferansen
- ✓ Desentralisert ordning for kompetanseutvikling (skule)
- ✓ Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage
- ✓ Intensjonsavtale FOS-HVL
- ✓ Kompetanseutvikling for alle målgrupper
- ✓ Eit inkluderande barnehage- og skulemiljø
- ✓ Erfaringsutveksling – læringsøkter

Grunnskulegruppa hadde 10 møter og handsama 48 saker. Fylgjande saker nemnast som ekstra viktige i årsmeldinga:

- ✓ Kurs/kompetanseutvikling/lærande nettverk
- ✓ Eit inkluderande barnehage- og skulemiljø
- ✓ Erfaringsutveksling – læringsøkter
- ✓ Pedagogisk bruk av IKT

I læringsøktene var mellom anna IKT i skulen, § 9A i opplæringslova (psykososialt skulemiljø), arbeidslivsfag og inkluderande skulemiljø viktige tema.

Undergruppene eksamensgruppa og utdanningsvalgruppa hadde eit møte kvar.

³ Kapittel 9A i opplæringslova omhandlar elevane sitt skulemiljø – der alle elevar har rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring: [Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa \(opplæringslova\) - Kapittel 9 A. Elevane sitt skulemiljø1 - Lovdata](#)

Barnehagegruppa hadde 9 møte og handsama 29 saker. Det vart arrangert 2 fellessamlingar med grunnskulegruppa der inkluderande barnehage- og skulemiljø var tema. Fylgjande saker nemnast som særleg viktige:

- ✓ Kurs/kompetanseheving/leiarkonferansen
- ✓ Inkluderande barnehagemiljø
- ✓ Erfaringsutveksling – læringsøktar

I læringsøktene var mellom anna § 19g⁴ i barnehagelova og Trygg i Fjell tema.

Undergruppa tilsynsgruppa gjennomførte 12 tilsyn.

Leiarforum PPT har gjennom samarbeidsavtalen med Statped hatt 2 samlingar omkring tematikken reguleringsvanskar i eit inkluderingsperspektiv og det digitale klasserommet. FOS og Statped utformar aktivitetsplanar for kvart skuleår som fastset aktivitetar gjennom skuleåret.

Kulturskulegruppa hadde skuleåret 2018/2019 4 møte, kor det blei handsama 27 saker. Særleg viktige saker som blir nemnt i årsmeldinga er:

- ✓ Erfaringsutveksling
- ✓ Rekruttering
- ✓ Samarbeid med HVL
- ✓ Planlegging av nettverksgrupper i FOS
- ✓ Øyo-seminaret
- ✓ Dei unges festspeldag

I tillegg nemner årsmeldinga rutinetiltak som til dømes:

- ✓ Munnleg eksamen
- ✓ «Eg vil byggja meg ein båt» - DKS-prosjekt i regionen i samarbeid med Sunnhordland museum
- ✓ Hospitering i samarbeid med Senter for Yrkesrettlegg og vidaregåande skular
- ✓ Samlingar for vaksenopplæringa
- ✓ 2 nettverkssamling for tilsette i SFO
- ✓ Betre Tverrfaglig innsats – oppfølging og vidareutvikling

Det kjem fram av handlingsplan 2019/2020 at FOS har fylgjande hovudsatsingar i perioden 2019-2022:

- ✓ Inkludering, samskaping og medverknad
- ✓ Oppfølging og tiltak retta inn mot ny Stortingsmelding om *tidleg innsats og inkluderande fellesskap*
- ✓ Fagfornyninga av læreplanen
- ✓ Leiarutvikling

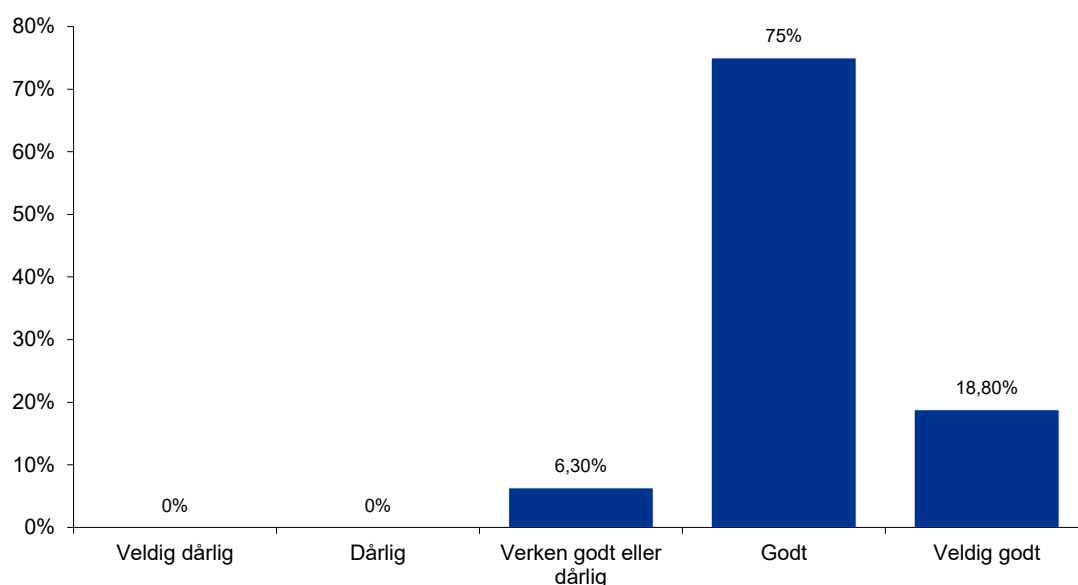
⁴ §19g i barnehagelova omhandlar at kommunen skal sikre at born med nedsett funksjonsevne får eit eigna og tilrettelagt barnehagetilbod. I ny barnehagelov gjeldande frå 2021 er paragrafen flytta til § 37: [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

- ✓ God tverrfagleg samhandling

Av nye tiltak som er sett inn nemnast:

- ✓ Arbeidslivs faget – ei utfordring? Samling/workshop
- ✓ Leiarnettverk i FOS for barnehage og skule
- ✓ Implementering av nye læreplanar
- ✓ Digitalisering
- ✓ Tidleg innsats og inkluderande fellesskap – felles møtepunkt i høve ny Stortingsmelding

Figuren under viser korleis respondentane i spørjeundersøkinga vurderer kvaliteten på kurs- og kompetanseutviklingstilbodet dei har motteke i regi av FOS:



Figur 1: Korleis vurderer du kvaliteten på kurs- og kompetanseutviklingstilbodet du har motteke i regi av FOS? [N:109]

Som det går fram av figuren vurderer dei fleste som har vore på kurs i regi av FOS tilbodet som godt. Det er imidlertid berre om lag 1/3 av dei som har svart på spørjeundersøkinga som har teke del i undervisningstilbod frå FOS. Det går samstundes fram av intervju at FOS i stadig mindre grad arbeidar med kurs og kompetanseheving, men at ein jobbar meir med kontinuerleg kompetanseutvikling av barnehagane og skulane i deltakarkommunane. FOS er dermed meir aktuell for arbeid med nasjonale og lokale prioriterte prosjekt som t.d. DEKOMP og REKOMP.

3.2.12 Medverknad

Korleis medverkar kommunalt tilsette innan oppvekstområdet i FOS?

Det kjem fram av intervjudata at tillitsvalde i oppvekstsektoren ikkje har rett til å delta i FOS. All medverknad og drøfting i tråd med hovudavtalen skjer i den einstilte kommune.

Av innsendt notat frå Fitjar kommune kjem det fram at Utdanningsforbundet har ytra ynskje om å delta i møta til styringsgruppa i FOS. Ynskja er forankra i Hovedavtalen Del B. Førespurnaden blei avslått

av styringsgruppa, som meiner at medråderetten blir ivaretatt på kommunalt nivå i den enkelte kommune. Dette er ifylgje notatet i tråd med praksis i dei andre kursregionane i Hordaland.

I vurderinga vektleggjast det at FOS er ein tilretteleggjar for medlemskommunane. FOS gjer vidare ingen bindande vedtak for kommunane. FOS har eit mangfaldig tilbod, og det er opp til kommunane å komme med innspel utifrå sine fokusområde/handlingsplanar. Det blir bestemt på lokalt nivå om ein vil vere med på kurs, nettverk, konferansar, etc.

Det kjem fram av vurderinga at tillitsvalde får medverknad og informasjon gjennom dei kommunale prosessane som vert gjort i høve fokusområde/handlingsplanar innanfor skule og barnehage i den enkelte kommune. Her er tillitsvalde representert. I tillegg skal kvar kommune ha dialog med sine tillitsvalde i forkant av møta i FOS. Tillitsvalde har tilgang til sakslistar og referat frå møta i styringsgruppa. Tillitsvalde kan kome med innspel til saksliste og kompetanseutviklingstiltak.

Fylgjande kjem fram omkring dei kommunale prosessane i deltakarkommunane:

- Av kommuneinternt notat til kontrollutvalet i Stord kommune går det fram at tillitsvalde i Stord kommune medverkar i FOS gjennom kommunalsjefen og rådmannen sine månadlege møte med tillitsvalde, samt gjennom personalsjefen sine årlege drøftingsmøter. Kommunen sine framtidige kompetansebehov blir tatt opp i dette årlege drøftingsmøtet. Tilsvarende prosedyre er gjeldande i dei andre kommunane.
- Bømlo kommune opplyser i e-postkorrespondanse at medverknad skjer i faste møte med hovudtillitsvalde på kommunenivå.
- I Etne kommune er tillitsvalde med på drøftingar på lokalt nivå og hovudtillitsvald på kommunalt nivå.
- Fitjar kommune varetek medverknad på lokalt nivå. Etatssjef og rådgjevarar etterspør behov for kompetanseutvikling som kan samordnast gjennom FOS i leiarsamlingar med barnehagestyrarar og skuleleiarar.
- I Kvinnerad kommune har sektorleiar for oppvekst informasjon- og drøftingsmøte med hovudtillitsvalde for Utdanningsforbundet barnehage og skule, Fagforbundet og hovudverneombod kvar veke. Her blir mellom anna kompetanseheving og kompetanseplanar teke opp.
- I Sveio kommune har kommunalsjef gjennom året møter med hovudtillitsvald i Utdanningsforbundet. Saker som gjeld FOS-samarbeidet kan drøftast her. I innleiingsfasa til utarbeiding av ny kvalitetsutviklingsplan er skulane ved lærarane, elevrådet og FAU invitert til å kome med innspel til satsingsområde med meir som kan inngå i planen. Kvalitetsutvikling og kompetansetiltak er fast sak på alle møte for rektorar og styrarar.

Det kjem fram av intervjudata at det er varierende i kva grad dei tillitsvalde opplev medverknaden som tilstrekkeleg og i kva grad det er forståeleg korleis dei skal halde seg orientert om viktige avgjerslepunkt i FOS.

Forvaltningsrevisor oppfattar at det i varierende grad blir teke opp kompetanseheving blant kommunalt tilsette, og innretting av mogelege kurs, i desse møta. Det same gjeld for i kva grad sakar knytt til FOS blir drøfta i møta.

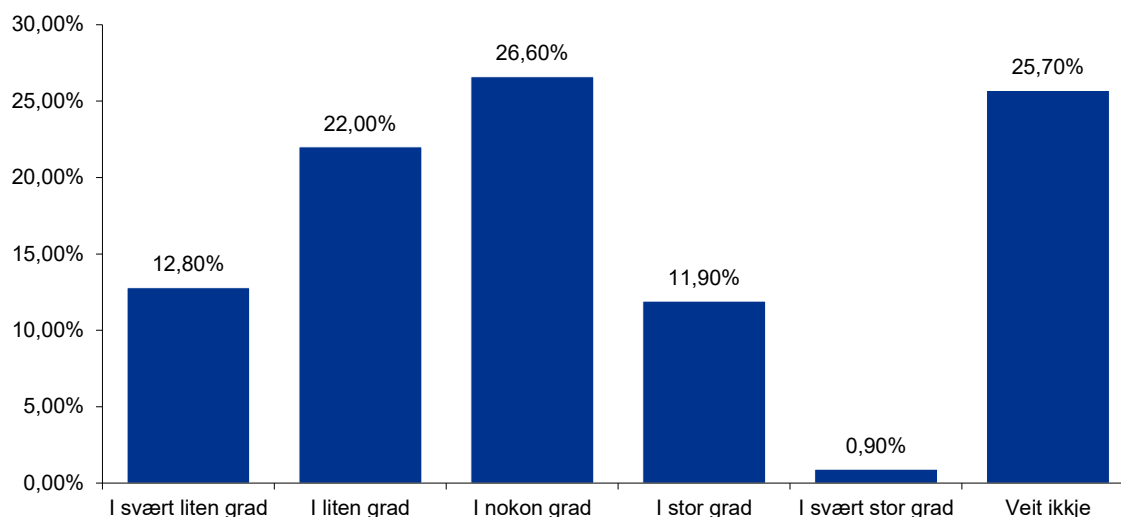
Det kjem fram av det kommuneinterne notatet til kontrollutvalet i Stord kommune at FOS lagar planar for gjennomføring av kompetansehevande tiltak i oppvekstsektoren. Det kjem fram av notatet at det kan setjast spørsmålsteikn ved om tillitsvalde har reel medverknad på FOS sine planar. Men samstundes er Kunnskapsdepartementet sine kompetanseutviklingsstrategiar førande for FOS sine planar, noko som avgrensar det lokale spelerommet noko i form av val av strategi og gjennomføring av kompetansehevande tiltak.

I intervju kjem det fram at det generelt er låg merksemd og til dels låg kjennskap til FOS blant fagforeiningane. Det er og fleire som oppfattar at det er uklart kva vedtak som vert fatta av kommunen og kva vedtak som vert fatta av FOS. Samstundes er kommuneleiinga klar på at FOS ikkje fattar vedtak som bind kommunane.

Det er elles nokre døme på lokallag i Utdanningsforbundet som er meir aktive enn andre men felles for alle er at dei ikkje opplev å vere tilstrekkeleg godt orientert til å vere reelle sparringspartnarar for

kommuneadministrasjonane. I einsskille kommunar opplev ein FOS som eit udemokratisk organ der vedtak blir fatta utan at kommunane får medverke gjennom fagforeiningar eller kommunestyret. Det er forvaltningsrevisor sitt inntrykk at dei lokallaga som er mest engasjert også er dei mest kritiske. Mellom anna etterlysast det klarare rammer for medbestemmelse i FOS si styringsgruppe (ikkje berre for den einsskille kommune) og denne opplevast ikkje som reell hjå fagforeiningar i einsskille kommunar.

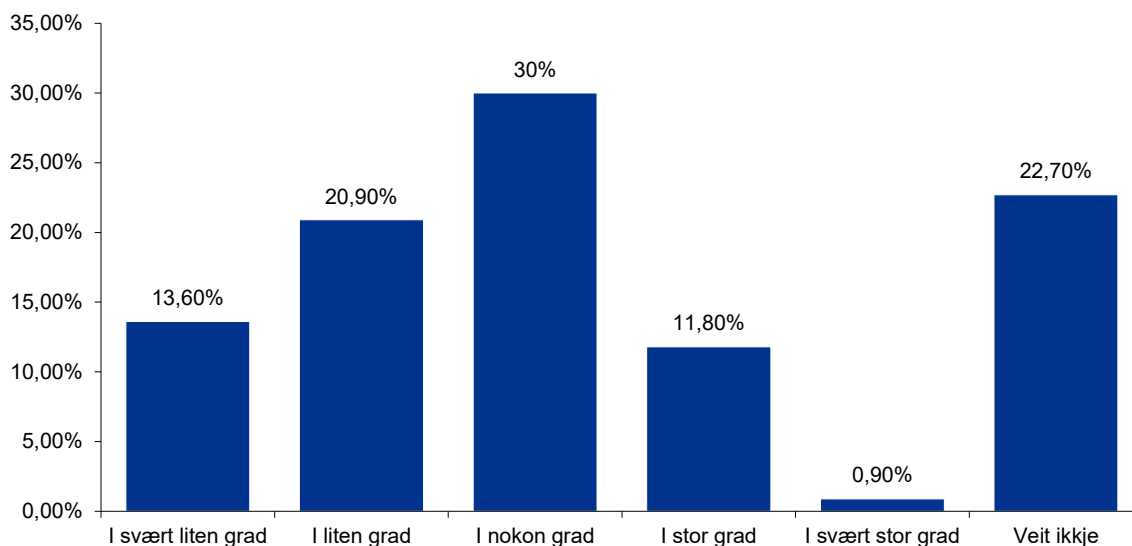
Blant nokre av respondentane rår det og ei oppfatning av at FOS fattar vedtak på kommunane sine vegne utan at det fylgjast av adekvate moglegheiter for medverknad frå dei tillitsvalde. Samstundes er kommunalsjefane tydelege på at det ikkje blir fatta vedtak i FOS.



Figur 2: I kva grad opplever du at din medverknadsrett blir tatt i vare i FOS? [N:109]

Observasjonar frå spørjeundersøkinga etterlet seg eit inntrykk av at dei fleste har ei oppfatning av at medverknaden kunne vore betre teke i vare enn kva som er tilfellet slik det gjerast i dag. Vel 35 % meiner at medverknadsretten i svært liten eller liten grad blir teke i vare i FOS. Samstundes meiner om lag 27 % at den i nokon grad er teke i vare. Om lag 24 % meiner dei ikkje har føresetnad for å svare. Ei av kommunane har i faktaverifiseringa gitt uttrykk for at desse tala er naturleg sidan kartlegging og drøfting om kompetanseutviklingsbehov skjer lokalt og føl rapporteringslinja i den einsskille kommune.

Det kjem og fram at det er ei utbreidd oppfatning blant respondentane i spørjeundersøkinga av at dei ikkje ser særleg store moglegheiter til å medverke i vala av kurs- og kompetansehevingstiltaka som FOS tilbyr. I intervju har vi og høyrte at det opplevast som avgrensa moglegheiter til å påverka kurstilbodet i FOS.



Figur 3: I kva grad medverkar du/din arbeidsplass i vala av kurs- og kompetansehevingstiltaka som FOS tilbyr? [N:109]

Då vi stilte spørsmålet *I kva grad medverkar du/din arbeidsplass i vala av kurs- og kompetansehevingstiltaka som FOS tilbyr?* legg vi merke til at oppfatninga av medverknad på arbeidsplassen er temmeleg samanliknbar med oppfatninga av ivaretakinga av medverknadsretten i FOS for den einkilde medarbeidar. Fylgjeleg er oppfatninga blant mange respondentar at medverknad kunne ha vore teke i vare i større grad. Vel 34 % meiner medverknadsretten blir teke i vare i svært liten eller liten grad, medan 30 % meiner den blir teke i vare i nokon grad. 22,7 % meiner dei ikkje har føresetnad for å svare.

3.3 Vurderingar

Forvaltningsrevisor vurderer at FOS har ein opplevd nytteverdi for den einkilde kommune som tek del i samarbeidet. Det medfører betydeleg nytte å ha nabokommunar som tilsynsmynde i barnehagar mv. Vidare er det etter forvaltningsrevisors skjønn liten tvil om betydinga av nytta for den einkilde kommune gjennom samarbeid om kursverksemd mv. Kommunane er også einige om ein finansieringsmodell for FOS som er tilpassa forskjellane mellom kommunane.

FOS hadde ikkje ein skriftleg avtale som regulerte samarbeidet mellom kommunane. Det er no utarbeidd ein slik avtale. Forvaltningsrevisor vektlegg at ein slik avtale er viktig for å etablere tydelige rammer og retningslinjer for FOS. Etter vår vurdering blir rammene til FOS vurdert å vere uklare og utydelige på fleire område, irekna medverknad og medbestemmelse. Forvaltningsrevisor har fått tilbakemelding på at fleire av kommunane har handsama samarbeidsavtala i kommunestyret. Vår vurdering er at det er viktig at samarbeidet er underlagt demokratisk kontroll.

Forvaltningsrevisor har vurdert om FOS samarbeidet er så vidtrekkande at det fell inn under føresegna om interkommunalt samarbeid i kommunelova § 17-1 andre ledd, der det blir stilt krav til organiseringa av interkommunale samarbeid. I samband med faktaverifiseringa kom det tilbakemelding på dette frå alle samarbeidskommunane. Stord kommune syna til ei grundig utgreiing av dette spørsmålet, i samarbeid med KS. Det vart vidare syna til rettleiing om interkommunalt samarbeid om tilsyn frå Kunnskapsdepartementet. Forvaltningsrevisor er av den oppfatning at kommunane har gjort ei grundig vurdering av dei juridiske rammene for samarbeidet, og at det er klargjort at samarbeidet slik det er organisert ikkje er omfatta av føresegna om interkommunalt samarbeid i kommunelova.

Det har blitt lufta kritiske tilbakemeldingar og då særskilt frå tillitsvalde som ikkje oppfattar at FOS tek i vare tillitsvalde/kommunalt tilsette i oppvekstområdet sine interesser i tilstrekkeleg grad, irekna når kurs og satsingar vert sett i verk. Det er og uklart for einiskilde av respondentane i intervjuet kva som er kommunale vedtak og kva som vert avgjerd innanfor ramma av FOS. Vår vurdering er at rammene for medverknad frå dei tillitsvalde i kommunane i FOS er i samsvar med rammene i hovudavtala. Vi ser likevel at dette er uklart for nokre av dei tillitsvalde. Kommunane kan i nokre tilfelle gi dei tillitsvalde meir informasjon om kva som skjer i FOS og korleis det påverkar dei tilsette sin arbeidskvardag. Samt å syne til at medverknad skal og kan skje i kommunen.

Forvaltningsrevisor vurderer òg at oppfatninga av kva FOS er ikkje er lik i fleire av kommunane. Tilbakemeldingane frå tillitsvalde på intervjuet er ikkje eins med tilbakemeldingane frå kommuneleiinga, kva gjeld medverknad og rammer for samarbeidet. Vi meiner det synar eit potensiale for betre informasjon og kommunikasjon internt om kva FOS er og korleis samarbeidet passar inn i kommuneorganisasjonen. Samstundes ser vi at det her er forskjell mellom kommunane.

4. Resultat og erfaringar

4.1 Revisjonskriterier

I kapittel 4 svarar vi på problemstilling 2: «Kva er oppnådde resultat og erfaringar med FOS»?

Revisjonskriterier er utleia frå:

- ✓ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- ✓ God praksis for internkontroll. Vi vil her byggje på KS sine rettleiarar "85 tilrådingar for styrket egenkontroll" og "Rådmannens internkontroll"
- ✓ KS - Hovudavtale og hovudavtale-veileder
- ✓ Lov om barnehager (barnehageloven)
- ✓ Rettleiar «tilsyn med barnehager»
- ✓ Forskrift opplæringslova

For utdyping av revisjonskriterier viser vi til vedlegg 2.

4.2 Fakta

4.2.1 Deltaking på aktivitetar i regi av FOS

I vedlegg til årsmeldinga vises informasjon om tal deltakarar på kurs- og kompetanseutvikling i regi av FOS for skuleåret 2018/2019:

Sektor	Tal aktivitetar	Tal deltakarar
Barnehage/PPT	8	530
Skule/PPT/vaksenopplæringa/Kulturskulegruppa	16	634
Leiarkonferansen	1	172

Tabell 5: Tal deltakarar fordelt på sektor.

Kursdeltakarane var fordelt slikt mellom kommunane:

Kommune	Tal barnehage	Tal skule	Sum
Bømlo	135	150	391

Etne	55	22	123
Fitjar	44	43	104
Kvinnherad	52	130	377
Stord	88	114	381
Sveio	156	175	194
Samla	530	634	1164

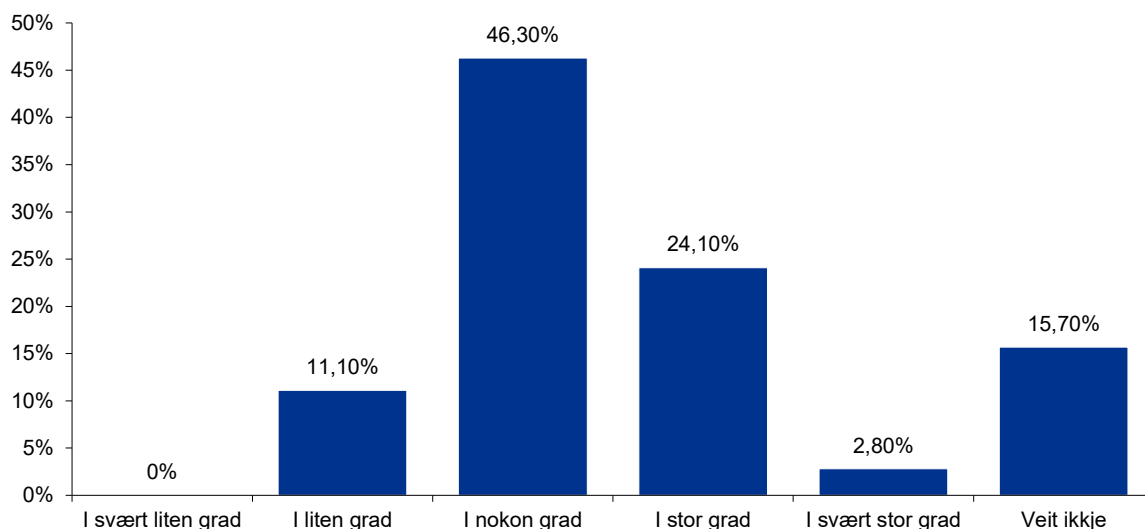
Tabell 6: Tal deltakarar fordelt per kommune.

Av årsmeldinga kjem det fram at det var ein reduksjon på tal deltakarar frå 1770 året før til 1164 i 2018/2019. Dette skuldast hovudsakleg at kommunane sjølv arrangerte fagdag i november 2019. I tillegg brukte fleire av einingane fagdagen i januar til utviklingsarbeid på eigen arbeidsplass. Samstundes er det no meir fokus på barnehage- og skulebasert kompetanseutvikling i arbeidet med kompetanseutvikling. Dette gjer det ifylgje årsmeldinga naturleg at deltakartala på felleskurser/tiltaka i FOS-regi har fått lågare oppslutning.

Det kjem vidare fram av årsmeldinga at kursa som FOS gjennomfører får jamt over gode tilbakemeldingar i evalueringar av kurstilbodet.

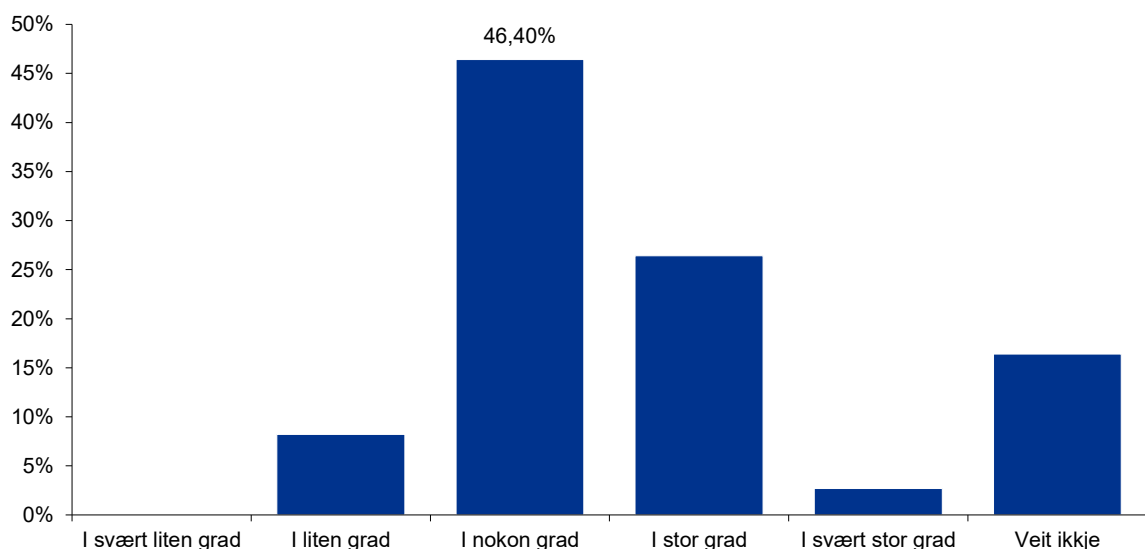
4.2.2 Barnehagane og skulane si oppleving av kurs- og kompetansehevingstilbodet frå FOS

I spørjeundersøkinga spurte vi respondentane korleis dei opplever kompetanseutviklingstilbodet frå FOS og kommunen:



Figur 4: I kva grad opplever du at FOS/kommunen samla sett gir eit godt kompetanseutviklingstilbod? [N:109]

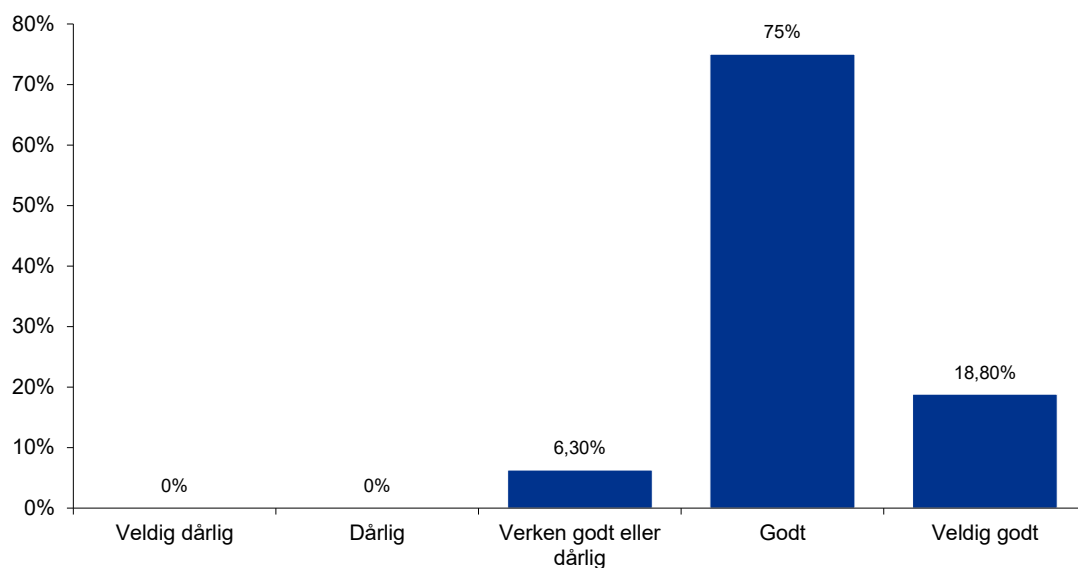
Av figuren går det frem at ein stor del av respondentane for spørjeundersøkinga opplev i nokon grad (46,3 %) og i stor eller svært stor grad (vel 27 %) at kompetanseutviklingstilbodet som FOS gir samla sett er godt. Vidare har vi spurt respondentane korleis dei opplever kurstilbodet frå FOS og kommunen:



Figur 5: I kva grad opplever du at FOS/kommunen samla sett gir eit godt kurstilbod? [N:109]

Av figuren går det frem at ein stor del av respondentane for spørjeundersøkinga opplev i nokon grad (46,4 %) og i stor eller svært stor grad (vel 29 %) at kurstilbodet som FOS gir samla sett er godt.

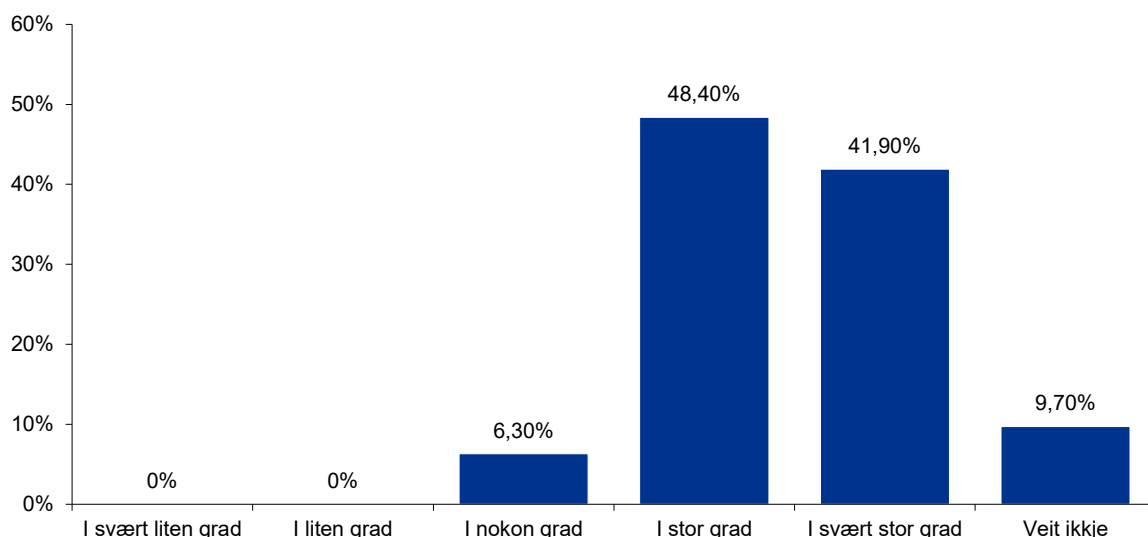
Vi har også i spørjeundersøkinga spurt om korleis respondentane opplever kvaliteten på kurs- og kompetanseutviklingstilbodet dei har motteke i regi av FOS:



Figur 6: Korleis vurderer du kvaliteten på kurs- og kompetanseutviklingstilbodet du har motteke i regi av FOS? [N:109]

Som det går fram av figuren svarer 18,8 % av respondentane at kurs- og kompetansehevingstilbodet har hatt veldig god kvalitet og 75 % god kvalitet. 6,3 % har svart verken godt eller dårleg.

Vidare har vi i spørjeundersøkinga spurt om nytta av kurs- og kompetansehevingstilbodet for eiga kompetanseutvikling:



Figur 7: I kva grad har kurs- og kompetansehevingstilbodet du har motteke i regi av FOS vore nyttig for di kompetanseutvikling? [N:109]

Som det går fram av figuren opplever 9,7 % at kurs- og kompetansehevingstilbodet i regi av FOS i stor grad har vore nyttig for eiga kompetanseutvikling. Vidare svarer 41,9 % i stor grad og 48,4 % i nokon grad.

Desse resultatata samsvarar med dei direkte erfaringane respondentane i intervju med barnehage og skule har gitt uttrykk for knytt til kurs- og kompetansehevingstilbodet frå FOS. Av intervju går det fram at mange opplev kurs- og kompetansehevingstilbodet som relevant og treffande for deira behov. Samstundes kan FOS tilby spesialiserte kurs og kompetansehevingstiltak som kommunane sjølv ville ha vanskeleg med å tilby. Koding nemnast her som eit konkret eksempel, kor ein gjennom FOS treff ei breiare målgruppe, noko som gjer det enklare å gi eit tilbod på dette området.

Samstundes har fleire i intervju ytra seg kritisk til at FOS har dreie verksemda frå kurstilbod til program slik som til dømes DEKOMP og REKOMP. Desse programma kan verte oppfatta som for lite konkrete av nokre. Samstundes er DEKOMP OG REKOMP nasjonale modellar for lokal kompetanseutvikling i skule og barnehage, som kommunane er pålagde å gjennomføre.

4.2.3 Etterleving av mål og strategiar

I kva grad blir mål og strategiar etterlevd?

Av tertialrapporten for første kvartal 2020 kjem det fram at FOS sjølv opplever at ein lukkast godt med å realisere føremålet til FOS om å få til eit godt samarbeid om oppgåver som vert løyst betre på regionalt enn lokalt nivå. I tertialrapporten nemnast organisering og gjennomføring av munnleg eksamen, tilsyn i barnehagane, nettverk og workshops som døme på oppgåver ein samarbeider godt omkring.

Dei fleste informantane opplev at FOS leverer særskilt godt på dei måla og strategiane som tek for seg samarbeid på tvers av kommunegrensar samt å fremje eit samarbeid som gjer at kommunane som er involvert i samarbeidet står sterkare saman. Denne observasjonen står imidlertid sterkare blant kommunalsjefane enn kva den gjer blant dei tillitsvalde og lærarane.

Utveksling av idear og opplegg samt erfaringsdeling, særleg på kommunalsjefnivå, trekkjast fram som ei styrkje i samarbeidet mellom FOS-kommunane. Det blir nemnt konkrete døme på utfordringar enkeltkommunar har stått i, kor ein har fått tilgang til erfaringar og opplegg frå andre kommunar. Samstundes trekkjast det fram at fleire av kommunane er små med få barnehagar og skular samt ein liten administrasjon i kommunen, noko som gjer tilgangen til eit større nettverk gjennom FOS-regionen

viktig. Det påpeikast at dette gir tilgang til fleire synspunkt og refleksjonar, og bidreg slik til å utvikle tenestene.

Som nemnt i kapittel 3 oppfatar fleire respondentar at det per i dag ikkje blir systematisk kartlagt og innhenta kompetansebehov frå kommunane til FOS. Tiltak og aktivitetar i FOS opplevast vidare i ulik grad å vere forankra hjå dei tilsette i oppvekstsektoren.

I spørjeundersøkinga framgår det av fritekstsvaret at fleire respondentar opplev at det er utydeleg for dei kva FOS kan tilby og korleis dei kan nyttiggjere seg av tilbodet. Noko som forvaltningsrevisor vurderer naturleg heng saman med oppfatninga frå intervjuet av at det er noko utydeleg kva FOS gjer og kva den ein skilde kommune gjer på området.

Det framstår for forvaltningsrevisor som om det er ein skilnad mellom oppfatninga blant dei som tek del i styringsgruppa og andre grupper og dei som ikkje gjer det (dei som tek del i kurs og anna kompetanseheving der det i ulik grad er klart at FOS er ansvarleg for tiltaket).

FOS har tett kontakt med universitet- og høgskulesektoren (UH). Samstundes har ein tett samarbeid med Statsforvaltaren i Vestland som forventar regional samordning gjennom organisasjonar som FOS. Statsforvaltaren er ein samarbeidspart knytt til ein del statlege satsingar som til dømes DEKOMP OG REKOMP.

Det kjem fram av intervjudata at nokre kurs og aktivitetar gjennomført i regi av FOS blir evaluert i undergrupper og/eller styringsgruppa. Vidare brukar ein i kurs og konferansar programmet Mentimeter for å hente inn evalueringar av tilbodet frå deltakarane. Styringsgruppa gjennomfører også jamlege evalueringar av korleis samarbeidet fungerer på overordna nivå. FOS evaluerer også avtalane ein har med NLA og HVL gjennom evalueringmøter.

4.3 Vurderingar

Revisjonen vurderer at deltakarkommunane gjennom FOS i stor grad samarbeider om oppgåver som blir løyst betre på regionalt nivå enn lokalt. Døme på slike oppgåver er munnleg eksamen og tilsyn i barnehagar. Samstundes fremjar samarbeidet det pedagogiske utviklingsarbeidet i regionen ved å leggje til rette for utveksling av idear og opplegg samt erfaringsdeling mellom kommunane.

Revisjonen vurderer at FOS bidreg med relevante kurs og kompetansehevingstiltak som tilsette i oppvekstsektoren i deltakarkommunane finn nyttig. Dette kjem fram av både spørjeundersøkinga og intervjuet. Samstundes framstår det som om FOS kunne vore tent med å tydeleggjere kva dei leverar av kurs og kompetansehevingstilbod til dei tilsette i oppvekstsektoren i deltakarkommunane ettersom det i variabel grad framstår som klart i intervjuet og i spørjeundersøkinga. Vi vurderer dermed at aktivitetar og tiltak i FOS i større grad kan forankrast hjå deltakarkommunane. Dette er ein av strategiane til FOS.

FOS er i ein prosess der dei i tiltakande grad å gjennomføre kompetanseutvikling som program, samstundes som ein gjennomfører færre tradisjonelle kurs. Dette er eit bevisst val frå FOS. Frå FOS si side opplev dei at slike program gjev grobott for kontinuerleg forbetring og såleis har betydeleg ekstra nytte samanlikna med tradisjonell kursverksemd. Samstundes er dette i tråd med statlege føringar og forventingar til kompetanseutvikling i barnehage- og skulesektoren.

5. Tilrådingar

- ✓ Deltakarkommunane bør sikre at samarbeidet er underlagt demokratisk kontroll, på ein måte som er hensiktsmessig for den einkilde kommune.
- ✓ Deltakarkommunane bør ha ei samarbeidsavtale som sikrar tydelege rammer og retningslinjer for FOS.
- ✓ Deltakarkommunane bør vurdere korleis dei kommuniserer moglegheitene for medverknad i høve til FOS til dei tillitsvalde i kommunen.
- ✓ Deltakarkommunane bør vurdere om det er behov for tydelegare kommunikasjon om kva FOS er og korleis FOS blir styrt, internt i den einkilde kommune.
- ✓ Deltakarkommunane bør tydeleggjere kva kurs og kompetansehevingstilbod i regi av FOS som dei kan tilby til dei tilsette i oppvekstsektoren.

6. Uttale frå dagleg leiar og kommunedirektørar

Det er gjennomført ein runde med faktaverifisering og ein runde med høyring i høve til forvaltningsrevisjonsrapporten. Fråsegna frå den siste runden er lagt ved i sin heilskap under. Alle kommunane har hatt moglegheit til å komme med fråsegn, og på grunn av situasjonen som var på Haugealandet og i Sunnhordland på same tid som fristen har forvaltningsrevisor undersøkt med kommunedirektørane om dei ønska å levere fråsegn. Det er ikkje uvanleg at kommunar ikkje gir fråsegn i høyringsrunda etter faktaverifikasjon.

6.1 Dagleg leiar i FOS

FRÅSEGN FRÅ DAGLEG LEIAR I FOS

I rapporten går det frem at det under intervjuet med dagleg leiar i FOS, 2. september 2020, var knytt usikkerheit til om FOS sitt system for tilsyn i barnehagar og gjennomføring av munnleg eksamen måtte inn under vertskommunesamarbeid. Dette har sidan den tid vore avklara med KS som har vært tydelege på at FOS ikkje trengte eit vertskommunesamarbeid. Vi er difor p.t. av den oppfatning at FOS ikkje er nøyde til å organisere tilsyn i barnehagar og gjennomføring av munnleg eksamen som vertskommunesamarbeid.

6.2 Bømlo kommune

HØYRINGSFRÅSEGN TIL FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM FORUM FOR OPPVEKST I SUNNHORDLAND (FOS)

–

Me viser til motteke høyringsutkast til forvaltningsrevisjonsrapport om Forum for Oppvekst i Sunnhordland (FOS). Bømlo kommune ønskjer å koma med slik tilbakemelding:

Heimel for samarbeidet

Me registrerer at vårt utfyllande svar av 25.02.21 og verifisering til det tidlegare utkastet til rapport er tatt til følgje og at rapporten er endra fleire stader. Særleg gjeld dette dei juridiske vurderingane knytt til spørsmålet om organisering av samarbeidet og tilhøvet til kommunelova. Me registrerer at KPMG har landa på same konklusjon som kommunedirektøren i Bømlo kommune, juristar i fleire av Sunnhordlandskommunane og KS advokatar.

Samarbeidsavtale

Kommunedirektøren er samd med revisor i at det skal vedtakast ein samarbeidsavtale for FOS-samarbeidet og ein slik avtale er allereie utarbeidd. Den politiske handsaminga av denne vart utsett i påvente av rapporten frå KPMG.

Medverknad

Arbeidet i FOS er organisert slik at medverknads- og drøftingsretten vert teken i vare lokalt i kommunane, og deretter løfta opp i FOS . I Bømlo kommune vert det gjennomført faste medråderettsmøter med tillitsvalde minimum kvar 6. veke. Det er utarbeidd rutine og mal for møta. I tillegg har tillitsvalde tilgang til sakslister og referat frå møte i styringsgruppa, samt at tillitsvalde har medverknad og informasjon gjennom dei kommunale prosessane i samband med handlingsplanar og liknande for skule og barnehage.

Kommunedirektøren vurderer at dei nemnde tiltaka tek i vare dei tillitsvalde sin rett til medverknad og drøfting etter hovudavtala. Medverknads- og drøftingsretten vert gjennomført innanfor dei rammer som hovudavtala gir.

Merknadar/faktafeil:

- Side 5: Revisor skriv «Per dags dato har Kvinnherad kommune leiarfunksjonen i styringsgruppa.» Dette var sant på det tidspunktet då revisjonen gjennomførte intervju, men det er underteikna på vegner av Bømlo kommune som frå 01.01.21 har leiarfunksjonen i styringsgruppa.
- Figuren på side 21 viser i kva grad respondentane opplever at deira medverknadsrett blitt tatt i vare i FOS? Revisor løftar fram at 35% meiner at medverknadsretten i svært liten eller liten grad blir teke i vare i FOS.

Kartlegging og definering av kompetansebehov skjer i den einskilde kommune etter drøftingar på både skulenivå og på kommunenivå. Nokre av behova vert dekkja av reine kommunale tiltak/tilbod, mens andre vert realisert gjennom FOS-samarbeidet. Det er såleis kommunen og ikkje FOS, som ivaretek medverknad. Kommunedirektøren meiner derfor dette spørsmålet i liten grad viser den reelle medverknaden knytt til kompetanseutvikling.

- Figur 6 og figur 7 (s.27 og 28) viser at 93,8% er godt eller svært godt nøgd med kvaliteten på tilboda gjennom FOS og 90,3% seier dei opplever at tilboda i stor eller svært stor grad har vore nyttig for deira kompetanseutvikling. Kommunedirektøren meiner dette framstår som tydelege indikasjonar på at kurs- og kompetanseutviklingstilbodet gjennom FOS treff dei lokale behova.

Med helsing

Med helsing
Bømlo kommune

Bjørn Håvard Bjørklund
kommunalsjef

6.3 Etne kommune

[ikkje mottatt fråsegn]

6.4 Fitjar kommune

Tilbakemelding forvaltningsrevisjonsrapport for Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)

Viser til utsendt forvaltningsrevisjonsrapport datert 9. mars 2021. Fitjar kommune har lese igjennom rapporten og har ingen merknadar til vurderingar og tilrådingar.

Med helsing
Fitjar kommune

Olaug Haugen
rådmann

John Karsten Raunholm
etatsjef oppvekst og kultur

6.5 Kvinnherad kommune

[ikkje mottatt fråsegn]

6.6 Stord kommune

[ikkje mottatt fråsegn]

6.7 Sveio kommune

[ikkje mottatt fråsegn]

Vedlegg 1 Dokumentliste

FOS

- ✓ Partnarskapsavtale om desentralisert kompetanseutvikling i skulen – FOS og NLA Høgskulen
- ✓ Intensjonsavtale mellom Forum for oppvekst i Sunnhordland og Høgskulen på Vestlandet
- ✓ FOS – Handlingsplan 2019-2020
- ✓ Møteplan 2019-2020
- ✓ Oppsummering møte i vaksenopplæringsgruppa i FOS, 25.06.20
- ✓ Referat frå møte i FOS-kulturskulegruppa 15.04.20
- ✓ Referat frå møte i Grunnskulegruppa, Tysdag 26.05.20
- ✓ Referat frå møte i barnehagegruppa, Tysdag 26.05.20
- ✓ Referat frå møte i styringsgruppa i FOS, 12.06.20
- ✓ Utlysningstekst dagleg leiar FOS
- ✓ FOS Saksframlegg og vedtak skulestyret Sveio kommune 1990
- ✓ Opphavleg avtale Sunnhordland Kursregion 1990
- ✓ Tertialrapportering
- ✓ Oppmeldingsskjema sensor FOS
- ✓ Sensorfordeling 2020
- ✓ Stord kommune saksframlegg tilsyn med barnehagar 2009
- ✓ Brev om tilsyn mal januar 2019
- ✓ Tilsyn med barnehagar – prosedyrar
- ✓ Rapport etter tilsyn mal januar 2019
- ✓ Oversikt FOS tilsyn 2019-2020
- ✓ Mal – førehandsvarsel om pålegg om retting etter Barnehagelova § 16
- ✓ Informasjon om tilsyn med barnehagar
- ✓ Klage på pålegg om retting ved tilsyn
- ✓ Vedtak – pålegg om retting
- ✓ Sakspapir Sveio kommune – interkommunalt tilsyn for barnehagar i Sunnhordland
- ✓ Tilsynsverktøy barnehage - barnehageutgåve
- ✓ Budsjett og rekneskap 2019
- ✓ Refusjon løn skuleåret 2019-2020
- ✓ Utkast til Samarbeidsavtale for medlemskommunane i Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS) per oktober 2020
- ✓ FOS sine heimesider

Bømlo kommune

- ✓ Informasjon om FOS-samarbeidet frå Bømlo kommune
- ✓ Kommunedelpan oppvekst 2019-2024

- ✓ Handlingsplan 2019/2020 for kommunedelplan oppvekst
- ✓ Kompetanseutviklingsplan for grunnskulen 2018-2021
- ✓ Inkluderande barnehage- og skulemiljø – plan for Bømlø 2017-2019
- ✓ Plan for tilsyn i barnehage 2019-2022
- ✓ Saksførelegg handlingsplan 2019/2020 for kommunedelplan oppvekst
- ✓ Saksførelegg kommunedelplan oppvekst 2019-2024
- ✓ Saksførelegg kompetanseutvikling for tilsette i barnehage
- ✓ Saksførelegg kompetanseutviklingsplan for grunnskulen 2018-2021
- ✓ Saksførelegg plan for tilsyn i barnehage 2019-2022

Etne kommune

- ✓ Informasjon om FOS-samarbeidet frå Etne kommune
- ✓ Kvalitetsplan for oppvekst i Etne kommune 2020-2024
- ✓ LBS februar 2020
- ✓ LBS januar 2020

Fitjar kommune

- ✓ Informasjon om FOS-samarbeidet frå Fitjar kommune
- ✓ Plan for kompetanseutvikling i grunnskulen 2020
- ✓ Tilbakemelding til utdanningsforbundet

Kvinnherad kommune

- ✓ Informasjon om FOS-samarbeidet frå Kvinnherad kommune
- ✓ Saksframlegg informasjon om Forum for oppvekst i Sunnhordland 2009
- ✓ Strategisk kompetansestyring kompetanseplan for Kvinnheradskulen 2020-2022
- ✓ Kompetanseplan 2020-2021 barnehagane
- ✓ Kvalitet i barnehage og skule – strategiplan 2019-2024
- ✓ Saksframlegg kompetanseplan skule og barnehage 2020-2022
- ✓ Tilsyn barnehage 2019/2020 Kvinnherad
- ✓ Tilsyn barnehage – plan 2016-2020

Stord kommune

- ✓ Informasjon om FOS-samarbeidet frå FOS kommune
- ✓ Plan for kvalitetsutvikling fokusområde for oppvekst 2014-2017
- ✓ Strategi for ein inkluderande barnehage, skule og SFO
- ✓ Notat Stord kommune – vurdering av Forum for oppvekst i Sunnhordland
- ✓ Plan for tilsyn med barnehagane 2017-2020
- ✓ Framlegg plan for kvalitetsutvikling i oppvekst 2014-2017
- ✓ Strategi for ein inkluderande barnehage, skule og SFO
- ✓ Dokumentasjon vedrørande FOS frå innkalling til møte i kontrollutvalet i Stord kommune 11.02.2020

- ✓ Mail med informasjon om studieturen til Ontario

Sveio kommune

- ✓ Informasjon om FOS-samarbeidet frå Sveio kommune
- ✓ FOS Saksframlegg og vedtak skulestyret Sveio kommune 1990
- ✓ Opphavleg avtale Sunnhordland Kursregion 1990
- ✓ Sakspapir kvalitetsutviklingsplan for skule og barnehage 2016-2020
- ✓ Kvalitetsutviklingsplan barnehage og skule 2016-2020
- ✓ Plan for tilsyn i barnehagane 2012-2016
- ✓ Plan for tilsyn i barnehagane 2016-2020
- ✓ Sakspapir interkommunalt tilsyn for barnehagar i Sunnhordland 2009
- ✓ Sakspapir – interkommunalt tilsyn i barnehagar i Sunnhordland – evaluering og vegen vidare 2011
- ✓ Sakspapir – plan for tilsyn i barnehagar 2012-2016
- ✓ Sakspapir – plan for tilsyn i barnehagane 2016-2020
- ✓ Førehandsvarsel om pålegg om retting etter Barnehagelova § 16

Vedlegg 2 Revisjonskriterier

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Det kjem fram av § 13-1 at kommunedirektøren:

- ✓ *Skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen, med de unntak som følger av lov, og innenfor de instruksjer, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir.*
- ✓ *Har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov.*

Vidare skal kommunane etter § 5-11 ha eit eller fleire partsamansette utval som handsamar saker som gjeld forholdet mellom kommunen som arbeidsgjevar og dei tilsette. Utval kan erstattast med andre ordningar om det får tilslutning frå minst $\frac{3}{4}$ av dei tilsette.

Etter kapittel 17 kan kommunar utføre felles oppgåver gjennom interkommunalt samarbeid. Interkommunalt samarbeid kan føregå gjennom interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgåvefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap eller aksjeselskap.

Føresegna i § 17-1 andre ledd gir kommunane pålegg om å nytte ei av dei lista samarbeidsformene dersom samarbeidet gjeld utføring av felles oppgåver.

Kapittel 20 regulerer vertskommunesamarbeid. Ei kommune kan her etter § 20-1 overlate utføringa av lovpålagte oppgåver og delegere mynde til å treffe enkeltvedtak til ei verskommune, så lenge anna lovgiving ikkje er til hinder for det. Vidare kan ei kommune etter § 20-2 avtale at ei vertskommune skal utføre oppgåver og treffe vedtak i saker som ikkje har prinsipiell betyding. Etter § 20-4 skal det inngåast skriftleg samarbeidsavtale mellom deltakarane i samarbeidet. Samarbeidsavtala skal innehalde:

- ✓ Deltakarane i samarbeidet
- ✓ Kven som er vertskommune
- ✓ Kva oppgåver og avgjerslemynde som er lagt til vertskommunen
- ✓ Når oppgåver og mynde skal overførast
- ✓ Kva vedtak i vertskommune deltakarane skal underrettast om
- ✓ Økonomisk oppgjer mellom samarbeidskommunar og vertskommune
- ✓ Korleis deltakarane kan tre ut av samarbeidet
- ✓ Korleis samarbeidet skal oppløyst
- ✓ Anna som etter lov krev avtale

Etter § 25-1 skal kommunen ha internkontroll med administrasjonen si verksemd for å sikre at lover og forskrifter fylgjast. Internkontrollen skal vere systematisk og tilpassast verksemda si størrelse, eigenart, aktiviteter og risikoforhold. Ved internkontrollen skal kommunedirektøren:

- ✓ Utarbeide ei skildring av verksemda sine hovudoppgåver, mål og organisering
- ✓ Ha nødvendige rutinar og prosedyrar
- ✓ Avdekkje og følgje opp avvik
- ✓ Dokumentere internkontrollen i den forma og omfanget som er nødvendig

- ✓ Evaluere og ved behov forbedre skriftlege prosedyrar og andre tiltak for internkontroll

Rådmannens internkontroll og 85 tilrådingar for styrket egenkontroll - KS

KS sine rettleiarar "85 tilrådingar for styrket egenkontroll" og "Rådmannens internkontroll" er blitt utarbeida for å gi oversikt og praktisk støtte til kommunar som ynskjer å styrke den administrative internkontrollen.

Under følgjer ei liste over sentrale krav eller tilrådingar som er med på å bidra til styrkja internkontroll, som revisor vurderer som mest aktuelle for temaet i denne forvaltningsrevisjon.

- ✓ Kommunane bør:
 - Arbeide systematisk med internkontrollen. Målsettingar og klarheit i ynskt resultat, planar, kunnskap om nåsituasjon, verktøy og metodar, rutinar og prosedyrar og tiltak og innsats inngår i eit systematisk arbeid.
 - basere seg mindre på uformell kontroll. Ei **formalisering** vil gjere kommunen mindre sårbar for skifte av personell, endringar i omgjevnadane og habilitetskritikk og vil auke det organisatoriske minnet. Dokumentasjon, rutinar og prosedyrar er viktig i formalisering av internkontrollen. Rutinar og prosedyrar forklarar korleis oppgåver skal løysast og situasjonar møtast.
 - **ha, bruke og halde ved like dokument** som gjer greie for roller og ansvar. I tillegg bør kommunane i større grad inkludere kontrollansvaret i desse dokumenta.
 - **ha reglement og rutinar** for mellom anna delegeringsreglement, personalforvaltning og arbeidsgjevarområdet og økonomiforvaltning.
 - etablere tiltak som sikrar **god løpande informasjon og kommunikasjon** til leiarar og medarbeidarar, og som sørger for at dei får nødvendig opplæring og kompetanse.
 - **Evaluere** om gjennomførte tiltak har ynskt effekt.

KS – hovedavtalen 01.01.2020-31.12.2021⁵

Hovudavtalen har nyleg blitt revidert, og er gjeldande ut 2021. Del A omhandlar forhandlingsordninga, og del B kommunane.

Del A

Den enkelte arbeidstakarorganisasjon er part i hovudavtalen. Hovudavtalen gjeld dermed mellom KS og den enkelte arbeidstakarorganisasjon.

Del B

Av hovudavtalen § 1-3 framkjem det at medverknad utøvast ved representasjon i lovbestemte og andre utval og gjennom ordninga med tillitsvalde. Partane skal som hovudregel vere representert i adhoc-utval som utgreier administrative spørsmål.

⁵ <https://www.ks.no/globalassets/Hovedavtalen-KS-2020-2021-.pdf>

Etter § 1-4-1 skal arbeidsgjevar så tidleg som mogleg informere, drøfte og ta dei tillitsvalde med på råd når det gjeld omorganisering/omlegging av drifta.

Om oppgåver blir vurdert utført gjennom interkommunalt samarbeid skal dei berørte partar tidlegast mogleg oppta drøftingar om tillitsvaldordninga og korleis dei tilsette sin medverknad skal ivaretakast, jmfør HA del B, §§ 3-3 a) og b).

Arbeidsgjevar pliktar etter § 3-1 overfor tillitsvalde:

- ✓ Sjå til at rettar og pliktar blir overheldt i høve gjeldande tariffavtale
- ✓ Sørge for at det blir gjennomført regelmessige informasjonsmøter med hovudtillitsvald og fellestillitsvalde på sentralt nivå i kommunen.
- ✓ Ved oppfølging og implementering av nasjonale reformer som vil få betyding for arbeidstakarane skal arbeidsgjevar på eit tidlegast mogleg tidspunkt informere, drøfte og ta tillitsvalde med på råd.
- ✓ I tilfella det førast drøftingar eller forhandlingar mellom partane skal det skrivast drøftingsreferat eller forhandlingsprotokoll.

Tillitsvalde har etter § 3-2 fylgjande rettar og pliktar:

- ✓ Rett og plikt til å drøfte/forhandle om spørsmål vedrørande lønns- og arbeidsvilkår.
- ✓ Sjå til at rettar og pliktar blir overheldt i tråd med gjeldande tariffavtalar
- ✓ Forplikte arbeidstakarar i spørsmål som angår heile arbeidsstokken eller grupper av arbeidstakarar i den grad tariffavtalen ikkje er til hinder for det.
- ✓ Skal verken tilskynde eller medverke til ulovlege konflikhtar
- ✓ Informere arbeidsgjevar om forhold som har betyding for kommunen
- ✓ Prioritere møter kor arbeidsgjevar kallar inn
- ✓ Rett til å uttale seg om arbeidsforhold omfatta av tariffavtala

Etter § 3-3 skal tillitsvaldordninga utformast slik at det gir tillitsvalde, medlemmane dei representerer og arbeidsgjevar føreseielegheit. Ordningane må tilpassast styrings- og organisasjonsstrukturen. Det er avgjerande at ordningane gir aktørane tryggleik slik at innsats og emne stimulerast best mogleg. Ordningane må vidare vere mest mogleg inkluderande slik at tilsette gjennom sine tillitsvalde blir gitt informasjon så tidleg så mogleg og så omfattande som mogleg. Medverknadsordningane skal sikre at tillitsvalde får ta del i avgjersler som angår dei tilsette sitt forhold og bidrar til å forplikte tilsette og tillitsvalde i utviklinga av verksemda.

Tillitsvalde har etter § 3-6 rett til opplæring som har betyding for deira funksjon som tillitsvalde.

§ 4 regulerer partsamansette utval. Kommunen skal opprette eit eller fleire slike utval for å handsame saker som gjeld forholdet mellom kommunen som arbeidsgjevar og tilsette med mindre partane avtalar at dette skal handsamast på ein annan måte. Utvalet skal foreslå og handsame overordna retningslinjer for personalpolitikk, kvalitets- og utviklingstiltak og oppfølging og implementering av nasjonalt vedtekne reformar. Dei tilsette skal ha minst to representantar utpeikt av arbeidstakarorganisasjonane/forhandlingsamanslutningane.

Hovedavtaleveileder⁶

Hovedavtaleveilederen forklarar følgjande om samhandlingsformer:

⁶ <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lonn-og-tariff/KS-interaktiv-Hovedavtaleveileder.pdf>

Gode samhandlingsformer er avgjørende for å skape tillit og et godt samarbeidsgrunnlag mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte. Gode prosesser mellom partenes representanter er svært viktig for å etablere tjenester av god kvalitet, skape trygge arbeidsplasser med meningsfylt arbeid og et godt arbeidsmiljø.

Sakens karakter og kompleksitet vil ofte være avgjørende for hvilke(n) samhandlingsform(er) som bør, og noen ganger skal, nyttes. I noen tilfeller er det både viktig og riktig å formalisere prosessene, mens i andre tilfeller kan saken finne sin beste løsning gjennom en mer uformell prosess.

Veilederen nevner uformell kontakt, drøftinger, informasjon og forhandlinger som eksisterende samhandlingsformer:

✓ Uformell kontakt

Uformell kontakt er ikke direkte regulert i hovedavtalen, men både hovedavtalens formål og enkeltbestemmelser som omtaler samarbeid, legger opp til at denne samhandlingsformen er viktig. Slik kontakt kan forebygge misforståelser og konflikter. Det kan ofte være bedre å snakke sammen fremfor å kommunisere skriftlig.

✓ Informasjon

Arbeidsgiver har et ansvar for at det avholdes regelmessige informasjonsmøter med hovedtillitsvalgte. For berørte organisasjoner som ikke har hovedtillitsvalgt kan det være hensiktsmessig at også disse inkluderes i de regelmessige informasjonsmøtene. Ved desentralisert fullmaktsnivå avholdes egne informasjonsmøter med berørte tillitsvalgte og arbeidsgiverrepresentanter på dette nivå.

Hvor ofte slike møter skal avholdes avgjøres lokalt. Mange kommuner/fylkeskommuner har god erfaring med månedlige informasjons og/ eller drøftingsmøter.

At informasjonen både er relevant og tilstrekkelig, og at den gis i tide, er viktig for å avklare om det er behov for drøftinger, og for at eventuelle drøftinger blir reelle.

✓ Drøftinger

Drøftingsplikten etter hovedavtalen bygger på prinsippet om at de tillitsvalgte gjennom drøftinger skal kunne påvirke beslutninger før arbeidsgiver treffer en avgjørelse. Det er arbeidsgiver som har ansvar for at slike drøftinger skjer tidligst mulig. Informasjonsmøter, deltakelse i utvalg/arbeidsgrupper/ad-hoc grupper eller høringer erstatter ikke drøftingsplikten og drøftingsretten etter hovedavtalen.

Drøftinger innebærer at både tillitsvalgte og arbeidsgiver får mulighet til å fremme sitt syn og vurderinger i saker før det treffes en avgjørelse. Målet er å finne frem til en omforent løsning. Gode informasjons- og drøftingsprosesser hvor organisasjonene gis tid til intern behandling, vil bidra til at saken belyses så godt som mulig. Gode drøftingsprosesser bygger på tillit. Ved slike prosesser er det grunn til å tro at det blir lettere å få forståelse for de vurderingene partene gjøre. Lar det seg ikke gjøre å bli enige ved drøftinger følger det av kommunens styringsmandat at arbeidsgiver skal treffe endelig avgjørelse i saken som er drøftet.

Drøftingene skal skje i møte med arbeidsgivers representant og ha et innhold og en form som gjør at de tillitsvalgtes syn kommer frem.

Arbeidsgiver har videre en informasjons- og drøftingsplikt ved endringer og omstillinger i kommunen, mellom kommuner og ved oppfølging og implementering av nasjonale reformer som vil få betydning for arbeidstakerne. I selve bestemmelsen er det presisert at arbeidstakernes behov for trygghet skal ivaretas gjennom åpne planprosesser hvor mål og konsekvenser så langt som mulig gjøres kjent.

✓ Forhandlinger

Målet med forhandlinger er at minst to likeverdige parter (arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjon) skal komme frem til en løsning partene kan leve med. En sentral forhandlingshjemmel i hovedavtalen er del A § 4-5. Her fremgår det at lokale særavtaler kan inngås med hjemmel i sentral tariffavtale, eller for å regulere lokale forhold som ikke er regulert. HA del A § 6-2 har bestemmelser om hvordan uenighet i slike forhandlinger skal løses.

Veilederen forklarer følgende om tillitsvalgtordningen:

Det er gjennom ordningen med tillitsvalgte ansattes medbestemmelse ivaretas. Formålet med tillitsvalgtordningen er å skape rasjonelle, hensiktsmessige og velfungerende medbestemmelsesordninger som sikrer at de tillitsvalgte får ta del i beslutningsprosesser som kan få konsekvenser for de ansatte. Formålet kommer til uttrykk i selve bestemmelsen. Tillitsvalgtordningen skriftliggjøres for den enkelte organisasjonen og arbeidsgiver. Utformingen av tillitsvalgtordningen skal drøftes med tillitsvalgte, slik det fremgår av bestemmelsen. Tillitsvalgtordningen må utformes slik at den gir tillitsvalgte, medlemmene de representerer og arbeidsgiver forutsigbarhet. Det må videre tas hensyn til antall medlemmer og tariffavtalens omfang. Tillitsvalgtstrukturen skal tilpasses kommunens geografiske spredning samt styrings- og organisasjonsstruktur.

I veilederen er det videre utviklet en sjekklister som utgangspunkt for drøfting om tillitsvalgtordningen, med blant annet følgende punkt:

- ✓ Formelle og faste møtepunkt mellom tillitsvalgte og arbeidsgiver
- ✓ Enighet om tillitsvalgtes rolle
- ✓ Felles forståelse av de faktiske forholdene i virksomheten

Lov om barnehager (barnehageloven)

Kommunen har etter § 16 (sjå forskrift om overgangsregler til barnehageloven – tilsyn, veiledning, reaksjoner mv. frå 1. januar 2021) ansvar for å føre tilsyn med barnehagane⁷. Kommunen kan gi pålegg om retting av uforvarslege eller ulovlege forhold i barnehagane.

Det går føre av lova slik den var, overgangsreglane i forskrifta og det nye lovvedtaket at kommunen i kraft av å vere tilsynsmynde har rett til innsyn i dokument og tilgang til barnehagelokala.

Av rettleiaren *tilsyn med barnehager* kjem det fram at for små og mellomstore kommunar kan det vere hensiktsmessig å samarbeide interkommunalt om forvaltninga og utøvinga av tilsynsansvaret etter barnehageloven. Rettleiaren nemner forvaltingsmessig distanse og ei meir kompetent og berekraftig teneste som moglege positive effektar av interkommunalt tilsynssamarbeid.

Forskrift til opplæringslova

Etter § 3-23 har skuleeigar for lokalt gitt eksamen ansvar for å utarbeide eksamensoppgåver, setje dato og for sensur. Skuleeigar har vidare ansvar for å gjennomføre eksamenar, og for å trekkje elevlar til eksamen. Etter § 3-28 skal det ved lokale eksamenar vere minst ein ekstern sensor.

⁷ Regelverket er endra frå 1. januar 2021.

Vedlegg 3 Spørjeundersøking

Spørsmål

A: Bakgrunnsinformasjon

1: Kommune – arbeidsgjevar

- 1: Bømlø
- 2: Etne
- 3: Fitjar
- 4: Kvinnherad
- 5: Stord
- 6: Sveio

3: Alder [boks for å fylle inn tall]

4: Høgaste fullførte utdanning:

- 1: Grunnskule
- 2: Videregående skule
- 3: Høgskule/universitet inntil 4 år
- 4: Høgskule/universitet meir enn 4 år

5: Antall år hos noverande arbeidsgjevar [boks for å fylle inn et tall]

6: I kva type teneste jobbar du i?

- 1: Skule
- 2: barnehage
- 3: PPT

7: Kva type stilling har du?

- 1: Rektor skule/kulturskule
- 2: avdelingsleiar/inspektør skule
- 3: lærar skule
- 4: Assistent skule
- 5: Styrar barnehage
- 6: Avdelingsleiar barnehage
- 7: Barnehagelærer
- 8: Assistent barnehage
- 9: PPT-rådgjevar
- 10: PPT-leiar

Sideskift

B: Spørsmål

8: Kjenner du til Forum for Oppvekst i Sunnhordland (FOS)?

- 1: Ja
- 2: Nei

9: Deltek/har du delteke i nokon av arbeidsgruppene i Forum for Oppvekst i Sunnhordland (FOS)? JA/NEI

(Nemne desse gruppene i teksten: Barnehagegruppe, Grunnskulegruppe, Leiarfora for PPT, tilsynsgruppe Barnehage, Eksamensgruppe skule og utdanningsvalgruppe skule)

10: Fritekst: Gi ei oversikt over dei kurs- og/eller kompetansehevingstilbod du har motteke i regi av FOS dei siste tre åra?

Sideskift

12: Viss ja på spørsmål 9: Korleis vurderer du kvaliteten på kurs- og kompetanseutviklingstilbodet du har motteke i regi av FOS?

1. Veldig dårlig
2. Dårlig
3. Verken godt eller dårlig
4. Godt

5. Veldig godt

13: Viss ja på spørsmål 9: I kva grad har kurs- og kompetansehevingstilbodet du har motteke i regi av FOS vore nyttig for di kompetanseutvikling?

1. I svært liten grad
2. I liten grad
3. I nokon grad
4. I stor grad
5. I svært stor grad

Sideskift

14: I kva grad får du som fagperson det kurs- og kompetansehevingstilbodet du har behov for?

6. I svært liten grad
7. I liten grad
8. I nokon grad
9. I stor grad
10. I svært stor grad
11. Veit ikkje

15: Er det formar for kompetanse du har behov for å heve som du ikkje får tilbod om gjennom FOS? [Tekstboks]

16: I kva grad opplever du at din medverknadsrett blir tatt i vare i FOS?

1. I svært liten grad
2. I liten grad
3. I nokon grad
4. I stor grad
5. I svært stor grad
6. Veit ikkje

Sideskift

17: Fritekst På spørsmål 16 svarte du at din medverknadsrett «i svært liten grad» eller «i liten grad» blir tatt i vare hos FOS. Kommenter gjerne svaret ditt.

Sideskift

18: I kva grad medverkar du/din arbeidsplass i vala av kurs- og kompetansehevingstiltaka som FOS tilbyr?

1. I svært liten grad
2. I liten grad
3. I nokon grad
4. I stor grad
5. I svært stor grad
6. Veit ikkje

19: I kva grad opplever du at FOS/kommunen samla sett gir eit godt kurstilbod?

1. I svært liten grad
2. I liten grad
3. I nokon grad
4. I stor grad
5. I svært stor grad
6. Veit ikkje

20: I kva grad opplever du at FOS/kommunen samla sett gir eit godt kompetanseutviklingstilbod?

1. I svært liten grad
2. I liten grad
3. I nokon grad
4. I stor grad
5. I svært stor grad
6. Veit ikkje

21: I kva grad opplever du at FOS legg til rette for ein god samarbeids- og delingskultur mellom profesjonane i kommunane som inngår i samarbeidet?

1. I svært liten grad
2. I liten grad
3. I nokon grad
4. I stor grad
5. I svært stor grad
6. Veit ikkje

22: Korleis fungerer samarbeidet mellom FOS og fagprofesjonane i kommunane? [Tekstboks]

23: Har du eit eller fleire identifiserte forbettringspunkt som du opplever vil kunne forbetre FOS-samarbeidet/kurs- og kompetanseutviklingstilbodet? [Tekstboks]

Takk for at du svarte på undersøkelsen



Kontakt oss

Willy Hauge

Partner

T +47 40 63 96 63

E willy.hauge@kpmg.no

Mathias W. Johannessen

Senior Manager

T +47 91 84 74 43

E mathias.johannessen@kpmg.no

kpmg.no

© 2021 KPMG AS, a Norwegian limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/141-41
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	14/21	19.04.2021

Kurs i regi av KPMG

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber om at KPMG gjennomfører kurs innan tema.....
2. Kurset vert halde (tid/stad):.....
3. Sekretariatet vert bedne om å ta seg av alt det praktiske med organisering, kunngjering og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i Stord kommune.

Samandrag

Denne saka vert lagt fram for kontrollutvalet på bakgrunn av at Stord kommune har avtale med KPMG AS om å levere 1 kursdag pr. år inkludert i fastprisen.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Moglege kurs og kursinnhald av 08.02.19.
- 2 Notat av 08.06.20 frå sekretariatet

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Stord kommune har avtale med KPMG AS. I kontrakten som er inngått går dette fram av vedlegg B kravspesifikasjon punkt 3.3 opplæring:

REVISOR skal leggje fram for kontrollutvalet forslag om, og halde kurs for utvalet sine medlemmar, politisk nivå og/eller for medarbeidarar i administrasjonen. Tema skal avtalast med kontrollutvalet ved det einskilde høve. Omfang skal reknast til 1 kursdag pr. år. Slike kurs skal som ein hovudregel haldast i kommunen.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å vedta gjennomføring av naudsynte kurs innan vedteke budsjetttramme, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutval og revisjon § 2.

Vurderingar og verknader

Opplysningar frå saksframlegg i tilsvarande sak (KUV 08.09.20 - PS 21/20), som framleis har relevans:

Av protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 18.05.20, sak PS 16/20, Eventuelt går dette fram:
«KPMG skal tilby kurs som del av fastprisen til kommunen. Utvalet var utfordra på å koma med ønskte tema. Utvalet ba sekretariatet senda oversikt over ulike tema som blir brukt / tilbydd i kommunane, så kan dei respondera på nokre tema som ein kan forhøyra seg om KPMG kan tilby.»

Sekretariatet utarbeidde 08.06.20 eit notat til kontrollutvalet (vedlagt) om kursalternativ, som vart sendt til utvalet sine medlemmar. Det vart motteke ei tilbakemelding med tre tema: kommunebudsjett (nr 1), om habilitet (nr 5) og om internkontroll (nr 17).

Nedanfor er og teke med den tilleggsteksten som går fram av notatet:

1 Innføring i kommunerekneskap – Grunnleggande innføring

5 Habilitet – Kurset vil gi ei innføring i regelverk knytt til habilitet, korleis desse vurderingane kan gjerast og korleis (fylkes-) kommunen kan etablere gode rutinar for å sikre at tilsette ikkje handsamar saker kor dei er inhabile

17 Roller og oppgåver i den kommunale eigenkontrollen

- Ei innføring

- Kva er kontrollutvalet sin rolle og oppgaver

- Korleis kan kontrollutvalet ivareta sine kontrolloppgåver

KPMG har svart:

- Det er ikkje utarbeidd ny kursoversikt etter den av 08.02.19.
 - Innhaldet i denne kursoversikten går fram av vedlagt notat, side 1.
- Dei kan tilby kurs innan dei tre nemnte temaene i 2020.
 - Det gjeld følgjeleg tema overfor, nr. 1, 5 og 17

Handsaming i kontrollutvalsmøte 08.09.20.

Kontrollutvalet valde å ha kurs innan kommuneøkonomi. Det vart gjennomført i fjernmøte 04.03.21. for kontrollutvalet og vara (kommuneadministrasjonen har hatt eit tilsvarande kurs tidlegare).

I protokoll frå møte 08.09.20, under handsaming i møtet, er det med slik opplysning: «Partner Willy Hauge nemnte at kurskvoten følgjer rekneskapsåret frå juli til juni året etter, følgjeleg at det kan vera to kurstema igjen på avtalen, kvart på 2 timar, innan sommaren 2021.»

Første kurset vart halde 04.03.21. Kontrollutvalet kan såleis bestilla eit nytt kurs i dette møtet.

Val av tema.

Kontrollutvalet kan alternativt gjera dette i møtet:

- a. Velga tema for nytt 2-timarskurs som utvalet ber KPMG gjennomføra.
- b. Tilby for administrasjonen at dei overtek kurskvoten for eit kurs.
- c. La væra å bruka resten av kurskvoten, då det er ein kontraktsfesta mulighet og ingen plikt til å gjennomføra desse.

Aktuelle tema går fram av saksframlegg og vedlegg.

Avvikling av kurs

Slike kurs vert vanlegvis halde i tilknytning til eit kontrollutvalsmøte. I så fall peikar 19.05.21 seg ut, då dette er siste møte før sommarferien jmf. gjeldande møteplan.

Det fungerte også bra med digitalt kurs 04.03.21. Såleis kan det alternativt haldast eit digitalt kurs på ein vilkårleg dato før sommarferien.

Utvalet kan gjerne drøfta målgruppe for aktuelt kurs.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet diskuterer kva kurs dei evt. vil at KPMG AS skal gjennomføre før sommarferien. Videre bør utvalet be sekretariatet ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i Stord kommune. Dersom det vert tilbydd at kommuneadministrasjonen får overta kurskvoten, er det og naturleg at administrasjonen står som arrangør.

Stord kommune, kontrollutvalet
v. Hogne Haktorson

Deres ref

Vår ref

08.februar 2019

Moglege kurs og kursinnhald

Nedanfor vert tema for moglege kurs/kursinnhald kort skildra. Det gjerast merksam på at KPMG i forkant av kursgjennomføring, vil detaljere kurs og kursinnhald ytterligare.

- **Forvaltningsrevisjon av kommunen sitt arbeid opp i mot antikorupsjon**

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- Skildre og utdjupe antikorupsjon, innhald og omfang
- Skildre og utdjupe kva forvaltningsrevisjon er
- Synleggjere og skildre korleis forvaltningsrevisjon kan gjennomførast av kommunar sitt arbeid opp imot antikorupsjon. I denne delen vil vi nytte faktiske døme frå gjennomført forvaltningsrevisjon

- **Forvaltningsrevisjon av kommunen sitt arbeid med etikk**

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- Skildre og utdjupe etikk, innhald og omfang
- Skildre og utdjupe kva forvaltningsrevisjon er
- Synleggjere og skildre korleis forvaltningsrevisjon kan gjennomførast av kommunar sitt arbeid opp imot etikk. I denne delen vil vi nytte faktiske døme frå gjennomført forvaltningsrevisjon

- **Forvaltningsrevisjon av kommunen sitt arbeid med offentlege anskaffingar og oppfølging av kontraktar**

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- Skildre og utdjupe sentrale element i lov og forskrift for offentlege anskaffingar, samt sentrale element kring kontraktsoppfølging
- Skildre og utdjupe kva forvaltningsrevisjon er
- Synleggjere og skildre korleis forvaltningsrevisjon kan gjennomførast av kommunar sitt arbeid opp imot offentlege anskaffingar. I denne delen vil vi nytte faktiske døme frå gjennomført forvaltningsrevisjon

- **Framtidas internkontroll i kommunar**

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- Kva er trendar og utvikling innafor internkontroll og styring
- Kva er status for kommunal internkontroll
- Tilrådingar for utforming av framtidas internkontroll

- **Rekneskap i kommunar**

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- Grunnleggande forståing av rekneskapsprinsipp
- Grunnleggande forståing av samanhengar i rekneskapen
- Synleggjere og skildre kva ein kan lesa ut i frå ein rekneskap

Med hilsen
for KPMG AS

Willy Hauge (sign)
Partner

Fundingsrud, Ole Willy (sign)
Director

Notat
av 08.06.2020.

Til: Kontrollutvalet i Stord kommune.
Frå: Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet.

Tema: **Grunnlag for å koma med kursønskje overfor kommunen sin revisor, KPMG.**

Notatet inneheld både kurs som KPMG har tilbydd og kurs som andre har tilbydd i kommunar.
- Det er ikkje gitt at KPMG kan tilby alle ønskje tema.
- Partner Willy Hauge i KPMG har derimot bede om innspel til tema frå utvalet.
- Her er idèar som utvalet kan ha som grunnlag for sine val.

Dette er kurs som KPMG tilbydde for kontrollutvalet i Stord kommune 25.02.19, jmf. sak PS 6/19.
Dei fleste temaene her har ein vore inno i Stord, anten som kurs eller som forvaltningsrevisjon.

• ***Forvaltningsrevisjon av kommunen sitt arbeid opp i mot antikorrupsjon***

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- o Skildre og utdjupe antikorrupsjon, innhald og omfang
- o Skildre og utdjupe kva forvaltningsrevisjon er
- o Synleggjere og skildre korleis forvaltningsrevisjon kan gjennomførast av kommunar sitt arbeid opp imot antikorrupsjon. I denne delen vil vi nytte faktiske døme frå gjennomført forvaltningsrevisjon

• ***Forvaltningsrevisjon av kommunen sitt arbeid med etikk***

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- o Skildre og utdjupe etikk, innhald og omfang
- o Skildre og utdjupe kva forvaltningsrevisjon er
- o Synleggjere og skildre korleis forvaltningsrevisjon kan gjennomførast av kommunar sitt arbeid opp imot etikk. I denne delen vil vi nytte faktiske døme frå gjennomført forvaltningsrevisjon

• ***Forvaltningsrevisjon av kommunen sitt arbeid med offentlege anskaffingar og oppfølging av kontraktar***

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- o Skildre og utdjupe sentrale element i lov og forskrift for offentlege anskaffingar, samt sentrale element kring kontraktsoppfølging
- o Skildre og utdjupe kva forvaltningsrevisjon er
- o Synleggjere og skildre korleis forvaltningsrevisjon kan gjennomførast av kommunar sitt arbeid opp imot offentlege anskaffingar. I denne delen vil vi nytte faktiske døme frå gjennomført forvaltningsrevisjon

• ***Framtidas internkontroll i kommunar***

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- o Kva er trendar og utvikling innafor internkontroll og styring
- o Kva er status for kommunal internkontroll
- o Tilrådingar for utforming av framtidas internkontroll

• ***Rekneskap i kommunar***

Kurset vil ha eit tredelt føremål:

- o Grunnleggjande forståing av rekneskapsprinsipp
- o Grunnleggjande forståing av samanhengar i rekneskapen
- o Synleggjere og skildre kva ein kan lesa ut i frå ein rekneskap

Dette er tema som er blitt tilbydd av annan leverandør, for andre kommunar.

- 1 Innføring i kommunerekneskap – Grunnleggande innføring
- 2 Offentlege innkjøp – Kva er hovudprinsippa i regelverket?
- 3 Meirverdiavgift og meirverdiavgiftskompensasjon – Innføring i kompensasjonsordninga – Praktiske eksemplar
- 4 Justeringsplikt og -rett – MVA. ved (fylkes-)kommunens overtaking av bygg og anlegg
- 5 Habilitet – Kurset vil gi ei innføring i regelverk knytt til habilitet, korleis desse vurderingane kan gjerast og korleis (fylkes-) kommunen kan etablere gode rutinar for å sikre at tilsette ikkje handsamar saker kor dei er inhabile
- 6 Kommunelova (eller utvalde deler av den lova) og tilhøyrande forskrifter
 - Kva er dei viktigaste delane av lova som gjeld for arbeidet til kontrollutvalet?
 - Her kan vi sjå nærare på utvalde delar
- 7 GDPR – Skjerpa krav til informasjonstryggleik
- 8 Arkivering, journalføring og offentlegheit
- 9 Utvalde tema knytt til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
 - Kva er forvaltningsrevisjon og/eller selskapskontroll?
 - Korleis gjere ei god bestilling?
 - Korleis følgje opp ein gjennomført revisjon?
- 10 Roller og rolleforståing i kommunal eigarskapsforvaltning – Roller og rolleforståing i kommunal eigarskapsforvaltning
 - Kva roller har kommunen sin eigarrepresentant, valte styremedlemmar mv.
- 11 Avstemming av rekneskapan – Kva bør ei avstemming innehalde?
 - Kor ofte bør avstemmingar utarbeidast?
 - Kva avstemmingar skal utarbeidast?
 - Kva regelverk gjeld på området?
- 12 Internkontroll
 - Økonomi eller
 - Overordna (knytt til ny paragraf i kommunelov)
- 13 Innberetning av lønn – Kva ytingar er avgiftspliktige og kva er oppgåvepliktige?
- 14 Investeringsrekneskap – Krav til investeringsrekneskap
 - Skilje mellom driftsrekneskap og investeringsrekneskap
 - Kva skal bokførast i driftsrekneskapan?
 - Kva kriterium skal vere oppfylt for bokføring i investeringsrekneskapan?
- 15 Andre rekneskapsmessige problemstillingar – Tilpasse den enkelte kommune
- 16 Leverandørrevisjonar - kva er kontrollutvalet si oppgåve og korleis skil desse seg frå andre revisjonar?
 - Sjå i samband med nye innsynsmoglegheiter i kommunelova

- 17 Roller og oppgaver i den kommunale eigenkontrollen
- Ei innføring
 - Kva er kontrollutvalet sin rolle og oppgaver
 - Korleis kan kontrollutvalet ivareta sine kontrolloppgaver



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/148-5
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	15/21	19.04.2021

Årsmelding 2020 for Stord kontrollutval

Forslag til innstilling

Kommunestyret godkjenner årsmelding 2020 for kontrollutvalet i Stord kommune.

Samandrag

Gjennom at kontrollutvalet legg fram årsmelding for føregående år, vert delar av den pålagde rapporteringa frå utvalet til kommunestyret ivareteke.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 Årsmelding 2020 for Stord kontrollutval

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Sekretariatet har laga forslag til årsmelding for kontrollutvalet i Stord kommune for 2020. Årsmeldinga skal gje oversikt over kva kontrollutvalet har arbeid med i året som gjekk.

Vedtakskompetanse

Det er kommunestyret som har vedtakskompetanse i saker som vert rapportert frå kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-5 der det står dette:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget.»

Vurderingar og verknader

Føremålet med årsmeldinga skal vera å melda attende til kommunestyret, som er kontrollutvalet sin oppdragsgjevar, resultatene av utvalet sitt arbeid. Årsmeldinga peikar både på handsaming av saker som er slutført frå kontrollutvalet si side og på kva som må følgjast opp vidare framover.

Årsmeldinga frå kontrollutvalet må reknast som ein del av den pålagde rapporteringa frå utvalet. Sekretariatet meiner difor at det vil vera naturleg at kommunestyret godkjenner årsmeldinga i eiga sak, slik det og har vore gjort i fleire år.

Konklusjon

På bakgrunn av dette vert det tilrådd at utvalet legg fram årsmelding for kontrollutvalet for 2020 til godkjenning i kommunestyret.



ÅRSMELDING 2020

FOR KONTROLLUTVALET

I

STORD KOMMUNE



1 Føremål og oppgaver for kontrollutvalet

Føremålet med kontrollutvalet sitt arbeid er å medverke til at det vert allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver vert løyst på best mogleg måte, og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter. I kommunelova finn ein i kap. 23 «Kontrollutvalgets virksomhet». I § 23-1 står det mellom anna:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.»

Oppgåvene til utvalet omfattar alt innanfor kontrollarbeidet, både rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.

2 Samansetjing av kontrollutvalet

Kontrollutvalet for perioden 2019 – 2023 er slik samansett:

Fredrik Litleskare (H)	leiar, og kommunestyremedlem
Stian Djuvslund (FrP)	Nestleiar
Rigmor Svanberg (FrP)	medlem
Astrid-Cecilie F. Aleksandersen (Ap)	medlem
Tore Jubskås (Sp)	medlem

Minst ein av dei valde skal og ha sete i kommunestyret. Fredrik Litleskare er kommunestyremedlem.

3 Om verksemda til kontrollutvalet i 2020

- Kontrollutvalet i Stord kommune hadde 5 møter i 2020 og handsama 48 politiske saker og 26 referatsaker.
- Ordførar har møterett i kontrollutvalet.
- Rådmann og andre tilsette i kommunen har møtt når dei har vorte innkalla.
- Revisjonen har møtt på alle møta i kontrollutvalet
- Kontrollutvalet har fått tilgang til den informasjonen det vart bede om.

4 Sekretariatsordninga

I kommunelova § 23-7 står det at kommunestyret skal sørgja for sekretærbistand til kontrollutvalet som tilfredsstillar utvalet sitt behov. Sekretærfunksjonen kan ikkje leggst til kommunen sin administrasjon.

Utdrag frå kommunelova § 23-7:

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstillar utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen.

Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune er også sekretariat for kontrollutvalet i fylkeskommunen, samt kontrollutvala i desse kommunane: Kvinnherad, Bømlo, Fitjar, Tysnes, Austevoll, Bjørnafjorden, Ulvik, Eidfjord, Kvam, Ullensvang, Øygarden, Samnanger, Vaksdal og Askøy. Dessutan for kontrollutvalet til Bergen kirkelige fellelsråd.

I 2015 vedtok kommunestyret å lysa sekretariatstenester for kontrollutvalet ut på anbod. Etter anbodskonkurranse gjorde kommunestyret slikt vedtak i møte 24.11.16 (sak PS 86/16):

«Hordaland fylkeskommune (no Vestland fylkeskommune) vert vald til leverandør av sekretariatsteneste for kontrollutvalet i perioden 01.01.2017 til 30.07.2020, med opsjon på ytterlegare 2 år».

5 **Revisjonsordninga og revisjonstenesta**

Revisjonsordninga.

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med den kommunale forvaltninga. Utvalet må halda seg orientert om kva saker revisjonen arbeider med og føra tilsyn med at revisjonsarbeidet er å jour og føregår i samsvar med forskrift og vedtak.

Stord kommune har nytta kjøp av revisjonstenester som revisjonsordning frå 01.01.2006.

Revisjonsordninga vart vurdert av kontrollutvalet og kommunestyret hausten 2016, og kommunen valde å halda fram med denne revisjonsordninga.

Revisjonsordninga var på ny på dagsorden i 2020. Kommunestyret gav 24.09.20 (PS 38/20) fullmakt til kontrollutvalet om å gjennomføra konkurranse for ny avtaleperiode, med hadde med eit tilleggspunkt: «Kommunestyret ynskjer at Kontrollutvalet også vurderer om Stord kommune, til liks med Sveio, skal gå inn i Rogaland revisjon. Kommunestyret bed Kontrollutvalet om å komma tilbake med ei eiga sak på dette innan kommunestyremøtet i desember 2020.»

Sak frå kontrollutvalet vart handsama av kommunestyret 17.12.20 (PS 86/20). Det vart vedteke at ein ønskjer å få meire informasjon frå Rogaland Revisjon og at «Fram til ny vurdering, held Stord kommune fram med konkurranseutsetting av revisjonstenestene for kommunen.»

Revisjonstenesta.

Det er KPMG AS som er revisor for Stord kommune i perioden 01.07.2017 til 30.06.2021.

Konkurranse for ny avtaleperiode – frå 01.07.2021 - pågår vinter/vår 2020/2021. Innstilling er tenkt å leggast fram i kommunestyret sitt møte i mai 2021.

KPMG har lagt fram revisjonsmelding, slik kravet er, samt rapportar og annan informasjon om revisjonen sitt arbeid.

På grunnlag av revisjonen sine rapportar, rekneskapsplan og annan informasjon, har utvalet ført tilsyn med at forvaltninga er i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og vedtak. Utvalet skal vidare i samarbeid med revisjonen gjennomføra ei systematisk vurdering av bruk og forvaltning av dei kommunale midlar, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat (forvaltningsrevisjon).

Til dagleg er det den valde revisor som utfører tilsynet og kontrollen mot kommunen, men kontrollutvalet har eit eige ansvar med å sjå til at arbeidet vert tilfredstillande utført. Kommunelova stiller krav om at utvalet sjølv må visa ei aktiv haldning. For å få utført det arbeid utvalet er pålagt, er ein avhengig av god kommunikasjon med kommunestyret, administrasjonen i kommunen og revisor. Samarbeidet har vore godt med dei aktuelle aktørane. Ansvarleg revisor har vore partner i KPMG Willy Hauge. I tråd med regelverket er eigenvurdering for at KPMG er uavhengig i høve til Stord kommune, lagt fram for kontrollutvalet.

6 **Forvaltningsrevisjon.**

Ei av dei viktigaste oppgåvene til kontrollutvalet er å gjennomføra forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd samt med selskap der kommunen har eigarinteresser, og er ei av utvalet sine lovpålagde oppgåver. Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal nytte for å sikre at kommunen på best mogleg måte tek omsyn til innbyggjarane sine behov og rettar.

I kommunelova § 23-2 står det:

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon med kommunens virksomhet samt med selskaper som kommunen har eierinteresser i.

Det står vidare i kommunelova § 23-3:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

6.1 Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024

Kommunen skal, etter lova, utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon slik at gjennomføring av forvaltningsrevisjon vert utført på ein planmessig måte og for å sikre at kommunestyret vel ut dei mest relevante prosjekta. Planen skal vere basert på ein risiko- og vesentlegvurdering.

I kommunelova § 23-2 står det:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.”

På kontrollutvalet sitt møte 11.12.2019 bestilte utvalet oppstart av nytt planarbeid, og ba KPMG gjennomføra risiko- og vesentlegvurderingar i Stord kommune, samt utarbeida forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024.

Plan for forvaltningsrevisjon blei vedteken i kommunestyremøte 24.09.2020. (PS 53/20)

6.2 Gjennomføring av prosjekt innan forvaltningsrevisjon

Pkt. 6.3 og 6.4 gjeld nye forvaltningsrevisjonar.

Pkt. 6.5 og 6.6 gjeld oppfølging av tidlegare leverte forvaltningsrevisjonar.

6.3 Forvaltningsrevisjon av Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)

Kontrollutvalet fekk informasjon om Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS) til sitt møte 11.03.20. Kontrollutvalet i Stord kommune tok så initiativ til å få gjennomført denne forvaltningsrevisjonen. Utvalet inviterte samstundes dei samarbeidande kommunane til å vera med på å ha ein sams forvaltningsrevisjon. Det gjeld då desse kommunane, i alfabetisk rekkefølge:

- Bømlo kommune
- Etne kommune
- Fitjar kommune
- Kvinnherad kommune
- Stord kommune
- Sveio kommune

Kontrollutvalet bestilte forvaltningsrevisjon i møte 18.05.20 (sak PS 13/20), der det vart fatta slik vedtak:

1. Kontrollutvalet i Stord kommune vil delta i forvaltningsrevisjon av Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)
2. Kontrollutvalet i Stord kommune godkjenner ein andel på kr. 74.536 basert på kostnadsdeling blant 6 kommunar, der fastpris utgjør halvparten og innbyggartal halvparten av samla kostnad. I tillegg kan det bli kommunevise utgifter til møte og presentasjon av rapporten
3. Kontrollutvalsleiar i samråd med sekretariatet får fullmakt til å løyva ein høgare sum, dersom det syner seg naudsynt for å få gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjektet.
4. Kontrollutvalet tar utgangspunkt i prosjektplanen frå KPMG, og ber om at tal tillitsvalde i intervjurunden vert auka.
5. Kontrollutvalsleiar i samråd med sekretariatet får fullmakt til å justera problemstillingar, basert på evt. innspel frå dei samarbeidande kommunane.
6. Kontrollutvalet ønskjer at forvaltningsrevisjonsrapport er klar frå KPMG si side, herunder at det som krevst av verifisering og høyring er gjort, innan 15.11.2020.

Alle samarbeidskommunane har slutta seg til bestillinga, som no er eit sams prosjekt for kommunane Etne, Sveio, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar og Stord.

Endeleg bestilling vart sendt til KPMG 05.06.20, etter at stadfesting var motteken frå alle kommunane, samt at innspel frå eit par kommunar var handtert.

Av prosjektplanen går fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er todelt:

- Kartleggje under kva rammer FOS opererer
- Kartleggje og vurdere erfaringane med og resultatata til FOS

Av prosjektplanen ser ein og at det er med slike problemstillingar:

1. I kva rammer opererer FOS?

- a. *Korleis er FOS organisert?*
- b. *Kva mål og strategi har FOS?*
- c. *Kva slags budsjett og rekneskap har FOS?*
- d. *Korleis er den økonomiske situasjonen for FOS?*
- e. *Korleis rapporterar FOS til deltakarkommunane?*
- f. *Kva slags informasjon går frå FOS til kommunane?*
- g. *Kva vedtekter har FOS?*
- h. *Kva eigarskapsførignar og eigarskapsstrategiar har deltakarkommunane for FOS?*
- i. *Kva kjørereglar er etablert knytt til bruk av kommunale midlar i FOS?*
- j. *Kva rammar og føringar er etablert for bruk av kommunale ressursar inn i FOS?*
- k. *Kva har vore sentrale aktivitetar i FOS i 2019?*
- l. *Korleis medverkar kommunalt tilsette innan oppvekstområdet i FOS?*

2. Kva er oppnådde resultat og erfaringar med FOS?

- a. *Korleis opplev barnehagane og skulane at kurs- og kompetansehevingstilbodet frå FOS fungerer?*
- b. *I kva grad opplever barnehagane og skulane å få det kurs- og kompetansehevingstilbodet som dei har behov for?*

- c. *Korleis opplever kommunalt tilsette innan oppvekstområdet at deira medverknadsrett blir tatt i vare i FOS?*
- d. *I kva grad blir mål og strategiar etterlevd?*

Kontrollutvalet har fått fleire løypemeldingar undervegs. Rapport skulle opphavleg vera klar på slutten av 2020, men er blitt seinka, og kjem opp til handsaming i 2021.

6.4 Forvaltningsrevisjon innan beredskap.

Kontrollutvalet bestilte forvaltningsrevisjon innan beredskap i møte 15.10.2020 (sak PS 34/20), der det vart gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon innan beredskap, jmf. prioritert prosjekt nr. 1 i Plan for forvaltningsrevisjon 2020 – 2024.
2. KPMG vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.
3. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 29.10.2020.
4. Kontrollutvalet gjev leiar i utvalet, i samråd med sekretariatet, fullmakt til å godkjenne prosjektplanen.
5. Før godkjenning får utvalsmedlemmane høve til å koma med merknader til prosjektplanen, med relativt kort svarfrist.

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen er todelt:

- *Kartleggje korleis beredskapsarbeidet i kommunen er organisert*
- *Kartleggje og vurdere i kva grad den kommunale beredskapen er tilstrekkeleg for å kunne handsame krisesituasjonar i høve til beredskap, hendingar og katastrofar.*

Forvaltningsrevisjonen er retta inn mot kommunen sin organisering av beredskapsarbeid, og om dette arbeidet blir oppfatta som, og er tilstrekkelig, i tråd med føremålet og problemstillingane i denne prosjektplanen.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. **Korleis har Stord kommune organisert sitt beredskapsarbeid?**
 - a) *Korleis er ansvar for førebygging og beredskap fordelt i kommunen?*
2. **Er rutinar, prosedyrar og sentrale styringsdokument i tråd med overordna føringar?**
 - a) *Har kommunen gjennomført og oppdatert sin heilskaplege risiko- og sårbaranalyse og kva områder er del av denne?*
 - b) *I kva grad og korleis gjerer øvingar i forhold til krisehandsaming? I. Innafor kva områder/beredskapssituasjonar?*
 - c) *Kva er innhaldet i beredskapsplanverket og kor ofte evaluerer / oppdaterer ein dei?*
 - d) *Har kommunen en beredskapsplan for IKT, og korleis er denne samordna med anna planverk?*
 - e) *Korleis handsamar kommunen tema som kriseleiing, kommunikasjon, evaluering mv?*
 - f) *Har kommunen inngått og formalisert samarbeidsavtalar med relevante aktørar (private, offentlige, frivillige)?*
3. **I kva grad blir kommunen sitt krise- og beredskapsarbeid innanfor områdene beredskap, hendingar og katastrofar oppfatta som hensiktsmessig?**
 - a) *I kva grad er tilsette gjort kjend med beredskapsplanverk, ansvar og rutinar for handsaming innafor dei ulike områda? I. I tråd med risiko og vesentlegvurdering vil aktuelle områder i denne samanheng mellom anna vere digitale angrep, naturhendingar mv.*

- b) *På kva måte blir det trekt lærdom frå øvingar og hendingar?*
- c) *I kva omfang gis opplæring til dei som har ansvar dersom ei krise skulle skje?*
- d) *Opplever dei som har ansvar for oppgåver dersom kriser oppstår, tryggleik i samband med rutinar og handsaming? I. Aktuelle krisesituasjonar er eksempelvis digitale angrep, naturhendingar mv.*

Rapport vil bli handsama av kontrollutvalet og kommunestyret i 2021.

6.5 Forvaltningsrevisjon innan tenestetilbodet som gjeld rus og psykiatri.

Kontrollutvalet bestilte hausten 2018 **Forvaltningsrevisjon innan tenestetilbodet som gjeld rus og psykiatri overfor aldersgruppa 13 – 30 år.**

Rapport etter forvaltningsrevisjonen vart handsama av kontrollutvalet 14.05.19, som innstilte overfor kommunestyret.

I kommunestyremøte 20.06.2019, sak PS 25/19, fatta kommunestyret slik vedtak

1. På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «Psykisk helsearbeid og rusomsorg» ber kommunestyret rådmannen syta for at
2. Kommunen føretar ei evaluering på om overbygg for psykisk helsearbeid gjeldande for heile kommunen er tilfredsstillande
3. Kommunen gjennomfører brukarundersøkingar jamnare for å få nyttig styringsinformasjon om tenestetilbodet
4. Kommunen implementerer BTI-modellen (betre tverrfagleg innsats) på tvers av tenesteområde og einingar, som kan bidra til å styrke koordineringa og informasjonsflyten mellom tenestene og skape rutinar og system for samarbeidet med fastlegane
5. Kommunen i samarbeid med Helse Fonna HF sørgjer for at det blir utarbeida system for kommunikasjon omkring ikkje-innlagde pasientar med eit tenestetilbod ved distriktpsikiatrisk senter
6. Kommunen i samarbeid med Helse Fonna HF sørgjer for at avtalane om inn- og utskrivning blir praktisert
7. Kommunen utarbeider ei koordinatorhandbok eller andre typar instruksjonsdokument som kan gi koordinatorane støtte i arbeidet med utforming av IP (individuell plan) og i rolla som koordinator
8. Det vert laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 15.10.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.
9. Handlingsplanen vert lagt fram for politisk behandling i RHO.

Kontrollutvalet hadde 03.12.20 sak om kommunen sin oppfølging av handlingsplan etter denne revisjonen, og fatta slik vedtak i sak PS 43/20:

1. Kontrollutvalet seier seg nøgd med oppfølging av betringsarbeidet som er ferdig gjennomført etter forvaltningsrevisjon av tenester innan psykisk helse og rusomsorg i Stord kommune.
2. Det vert ønskt lukke til med å gje eit heilskapleg overblikk for psykisk helsearbeid, jmf. pkt. 2 i handlingsplanen, med forventning om at den del av arbeidet vert fullført komande år.

6.6 Forvaltningsrevisjon om plan- og byggesakshandsaming.

Kontrollutvalet tok 24.09.19 initiativ til **Forvaltningsrevisjon om plan- og byggesakshandsaming** i sak PS 45/19.

Rapport etter forvaltningsrevisjonen vart handsama av kontrollutvalet 11.03.20 (sak PS 4/20), som innstilte overfor kommunestyret.

I kommunestyremøte 14.05.2020 (sak PS 21/20), fatta kommunestyret slik vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan plan og byggesakshandsaming ber kommunestyret rådmannen syta for å:

1. Følgje opp og avklare behovet for å implementere eit eige sakshandsamingssystem for byggesakshandtering.
2. Iverksette tiltak for å sikre at avvikssystemet også vert nytta innanfor byggesakshandsaminga.
3. Etablere arbeidsrutinar som sikrar gjennomføring og oppfølging av tilsyn, irekna å vurdere om dei har tilstrekkelig kapasitet for å gjennomføre tilsyn i samsvar med målsetting og regelverk.
4. Etablere og implementere tydelege samhandlingsrutinar mellom Regulering, bygg og Oppmåling (RBO), Stord kommunalteknikk (SKT) og vegmynde.
5. Prioritere arbeidet med å oppdatere det kommunale planverket.
6. Sikre at all relevant rådgjeving og rettleiing vert dokumentert i samsvar med forvaltningslova.
7. Etablere tiltak for å sikre at førebels svar vert sendt ut på alle byggesaker kor sakshandsaminga overgår fire veker.
8. Det vert laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.09.2020 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Handlingsplanen vart handsama av kontrollutvalet i møte 08.09.20 (sak PS 23/20), der det vart fatta slik vedtak:

1. Kontrollutvalet ser positivt på det betringsarbeidet som er satt i gong i samband med forvaltningsrevisjon om plan og byggesakshandsaming
2. Kontrollutvalet ber rådmannen koma med ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjonen til første møte i 2021. Statusrapporten vert å oversenda til sekretariatet innnan 15.01.2021.

Kontrollutvalet vil informera om oppfølgingsarbeidet vidare, i årsmelding for 2021.

7 Eigarskapskontroll.

I den nye kommunelova er selskapskontroll erstatta med forvaltningsrevisjon i selskap, og eigarskapskontroll. Dette står om eigarskapskontroll i lova § 23-2 d:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv.

Det står i tillegg litt meir utfyllande om eigarskapskontrollen i kommunelova § 23-4:

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

7.1 Plan for eigarskapskontroll.

Kommunen skal, etter lova, utarbeide ein plan for eigarskapskontroll slik at kontrollen med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap vert utført på ein planmessig måte og for å sikre at kommunestyret vel ut dei mest relevante prosjekta. Planen skal vere basert på ein risiko- og vesentlegvurdering.

Følgjande står om plan for eigarskapskontroll i kommunelova § 23-4:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen

Plan for eigarskapskontroll vart vedteken i kommunestyremøte 24.09.2020. (PS 54/20)

7.2 **Prosjekt innan selskapskontroll / eigarskapskontroll.**

Kontrollutvalet gjennomførte **Selskapskontroll av Podlen Verkstad AS** i 2019. Rapporten kom til handsaming i kommunestyret 13.02.2020, (PS 1/20), der det vart fatta slik vedtak:

På bakgrunn av gjennomført selskapskontroll av Podlen verkstad AS ber kommunestyret rådmannen syta for å:

1. Utarbeida eigarskapsmeldinga etter KS sin oppdaterte rettleiar for selskapsleiing "Anbefalingar om eigarstyring, selskapsleiing og kontroll" framfor "KS Eierforum – 19 råd om eigarskap og selskapsleiing".
2. Sikra at styret sin kompetanse er tilpassa verksemda, og sikre at styret jevnlig vurderer eigen kompetanse.
3. Laga ein prioritert handlingsplan til kommunestyret innan 01.05.2020 som visar kva tiltak kommunen skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

På bakgrunn av gjennomført selskapskontroll av Podlen verkstad AS ber kommunestyret selskapet syta for at:

1. Generalforsamlinga vedtektsfestar at Podlen Verkstad skal ha ein valkomité.
2. Styret til Podlen Verkstad etablerer faste rutinar for å handtere habilitetskonfliktar.
3. Å Laga ein prioritert handlingsplan til kommunestyret innan 01.05.2020 som visar kva tiltak kommunen skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga

Kommunestyret ber styret i Podlen verkstad AS om å vurdere å implementera følgjande:

3. Podlen verkstad bør etablere overordna mål for verksemda på alle område, inkludert HMS.
4. Å gjera risikovurderingar opp mot alle mål, irekna på personvernområdet. Alle risikovurderingar bør samanstillast i ROS-analysen.
5. Podlen verkstad etablerer eit digitalt, logisk oppbygd internkontroll- og HMSsystem.
6. Podlen verkstad bearbeidar protokollen og personvernerklæringa.

Vedtaket vart endra noko ift. kontrollutvalet si innstilling, bl.a. på desse punkta:

«Pkt 3 i første del og pkt 7 i andre del vert endra frå kontrollutvalet til kommunestyret. Pkt. 3 – 6 vert oversendt styret for vurdering / implementering.»

Vanlegvis er det kontrollutvalet som påser at vedtak som kommunestyret treff ved handsaming av revisjonsrapportar vert følgt opp, jmf. kommunelova § 23-2, 1. lekk pkt. e. Det er litt usikkerheit forbunde med oppfølging av denne rapporten, ettersom kommunestyret aktivt

ønskte at handlingsplanane som er omtalt skulle gå til kommunestyret og ikkje til kontrollutvalet.

Kontrollutvalet er kjent med kommunestyresak 14.05.2020 (PS 26/20) om «Revidering – Eigarskapsmelding 2020-2021».

Handlingsplan frå rådmannen låg som vedlegg til denne saka, og følgjande vart omtalt i saksframlegget:

«Det er gjort nokre endringar i eigarskapsmeldinga. Endringane er primært knytt til Del I. Bakgrunnen for endringane er at Kontrollutvalet, v/KPMG, gjennomførte ein selskapskontroll av Podlen Verkstad AS i 2019. I tilrådingane frå KPMG til Stord kommune stod det:

«Tilrådingar til Stord kommune

1. Kommunen bør utarbeida eigarskapsmeldinga etter KS sine oppdatert rettleiar for selskapsleiing "Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll» framfor KS Eierforum – 19 råd om eigarskap og selskapsleiing
2. Kommunen bør sikra at styret sin kompetanse er tilpassa verksemda, og sikre at styret jamleg vurderer eigen kompetanse.»

I høve til pkt. 1, er Del I revidert i tråd med KS sin oppdaterte rettleiar. Endringane er ikkje store, men råda har gått frå 19 til 21 pkt. Råda er sett saman noko annleis, men innhaldet er mykje det same. Dei nye råda har likevel eit større fokus på styra. Det er egne tilrådingar om registrering av styreverv og samansetjing av styret, sjå tilrådingane pkt. 9. og 17. Det er også råd om gjennomføring av generalforsamlingar og representantskapsmøter, sjå pkt. 8. Elles er det eit nytt pkt. om arbeidsgjevartilhøyrse i sjølvstendige rettssubjekt, sjå pkt. 18.

I høve til pkt. 2 i tilrådingane frå KPMG, er tilrådinga søkt stetta ved å implementere eit punkt om etablering av prosedyrar for å sikra rett kompetanse i styre, i eigarskapsmeldinga Del 1, sjå pkt. 12. I dette punktet står det:

«Eigar har ansvar for å sikra at styret har den naudsynte kompetansen for å nå selskapet sine mål. Stord kommune ber difor om at styret sjølv jamleg å vurderer eigen kompetanse ut frå eigar sitt føremål med selskapet. Det vert bedt om at styret etablerer følgjande prosedyrar:

- Fastset styreinstruks og instruks for dagleg leiar med særleg vekt på ei klar intern ansvars og oppgåvefordeling
- Årleg gjer ei eigenevaluering
- Vurderer behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gjevast opplæring om ansvar, oppgåver og rollefordeling
- Gjennomføra egne styreseminar om roller, ansvar og oppgåver - Fastsetja ein årleg plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring
- Gjera greie for selskapet si styring og leiing i ein årsrapport.»

Det vil også i løpet av våren 2020, truleg 18.05.20, verta tilbydd styrekurs i regi av KS konsulent. Kurset er eit ettermiddagskurs på tre timar og vil verta gjennomført av seniorrådgjevar Arild Sørum Stana. Grunna korona-pandemien kan det verta aktuelt å gjennomføra opplæringa digitalt.»

Kan ikkje sjå at det er nokre titlar på politiske saker eller referatsaker etter 01.05.20 som indikerer at handlingsplan frå selskapet er lagt fram for kommunestyret, men den kan jo vera oversendt kommunestyret på anna vis, utan at kontrollutvalet er kjent med det.

Til kommunestyret sitt møte 17.12.2020 var saka «Orientering om kontrollutvalet si rolle og ansvar for kommunestyret» sett opp (OS 12/20). Orienteringa vart flytta til første fysiske kommunestyremøte. Når den kjem opp att kunne det bl.a. vore av interesse å ha ein forventningsavklaring om oppfølging av revisjonsrapportar ved slike høve.

8 **Arbeid med rekneskapsrevisjon. Den økonomiske situasjonen i Stord kommune.**

Revisjon av årsrekneskapen er ein heilt sentral del av eigenkontrollen i kommunen. Revisor skal gje tryggleik for at ein kan stole på informasjonen kommunen gjev om økonomien sin.

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen blir revidert på ein forsvarleg måte. Utvalet er difor avhengig av at revisor i tilstrekkeleg grad rapporterer om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalet og revisor har ein god dialog og god forståing av sine oppgåver, er viktige føresetnader for å skape tryggleik for at revisjonsarbeidet blir forsvarleg utført.

I kommunelova § 23-2 står mellom anna dette:

Kontrollutvalget skal påse at

- a) *Kommunen eller fylkeskommunen sine årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*

Dette står om rekneskapsrevisjon i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) *Kommunen eller fylkeskommunen sine årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) *Regnskapsrevisjonen blir utført i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c) *Regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravet i kapittel 2 og 3*

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Det er viktig å påpeike at revisjon og uttale til årsrekneskap for 2019 vart handtert etter førre kommunelov, og dermed også etter forskriftene som følgde av den lovutgåva. Uttalen er dermed berre utarbeidd for årsrekneskapen.

8.1 **Rekneskap for Stord hamnestell for 2019:**

Rådmann, økonomisjef og einingsleiar var tilstades, og svara på spørsmål frå kontrollutvalet, då årsrekneskapen vart handsama i møte 18.05.20. som sak PS 8/20.

Rekneskapen for 2019 syner driftsinntekter på kr. 10.209.043 og eit rekneskapsmessig meirforbruk på kr. 390.452.

Partner Willy Hauge i KPMG fortalde at det var levert ei «rein» revisjonsmelding, men at Det er selt driftsmidlar for kr. 200.000 som ikkje er teken ut av balansen. Det er ein svakheit i rutinen som er omtalt i brevform. Dette vil bli retta opp i årsrekneskapen for 2020.

Følgjande uttale vart fatta:

1. *Kontrollutvalet støttar seg til KPMG sin uttale om den økonomiske situasjonen for Stord hamnestell for året 2019, og har ikkje øvrige merknader til denne enn dei som er omtalt i saksframlegget.*
2. *Uttalen vert send kommunestyret via utval for plan og utvikling.*

8.2 **Årsrekneskap for Stord kommune for 2019:**

Kontrollutvalet handsama i møte 18.05.2020, i sak PS 9/20, årsrekneskapen i Stord kommune for 2019. Rådmann Magnus Mjør og økonomisjef Hege Etterlid orienterte i saka og svara på spørsmål frå kontrollutvalet. Det vart mellom anna gjeve slik uttale til rekneskapen:

Av rekneskapen for 2019 har kontrollutvalet merka seg at netto driftsrekneskap er positivt med kr. 38.414.683 dvs. netto resultatgrad på 2,49 % (Sett opp mot sum driftsinntekter).

Gjennomsnitt for alle kommunane i Noreg (utanom Oslo) ligg ifølgje opplysningar frå SSB på nettoresultatgrad på 1,7 % i 2019. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 1,75 % for å ha ei forsvarleg økonomisk drift.

Kontrollutvalet hadde bl.a. dette med i oppsummering i sin uttale:

- Totalt sett har Stord kommune ei særstør lånegjeld og eit disposisjonsfond monaleg under tilrådingar frå Riksrevisjonen.
- Netto driftsresultat er i 2019 over tilrådinga frå Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU).

9 Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

FKT er ein landsomfattande organisasjon som har som oppgåve å vera møte- og kompetanseplass for kontrollutvala og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Stord kommune er medlem i FKT, og deltar vanlegvis på årleg fagkonferanse med årsmøte, i månadsskiftet mai / juni. I 2020 vart konferansen avlyst som følgje av koronaen, medan årsmøtet vart gjennomført digitalt.

Nyheitsbrev frå FKT med aktuelle tema for kontrollutvalet sitt arbeid er og lagt fram som melding til kontrollutvalet. Det same gjeld vegleiarar som FKT utarbeidar.

10 Opplæring

Som del av revisjonsavtalen sin fastpris, skal revisor tilby lokale kurs etter bestilling frå kontrollutvalet. KPMG har hatt eit kurs om kommuneøkonomi for kommuneadministrasjonen, og kontrollutvalet bestilte i 2020 eit tilsvarande kurs som skulle gjennomførast i 2021.

Vidare deltok heile det nye utvalet på folkevaldopplæring for dei kommunale kontrollutvala i tidlegare Hordaland fylke, som Vestland fylkeskommune v/ sekretariat for kontrollutvalet arrangerte i februar 2020.

Kontrollutvalet brukar og å delta på NKRF sin årlege kontrollutvalskonferanse på Gardermoen i månadsskiftet januar / februar.

11 Kontrollutvalet på Stord kommune si heimeside

Kontrollutvalet nyttar elektronisk innkalling til møter og utsending av saker. For å samordna kontrollutvalet si sakshandsaming med øvrige politiske møter, er det viktig å henta aktuelle dokument, og å kunna finna opplysningar lett tilgjengeleg på heimesida til kommunen.

Stord kommune har tilrettelagt og tilpassa heimeside på ein god måte for kontrollutvalet sine saker. Det var gjennomgang og oppdatering av innhaldet på heimesida i 2020.

12 Tilsyn.

Det er fleire eksterne instansar som har tilsyn med kommunane. Kontrollutvalet har bede rådmannen om oversikt over slike tilsyn som vart utført i 2020. Desse vil bli lagt fram for kontrollutvalet i møte 19.04.21. Sidan tilsyna gjeld 2020, vert dei nemnt her. Nokre tilsyn gjeld 2019 men rapportar har vore følgt opp i 2020:

- Fylkesmannen og brann og redningsetatane
 - Brannar i avfallsanlegg – inspeksjon ved SIM Svartasmåget miljøsentral

- Arbeidstilsynet
 - Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontraktar kjem m.a. til bruk for kommunale verksemdar som tildeler tenestekontraktar og bygge- og anleggskontraktar som overstig 2,05 million kroner ekskl. mva.
- Arbeidstilsynet
 - Om eigne og andre arbeidstakarar blir utsette for helseskadeleg eksponering for asbestfibrar.
- Tilsynsutvalet Stord sjukeheim
 - Formål bl.a. om å bli kjent med leing og organisering ved Knutsaåsen omsorgssenter
- Haugaland Kraft Nett AS
 - Kontroll av anlegg – Hagerupshuset Borggata 1
- Fylkesmannen
 - Grunnskuleopplæring for vaksne
- Stord brann og redning.
 - Branntilsyn den 06.12.2019 ved Rommetveit skule, jf. Lov av 14. juni 2002 nr. 20 (brann- og eksplosjonsvern lova) § 13 andre ledd og Forskrift om brannforebygging av 01.01.2016.
- Stord brann og redning.
 - Branntilsyn den 14.11.2019 i Tjødnalio barnehage, jf. brann- og eksplosjonsvern lova § 13, 2. ledd.

13 Andre saker / orienteringssaker i kontrollutvalet i 2020 (Ikkje uttømmande)

- Budsjettbrev 2020 frå Fylkesmannen i Vestland til Stord kommune
- Rekneskapsrapport for kontrollarbeidet i 2019
- Budsjettstode for kontrollutvalet sitt budsjett for 2020
- Reglement for kontrollutvalet.
- Forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Stord kommune for 2021
- Årsmelding 2019 for kontrollutvalet
- Vurdering av revisjonsordning.
- Konkurransesaker om revisjonstenester - om fullmakt, konkurransegrunnlag og utlysing.
- Revisjonsplan, interimsrevisjonsrapport og forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga.
- Henvendingar frå innbyggjarar.
- Henvending frå Sameige Leirvik Brygge, bl.a. om kommunen si oppfølging av henvendingar.
- Kontrollrapport 2019 vedrørande skatteoppkrevjarfunksjonen for Stord kommune. (Innkrevingsarbeidet er no blitt statleg).
- Orientering om personalsituasjonen hjå KPMG innan forvaltningsrevisjonsarbeidet.
- Informasjon om revidert eigarskapsmelding.

Stord, 19.04.2021

Fredrik Litleskare
Kontrollutvalsleiar Stord kommune

Kontrollutvalet
c/o Sekretariat for kontrollutvalet
Vestland fylkeskommune
Postboks 7900, 5020 Bergen
e-post: hogne.haktorson@vlfk.no | Mob. 911 05 982
e-post: roald.breistein@vlfk.no | Mob. 975 05 152
e-post: kjartan.haugnes@vlfk.no
e-post: helge.inge.johansen@vlfk.no
e-post: einar.kare.ulla@vlfk.no
e-post: kontrollutvalet@vlfk.no



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/129-11
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	16/21	19.04.2021

Stord kommune si rapportering av internkontroll og tilsyn ein gong i året

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek den mottekne informasjonen om internkontroll i Stord kommune til orientering.
2. kontrollutvalet ber rådmannen komme i neste møte for å gjera greie for kva som er gjort/vil bli gjort i høve pålegg, avvik, feil, merknad mv. etter desse tilsyna:
 - Arbeidstilsynet (2020/3834-3)
 - Fylkesmannen og brann og redningsetatane (2020/4716-3)
 - Haugaland Kraft Nett AS (2016/784-56)
 - Fylkesmannen (2020/22-3)

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal verta orientert om rådmannen si rapportering til kommunestyret om internkontroll og resultatet av statlege tilsyn, jf. kommunelova § 25-2.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Svar - Stord kommune si rapportering av internkontroll og tilsyn ein gong i året
- 2 Tilsynsrapport med oppfyllelse av vedtak og varsel om pålegg
- 3 Tilsyn aksjon brann 2020 - SIM Svartasmoget - rapport
- 4 Tilsynsrapport
- 5 Tilsynsutvalget KO1
- 6 KONTROLLRAPPORT
- 7 Oversending av tilsynsrapport til Stord kommune.pdf
- 8 Stord kommune -.pdf

- 9 Tilsynsrapport Rommetveit Skule_60_1
- 10 TilsynsrapportTjdnalioBarnehage_63_1

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Sekretariatet sende slik e-post til Stord kommune 29.01.2021:

«Den nye kommunelova § 25-2 inneheld nye formuleringar når det gjeld rapportering av internkontroll og om resultat frå statlege tilsyn der det står dette:

«Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.»

Denne rapporteringa vil vera nyttig og interessant for kontrollutvalet å få lagt fram som ei referatsak i løpet av vårhalvåret 2021.

Me ber om at kopi av rapportering om internkontroll og statlege tilsyn vert sendt til sekretariatet så snart det er klart, men seinast innan 15.04.2021.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i sak der utvalet vil innhenta informasjon, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

På bakgrunn av det som går fram over fekk vi 22.03.2021 vedlagte svar med 9 vedlegg frå rådmannen.

Rapportering om internkontroll:

Sekretariatet har merka seg at svaret når det gjeld rapportering om internkontroll er grundig og detaljert utforma og gjev eit godt oversyn over arbeidet med internkontroll i Stord kommune.

På bakgrunn av det som går fram over bør kontrollutvalet ta informasjonen om internkontroll i Stord kommune til orientering.

Rapportering av resultatet av statlege tilsyn:

Vi har vidare merka oss at rapportering av resultatet av statlege tilsyn også er utforma på ein grundig og detaljert måte. Her bør likevel kontrollutvalet vurdere å be rådmannen komme i neste møte for å gjera greie for kva som er gjort/vil bli gjort i høve pålegg, avvik, feil, merknad mv. etter desse tilsyna:

- Arbeidstilsynet (2020/3834-3) med frist til: 01.04.2021
 - Pålegg: Asbest - Informasjon og opplæring
 - Pålegg: Asbest - Rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsarbeid
- Fylkesmannen og brann og redningsetatane (2020/4716-3) med frist til: 01.03.2021
 - Avvik: Lagring av EE-avfall er ikkje forsvarleg
 - Merknad: Opplæring av tilsette for handtering av branntilløp bør betrast
 - Merknad: Deteksjon/varsling av brann på kontorbygget manglar
 - Merknad: Det står ein stender i brannkum
- Haugaland Kraft Nett AS (2016/784-56) ikkje oppgjeve frist:
 - Feil: Det var i for stor utstrekning lagt opp til bruk av bevegeleg leidning. Jf. fel § 16
 - Feil: Anlegget var provisorisk og oppfylte ikkje forskriftas sikkerheitskrav. Jf. fel § 10
 - Feil: Lysarmaturen mangla kuppel/skjerm. Jf. fel § 22
 - Kommentar: Det er patronsikringer i anlegget. Det anbefales å bytte disse til automatsikringer med innebygget jordfeilvern.

- Fylkesmannen (2020/22-3) med frist til: 12.04.2021
 - Avvik: Eigar har ikkje gjennomført risikoanalyse
 - Avvik: Verksemda har manglande eller ufullstendig systematisk gjennomgang av eigen branntryggleiken (HMS)
 - Merknad: Brannalarmanlegget er av ein eldre type, og bør skiftast ut.

Vi gjer for ordens skuld også merksam på at rapport om internkontroll og resultatet frå statlege tilsyn skal sendast kommunestyret, jf. kommunelova § 25-2.

Konklusjon

Det vert tilrådd at kontrollutvalet tek den mottekne informasjonen om internkontroll i Stord kommune til orientering.

Vidare vert det tilrådd at kontrollutvalet ber rådmannen komme i neste møte for å gjera greie for kva som er gjort/vil bli gjort i høve pålegg, avvik, feil, merknad mv. etter desse tilsyna:

- Arbeidstilsynet (2020/3834-3)
- Fylkesmannen og brann og redningsetatane (2020/4716-3)
- Haugaland Kraft Nett AS (2016/784-56)
- Fylkesmannen (2020/22-3)

Hogne Haktorson

Vår dato: 02.02.2021
Vår ref: 2021/420 - 3189/2021 / 446
Dykkar ref:

Svar - Stord kommune si rapportering av internkontroll og tilsyn ein gong i året

Viser til mail datert 29.01.21. I brevet vert det bedt om at kopi av rapportering om internkontroll og statlege tilsyn vert sendt til sekretariatet så snart det er klart, men seinast **innan 15.04.2021**.

Rådmannen oppfattar rapporteringskravet som todelt:

1. Rapportering om internkontroll, jf. kommunelova § 25-2.
2. Rapportering om statlege tilsyn i perioden 01.01.20 – 31.12.20.

Til pkt. 1: Rapportering om internkontroll, jf. kommunelova § 25-2.

Rapportkravet i kommunelova § 25-2 vart innført i samband med ny kommunelova av 2018 og tredje i kraft 01.01.21. Året me har lagt bak oss er i stor grad prega av koronasituasjonen, og er det framleis. M.a. skulle det vore gjennomført eit interntilsyn på Rehabilitering, helse og omsorg i høve til informasjonstryggleik - auka bruk av digitale hjelpemiddel. Dette har blitt utsett på ubestemt tid. Vonaleg vil § 25-2-rapporten finna si form når verda igjen normaliserer seg. Allereie eksisterande rapporteringar frå rådmann til politisk nivå, er blitt gjennomført som vanleg. Viser her til månadsrapportar, arbeidsliste, tertialrapportar, årsrekneskap og årsmelding. Også desse rapportane inneheld element av internkontrollrapportering. Tema som vert rapportert gjennom den ordinære rapporteringa er:

Økonomi - Status, prognose utbyggings- og investeringsprosjekt
Tenesteproduksjon, handlingsplan og satsingar – Status, måloppnåing og prognose
Medarbeidarar – Sjukefråvær, status og prognose samt medarbeidartilfredsheit og
Oppfølging av politiske vedtak – Status for vedtak, oppfølging og gjennomføring

For ordens skuld laga ein modell for å synleggjera rapporteringsansvaret frå rådmann til politisk nivå. Inn under dette fell også rapporteringsansvar i høve til oppgåver knytt til utgreiingsoppdrag investeringar/prosjekt som går fram av rådmannen si arbeidsliste. Dersom prosjektet som går fram av arbeidslista, skal også rapporteringa skje m.a. i arbeidslista. Dersom prosjektet ikkje går fram av arbeidslista, skal prosjektet rapporterast i tråd med Prosjekthandboka i Stord kommune. Tekst som er **merka grøn**, er knytt til rapportering i prosjekt.

Type	Rådmann	Tema	Frist	Kva?
Månadsrapport Jf. Økonomireglement pkt. 4.1. Elements 2016/249	UTVALA (OKU, RHO OG PUT) FORMANNSKAPET	Større avvik/hendingar	Månadleg 10 dagar før politisk møte jf. Innlev. av politiske saker, avs. 7	1. Større avvik/hendingar
HMT-rapport Jf. Driftsstyret PS 4/14	DRIFTSUTVALET ARBEIDSMILJØUTVALET Munnleg orient. til KS	Sjukefråværsstatistikk og HMT-avviksstatistikk	Månadleg 10 dagar før politisk møte jf. Innlev. av politiske saker, avs. 7	1. Status
Arbeidsliste Jf. Økonomireglement pkt. 4.1. og pkt. 6.1 Elements 2015/3825	DRIFTSUTVALET UTVALA FORMANNSKAPET	Verbalpunkt i budsjettvedtak, samt andre politiske oppdrag, typisk ut over ordinær drift. <i>Herunder investeringsprosjekt som er definert gjennom politiske oppdrag og difor går fram av arbeidslista, jf. PS 49/2017</i> . I praksis går lista også til OKU/PUT/RHO, samt driftsstyret. Prosjekt skal rapporterast til politisk prosjekteigar, og det må leggjast til grunn at formannskapet har fått delegert mynde som rapportmottakar av kommunestyret, jf. øk. Regl.	Månadleg 10 dagar før politisk møte jf. Innlev. av politiske saker, avs. 7	1. Status 2. Prognose for framdrift 3. Større avvik/hendingar
Tertialrapport Jf. Økonomireglement pkt. 4.1. og pkt. 6.1. Sjå også Prosjekthandbok pkt. 2.3.6. Tertialrapport vart utvida til også å omhandla nøkkeltalstyring for HMT Jf. Driftsstyret PS 4/14 Elements 2018/1639	FORMANNSKAPET KOMMUNESTYRET	Vurdera verksemda i høve til budsjetttrammer og premissar. Hovudrapportering, drift + <i>investeringsprosjekt som er definert gjennom politiske oppdrag og difor går fram av arbeidslista, jf. PS 49/2017</i> Status for sjukefråvær og HMT	20.05. og 20.09 (Frist for utsending fredagen) Rekneskapen pr. 30.04 og 31.08.	1. Økonomistatus - sml. budsjettvedtak 2. Prognose sluttresultatet – sml. Budsjettvedtak 3. Tenesteyting – status jf. vedtekne mål 4. Avviksanalyse - årsaka til innrapporterte avvik 5. Ved større prosjekt (bygg/anlegg eller uklare føresetnader) – val av konkurranseform 6. Medarbeidarar – Sjukefråvær, status og prognose samt 7. Status for sjukefråvær og HMT
Årsrekneskap Jf. Økonomireglement pkt. 4.1. og rekneskapsforskrifta. Elements 2018/1902	REVISJONEN KONTROLLUTVALET FORMANNSKAPET KOMMUNESTYRET	Rekneskap til revisjonen Rekneskap med revisjonsmelding og årsmelding til Kontrollutvalet. Kontrollutvalet gjev uttale til kommunestyret (info til Formannskapet) Formannskapet innstiller til kommunestyret	15.02. Vedtak før 30.06	1. Rekneskap 2. Revisjonsmelding 3. Årsmelding
Forstudierapport	KOMMUNESTYRET	Motteke frå ansvarleg kommunalsjef (AK). Vedlegg til politisk sak (PS).	Avtalt tid	1. Forstudie
Forprosjektrapport Sluttrapport Jf. prosjekthandbok pkt. 2.2.8. Vedlegg 1, pkt. 2.	KOMMUNESTYRET KOMMUNESTYRET	Motteke frå AK. Erfaringar som er gjort i prosjektarbeidet med vekt på grad av måloppnåing i samsvar med prosjektplanen (min. 2 sider, maks 10 sider).	Avtalt tid Når sluttproduktet vert sett i drift	1. Forprosjekt Sluttrapporten skal skilje mellom: 1. Prosjektadministrativ sluttrapport, med erfaring og læring 2. Prosjektfagleg sluttrapport relatert til måla, erfaring og læring.

I kommunelova [§ 25-1](#) heiter det at kommunar skal ha internkontroll med administrasjonen si verksemd for å sikra at lover og forskrifter vert følgd. Rådmannen i kommunen er ansvarleg for internkontrollen. Internkontrollen skal vera systematisk og tilpassast verksemda sin storleik, eigenart, aktivitetar og risikohøve.

Ved internkontroll etter [§ 25-1, 3. ledd](#) skal rådmannen

- a) *utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) *ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) *avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) *dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e) *evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.»*

Rådmannen skal etter [§ 25-2](#), rapportera til kommunestyret om internkontrollen. Eg oppfattar at det då vert vist til [25-1, 3. ledd](#). Desse forholda er søkt ivareteke i kommunen sitt elektroniske internkontrollsystem Compilo. Det er også andre elektroniske system som ivaretek kvalitetsarbeidet, herunder Profil, Elements, Familia, m.v., men det er Compilo som er hovudsystemet for internkontroll.

Ad a) «utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering»

I Compilo vil ein finna skildringar av verksemda sine hovudoppgåver, mål og organisering. Hovudoppgåvene går fram av sjølve oppbygginga av strukturen i compilo, der ein tek utgangspunkt i lovpålagde oppgåver på dei ulike tenesteområda. Deretter er det drege opp eit skilje mellom kvalitetssikring av utøving av mynde på den eine sida, og utøving av tenester på den andre. Budsjett- og økonomiplan, der mål for inneverande 4 års periode går fram, er lagra i compilo, saman med ei rekkje andre overordna dokument. Her kan nemnast m.a. kommuneplan, delegasjonsdokument, samt både politisk og administrativt organisasjonskart.

Ad b) «ha nødvendige rutiner og prosedyrer»

Stord kommune har pr. i dag 2 141 prosedyrar (samle-nemning for alle typar dokument som er lagra i compilo). 522 dokument er ikkje revidert innan fristen. Ca. 40 % av restansane ligg på Sunnhordland interkommunale barnevern.

Prosedyrane er fordelt slik: RHO: 474, OKU: 696, PUT: 202, Støttetenester/elles: 769

Prosedyrane skildrar korleis me skal levera tenester og utøva mynde i samsvar med lovkrava. Med «lovkrava» meiner ein i denne samanhengen ikkje berre pålegg som kan utleiast av lova sin ordlyd, men også tilhøyrande forskrifter, forarbeid, rettspraksis og andre relevante rettskjelder. Alle desse kjeldene kan gje utfyllande informasjon om kva lova sin ordlyd inneber. Politiske vedtak og føringar, t.d. stortingsmeldingar, eller/og kommunen sine egne retningslinjer, er døme på andre kjelder som kan seie noko om kva krav og forventningar som skal leggest til grunn for tenestene vi skal levere, og mynde me skal utøva. Desse vedtaka ligg i elements, man kan ha fått tyding for innhald i konkrete prosedyrar. Døme på dette er prosedyre for sal av fast eigedom og bygningsmasse i Stord kommune.

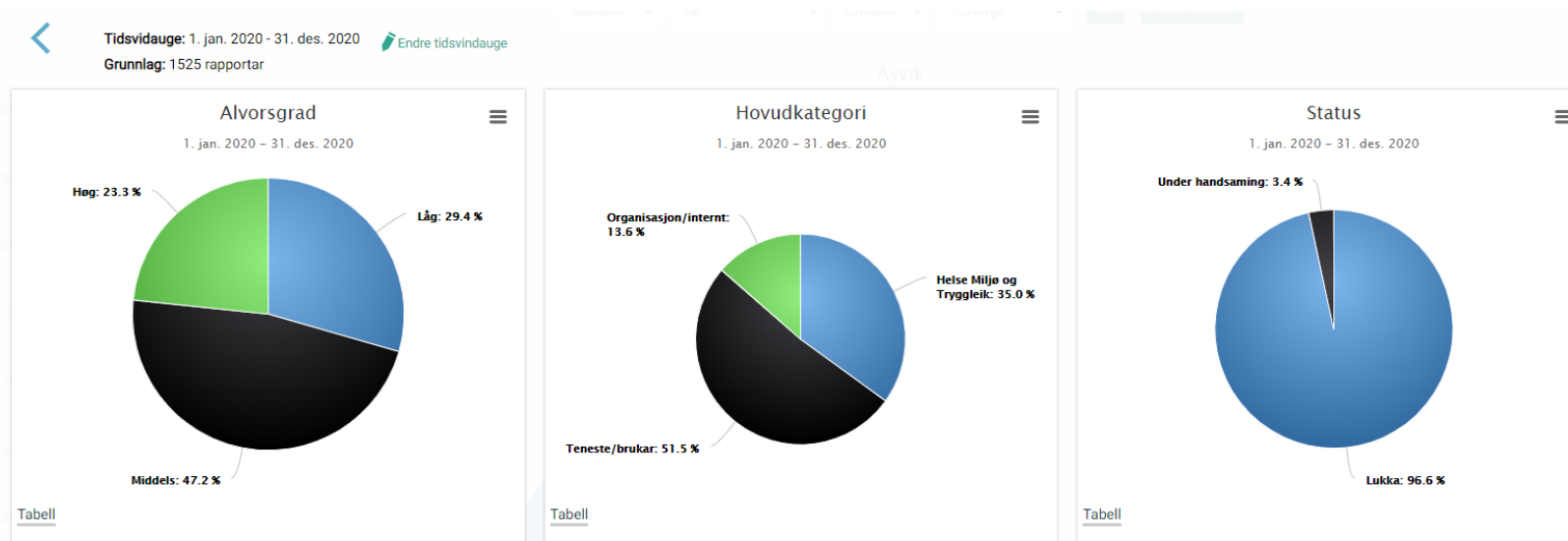
Stord kommune gjekk over til ny versjon av compilo 01.08.2020. Innloggingar før dette tidspunkt er difor ikkje sporbare i den nye systemet. I perioden 01.08.20 til og med 31.12.20 var det ca. 7 800 innloggingar. Desse var fordelt slik (med underliggende):

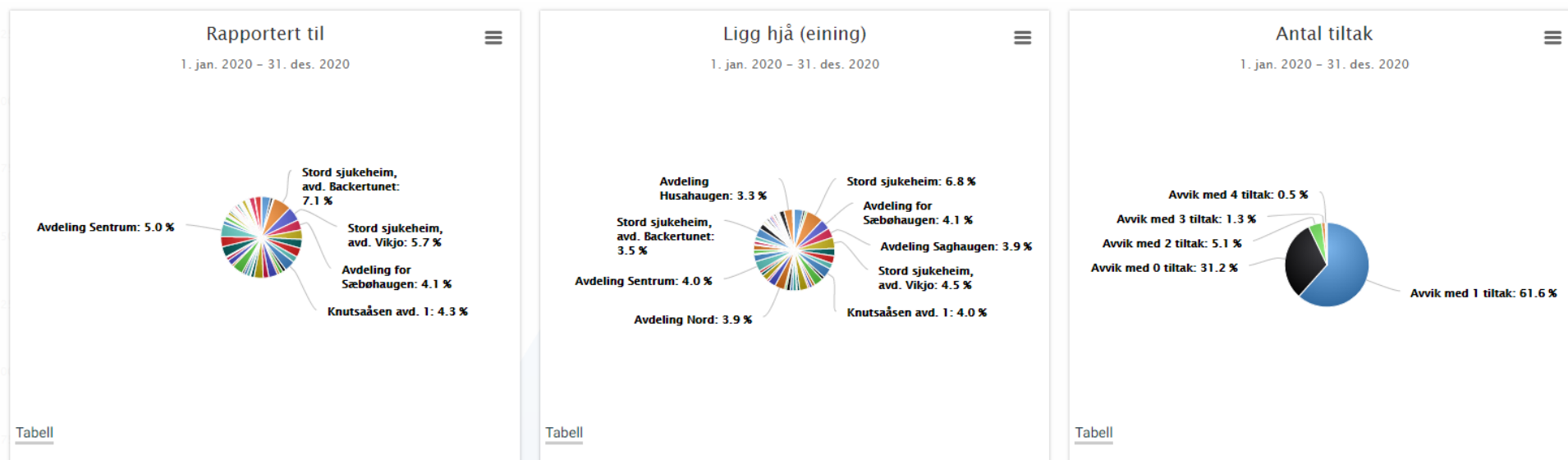
✚ Rådmann	- 144
✚ RHO kommunalsjef KJG	- 4 353
✚ OKU kommunalsjef MJH	- 2 185
✚ PUT plansjef LVE	- 120

- ✚ Personal- og organisasjonssjef - 585
- ✚ Stord kommunale eigeendom - 121
- ✚ Stord kommunalteknikk - 121
- ✚ Økonomisjef (med underliggjan) - 215

Ad c) «avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik»

Når prosedyrane ikkje vert etterlevd, manglar eller er mangelfulle, dannar dette grunnlag for å melda avvik. Avvikshandtering er nærare skildra i prosedyra om avvik i compilo. I Compilo kan avvika meldast elektronisk av tilsette. Avvika vert sendt til næraste overordna for handtering og lukking, etter nærare prosedyrar for oppfølging av avvik. Dersom ikkje næraste overordna ikkje tek hand om avviket innan 21 dagar, vert det sendt vidare til vedkommande sin overordna. Dersom heller ikkje denne handterer avviket, vert det sendt vidare oppover i organisasjonsstrukturen. Til sist havnar avviket hjå underteikna, som returnerer avviket til rette vedkommande for handtering. Her er eit oversyn over avvika i Stord kommune i 2020:





Ad d) «dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig»

Compilo fungerer som ein prosedyrebank, slik at både gjeldande og tidlegare prosedyrar kan finnast att. Også avviksrapportar og forlagsrapportar vert lagra elektronisk. Det same gjeld gjennomførte risiko- og sårbarheitsanalyser. Dersom det vert gjennomført interntilsyn, så vert desse dokumentert i vårt sakshandsamingssystem Elements.

Ad e) «evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.»

Prosedyrane er gjenstand for systematisk overvaking ettersom Compilo set krav om årleg revidering av alle dokument i systemet. Alle prosedyrane som ligg i compilo er knytt til ei rolle. Den som til ei kvar tid er i rolla, vil få ei elektronisk påminning om kva tid prosedyra skal reviderast.

Kvalitetssikringsarbeidet handlar også om å identifisere suksessfaktorane. I samband med at Compilo fekk eit nytt design i juli 2020, vart det difor i tillegg til avviksrapportering, også innført forlagsrapportering.

Årshjul

Det er ein eigen modul i Compilo som gjer det moglege å etablera elektroniske årshjul, med tilhøyrande prosedyrar, på alle nivå i organisasjonen. Me har pr. idag følgjande overordna årshjul, altså årshjul som vert fordelt til alle einingsleiarane, eller til andre strategisk viktige posisjonar:

- Administrativt årshjul
 - Alle månader: Månadsrapport - økonomi m.m.
 - Jan.: Rekneskapsavslutning/Årsoppgjer
 - Jan.: Årsrapportar frå einingane
 - Jan.: Årsmelding for kommunen
 - Jan.: Handlingsplanar frå einingane
 - Jan., feb., mars og april: Medarbeidarsamtalar
 - Mars: Brukarundersøkingar
 - Mai, og sept.: Tertianrapportering / Budsjettrevisjon
 - Mai: Investeringsbudsjett for neste år
 - Mai: Analyse av brukarundersøking
 - Sept.: Budsjettprosessen fortset
 - Sept.: ROS analyse - Kontroll av informasjonstryggleiken
 - Jan.: Årleg informasjonstryggleiksrapport - Einingsleiarar
 - Juni: Oppstart av arbeid med neste års budsjett

- HMT/Miljøfyrtårn
 - Januar:
 - Februar:
 - Mars: Miljøfyrtårn – Årleg klima- og miljørapport
 - April: Vernerunde og ROS 1.tertial – tema:Innemiljø
 - Mai: Miljøfyrtårn – Årleg klima- og miljørapport - presentasjon til tilsette og offentleggjing på nettsida
 - Juni:
 - Juli:
 - August: Vernerunde og ROS 2.tertial – tema: Ergonomi, førstehjelp og tryggleik. Planlegging av medarbeidarundersøking – forarbeid, gjennomføring og etterarbeid.
 - September:
 - Oktober: Medarbeidarundersøking – gjennomføring annakvart år
 - November:
 - Desember: Vernerunde og ROS 3.tertial – tema: Systematisk HMT, psykososialt arbeidsmiljø og Ytre miljø. Etterarbeid medarbeidarundersøking.

- Brannvern:
 - April, juni, aug., okt. og des.: Sjekkliste brannvernleiarar
 - April og sept.: Opplæring og brannøvingar

- Informasjonstryggleik:
 - Jan.: Årleg informasjonstryggleiksrapport IKT (gjennomførande)
 - Jan.: Årleg informasjonstryggleiksrapport Tryggleiksansvarleg/rådmann (Kontrollerande og styrande)
 - Jan.: Møte: Førebuing av tryggleiksrevisjon i arbeidsgruppa
 - Mars: Leiinga sin gjennomgang
 - Juni og nov.: Møte i Tryggleiksforum
 - Sept.: ROS analyse - Styring av informasjonstryggleik (Rådmannen)
 - Sept.: ROS analyse - Kontroll av informasjonstryggleiken (Tryggleiksansvarleg)
 - Okt.: ROS analysen - Gjennomføring av informasjonstryggleik (IKT)
 - Nov: ROS analyse - Dagleg informasjonstryggleik (Einingsleiarane)

ROS-analysar

Det er ein eigen risiko- og sårbarheitsmodul (ROS) i Compilo. ROS-analysane vert nytta som er verkty for å forbetra drifta. I perioden 01.01.20-31.12.20 vart følgjande ROS-analysar gjennomført:

- [Målsetnad - Auka deltaking i SFO \(6-9 år\) 1128 Tenesteproduksjon Kommunalsjef OKU-MHI Dyrseth, Iren -X](#)
- [ROS: Dagleg informasjonstryggleik - Sagvåg barnehage 2020 1129 Daglig informasjonssikkerhet Sagvåg barnehage, avd. Nysæter Østrem, Gisle -](#)
- [ROS: Dagleg informasjonstryggleik - Sagvåg barnehage avd. Nysæter 2020 1130 Daglig informasjonssikkerhet Sagvåg barnehage, avd. Nysæter Østrem, Gisle -](#)
- [Stord Hamnestell - Covid 19 pandemi 1132 Tenesteproduksjon Hamn Hamn, systemansvarleg Kolstø, Marianne](#)
- [Stord Hamnestell arbeidsområder og Covid 19 1133 Tenesteproduksjon Hamn Kolstø, Marianne -](#)
- [ROS:Tilgang til sensitive personopplysningar via heimekontor 1134 Daglig informasjonssikkerhet Stord kommune Østrem, Gisle -](#)
- [Opning av servicebygg og brygger 1135 Tenesteproduksjon Hamn Kolstø, Marianne -](#)
- [Fritidsmesse 18.08.20 1137 Personalforvaltning Fagavdeling NMK Dyrseth, Iren -X](#)
- [Tilgjenge på dei sosiale tenestene i NAV 1138 Tenesteproduksjon NAV Pedersen, Rune -](#)
- [ROS: Arrangement på biblioteket 1139 Tenesteproduksjon Bibliotek Ruhs, Camilla -](#)

Til pkt. 2: Rapportering om stateleg tilsyn i perioden 01.01.20 – 31.12.20

Gjennomførte tilsyn	Avvik og pålegg	Status/frist
<p>Arbeidstilsynet (2020/3834-3):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bidra til at kommunen som arbeidsgjevar og byggherre arbeider systematisk for å forhindra at både eigne og andre arbeidstakarar blir utsette for helseskadeleg eksponering for asbestfibrar. Herunder: <ol style="list-style-type: none"> a. korleis kommunen som arbeidsgivar og utleiger sikrar at vanleg drift og vedlikehald i eigne bygg og leidningsnett ikkje medfører eksponering for asbestfibrar. b. korleis kommunen som byggherre planlegg og følgjer opp rive- og rehabiliteringsprosjekt der asbest kan finnast. 	<p>Krav om opplysningar</p> <p>Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikkje saneringsarbeid)</p> <p>Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold</p>	<p>Oppfylt</p> <p>01.04.21.</p> <p>01.04.21</p> <p>(Førebels er det utarbeidd prosedyrar som skal gjennomgåast saman med verneombod, tillitsvalde og tilsette på vedlikehaldsavdelinga.)</p>

<p>Fylkesmannen og brann og redningsetatane (2020/4716-3):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brannar i avfallsanlegg - Inspeksjon ved SIM Svartasmåget miljøsentral, herunder: <ol style="list-style-type: none"> a. Styringssystem, kompetanse og risikoanalysar b. Om avfallsfraksjonane, under dette farleg avfall, vert oppbevart forsvarleg og brannsikkert c. Brannsikkerheit i byggverk, produksjon, transportmiddel eller annan innretning d. Plikt til å unngå forureining og løyve frå Fylkesmannen 	<p><u>Avvik:</u> Lagring av EE-avfall er ikkje forsvarleg</p> <p><u>Merknad:</u> Opplæring av tilsette for handtering av branntilløp bør betrast</p> <p>Deteksjon/varsling av brann på kontorbygget manglar</p> <p>Det står ein stender i brannkum</p>	<p>01.03.21</p>
<p>Arbeidstilsynet (2020/4362-2)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontraktar kjem m.a. til bruk for kommunale verksemder som tildeler tenestekontraktar og bygge- og anleggskontraktar som overstig 2,05 million kroner ekskl. mva. 	<p><u>Avvik:</u> Ingen avvik</p>	
<p>Tilsynsutvalet Stord sjukeheim (2019/3210-3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formålet med tilsynet var å <ol style="list-style-type: none"> a. Bli kjent med ledelse og organisering ved Knutsåsen omsorgssenter. b. Få innsyn i hvordan hverdagen er for beboere og personalet. c. Omvisning på huset for å bli kjent i bygget, samt å hilse på beboere og personal vi treffer underveis. 	<p><u>Avvik:</u> Ingen avvik</p>	

<p>Haugaland Kraft Nett AS (2016/784-56)</p> <p>1. Kontroll av anlegg – Hagerupshuset Borggata 1</p>	<p>1 Lokale Det var i for stor utstrekning lagt opp til bruk av bevegelig ledning. Jf. fel § 16 <i>Kommentar: SALONG: Panelovn er tilkoblet med skjeteledning. Utstyr av den typen må få fast montert stikkontakt eller annet egnet tilkoblingsmetode.</i></p> <p>2 Lokale Anlegget var provisorisk og oppfylte ikke forskriftens sikkerhetskrav. Jf. fel § 16 <i>Kommentar: Lysarmatur over benk i Kafekjøkken var ikke permanent tilkoblet manglet jordforbindelse. Lysarmatur må tilkobles forskriftsmessig.</i></p> <p>3 Kjeller Lysarmaturen manglet kuppel/skjerm. Jf. fel § 22 <i>Kommentar: Takbeslag i kjeller manglet kuppel og må utbedres.</i></p> <p>4 Merknad KOMMENTAR: <i>Kommentar: Det er patronsikringer i anlegget. Det anbefales å bytte disse til automatsikringer med innebygget jordfeilvern.</i></p>	
<p>Fylkesmannen (2020/332-17)</p> <p>1. Grunnskuleopplæring for voksne. Målet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfylder krava i regelverket innanfor dette tema.</p>	<p>Gje rettleiing og vurdere retten til vaksne som ønskjer/søkjer om grunnskuleopplæring</p> <p>Kartlegge behovet for opplæring</p> <p>Gjere vedtak med eit korrekt innhald tilpassa den enkelte vaksne.</p>	<p>Oppfylt</p> <p>Oppfylt</p> <p>Oppfylt</p>
<p>Fylkesmannen (2020/22-3)</p> <p>1. Stord brann og redning gjennomførte branntilsyn den 06.12.2019 på Rommetveit skule, jf. brann- og eksplosjonsvern lova § 13, 2. ledd. Tilsynet omfatta gransking av at:</p> <ol style="list-style-type: none"> at brannobjektet er bygd, utstyrt og vedlikehalde i samsvar med gjeldande lover og forskrifter om førebygging av brann at brannobjektet er tilgjengeleg og tilrettelagt for rednings- og sløkkjeinnsats at internkontrollen i verksemda er føremålstenleg for å nå mål på tryggleiksområdet at spesifiserte aktivitetar vert etterlevd slik som forklart 	<p><u>Avvik</u> Eigar har ikkje gjennomført risikoanalyse Avvik frå: §9 Eigarens systematiske tryggleiksarbeid i Forskrift om brannforebygging Kommentarar: Eigar og brukar må gå saman for å utføra ein risikovurdering på området branntryggleik.</p> <p>Verksemda har manglande eller ufullstendig systematisk gjennomgang av eigen branntryggleiken (HMS) Avvik frå: §12 Brukarens systematiske tryggleiksarbeid i Forskrift om brannforebygging Kommentarar: Eigar og brukar må gjennomføra eigenkontroll i objektet og dokumentera dette.</p> <p><u>Merknad</u> Brannalarmanlegget er av ein eldre type, og bør skiftast ut.</p>	<p>12.04.20</p>

<p>Fylkesmannen (2020/22-2)</p> <p>1. Stord brann og redning gjennomførte branntilsyn den 14.11.2019 i Tjødnalio barnehage, jf. brann- og eksplosjonsvern lova § 13, 2. ledd.</p> <p>Tilsynet omfatta gransking av at:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. at brannobjektet er bygd, utstyrt og vedlikehalde i samsvar med gjeldande lover og forskrifter om førebygging av brann b. at brannobjektet er tilgjengeleg og tilrettelagt for rednings- og sløkkjeinnsats c. at internkontrollen i verksemda er føremålstenleg for å nå mål på tryggleiksområdet d. at spesifiserte aktivitetar vert etterlevd slik som forklart 	<p><u>Avvik</u></p> <p>Ikkje alle nyansatte og vikarer har fått tilstrekkeleg informasjon om opptreden i ein brannsituasjon før dei blir sett i arbeid</p> <p>Avvik fra: §12 Brukarens systematiske tryggleiksarbeid i Forskrift om brannforebygging</p> <p>Kommentarer:</p> <p>Det vert gjeve opplæring, men all brannvernopplæring av nytilsette og vikarar skal dokumenterast.</p> <p><u>Merknad</u></p> <p>Både eigar og brukar av bygget har eit digitalt dokumentasjonssystem (IK-bygg) som skal nyttast. Brukarane av dette systemet bør få betre opplæring i dette, slik at det kan nyttast best mogleg.</p>	<p>Oppfylt</p>
--	--	----------------

Med helsing

Iren Dyrseth
Controller

Brevet er godkjent elektronisk og har difor inga underskrift



Vedlegg:

- 1 Tilsynsrapport med oppfyllelse av vedtak og varsel om pålegg
- 2 Tilsyn aksjon brann 2020 - SIM Svartasmoget - rapport
- 3 Tilsynsrapport
- 4 Tilsynsutvalget KO1
- 5 KONTROLLRAPPORT
- 6 Oversending av tilsynsrapport til Stord kommune.pdf
- 7 Stord kommune -.pdf
- 8 Tilsynsrapport Rommetveit Skule_60_1
- 9 TilsynsrapportTjdnalioBarnehage_63_1



STORD KOMMUNE
Postboks 304
5402 STORD

Orgnr 939866914

Tilsynsrapport for STORD KOMMUNE org.nr. 939866914

Vi viser til tilsyn hos STORD KOMMUNE org.nr. 939866914

Viser til postalt tilsyn - krav om opplysninger - STORD KOMMUNE av 22.9.2020. Viser vidare til tilbakemelding frå kommunen av 30.11.2020.

I tilsynet fann vi forhold som ikkje er i samsvar med regelverket. Her er ei oversikt over Arbeidstilsynets reaksjonar i saka.

#	Reaksjon	Status	Frist
1	Krav om opplysninger	Oppfylt	
2	Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikkje saneringsarbeid)	Varsla	01.04.2021
3	Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold	Varsla	01.04.2021

Oppsummering av tilsynet

Arbeidstilsynet vil gjennom dette postale tilsynet bidra til at kommunen som arbeidsgivar og byggherre arbeider systematisk for å forhindre at både eigna og andre arbeidstakarar blir utsette for helseskadeleg eksponering for asbestfibrar. I tilsynet undersøkte vi derfor følgjande:

- korleis kommunen som arbeidsgivar og utleiger sikrar at vanleg drift og vedlikehald i eigne bygg og leidningsnett ikkje medfører eksponering for asbestfibrar.
- korleis kommunen som byggherre planlegg og følgjer opp rive- og rehabiliteringsprosjekt der asbest kan finnast.

Frå tilsynet vil vi nevne:



- Dei fleste driftsoperatørane i Stord kommune har erfaring som handverkarar (tømrar, røyrleggjar, elektriskar) og kjennar til problematikken og helsesisiko ved asbest.
- Dersom det vert oppdaga asbest ved arbeid i bygg, vert det teke kontakt med føretak som har godkjenning for handtering av asbesthaldige materialar (Stord kommune har rammeavtale med føretak som har slik godkjenning).
- Stord kommune har oversikt over alle kommunale bygg som er oppført før 1985
- Er ein usikker på om det er asbestmaterialar i eit bygg vert det teke prøver av materialane. Dersom det viser seg at materialane inneheld asbest, tingar ein sanering hos eit føretak som har naudsynt godkjenning frå arbeidstilsynet.
- Ved akutte oppdrag der det vert oppdaga asbesthaldige materialar vert området stengt av. Brukarar, arbeidsgjevar og verneombod vert informert før det vert sett i gang sanering.
- Kommunen har ikkje skriftlege rutiner for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold, men har sett i gang arbeid med å få slike rutinar på plass.
- Ved byggeprosjekt, som inneberer riving eller rehabilitering, vert det gjennomfører ei miljøkartlegging før jobben blir utført. Kartlegginga vert utført av innleidd kvalifisert konsulentfirma som kartlegg kva miljøfarlege produkt som finnast i bygninga, til dømes asbest. Kartlegginga resulterer i ein miljøsaneringsrapport. Denne vert lagt ut saman med anbudsdokumenta og levert til utførande entreprenør, som sørgjer for at asbestholdige produkt blir tatt hand om i samsvar med regelverket til arbeidstilsynet. Ut frå dette lager utførande entreprenør ei sikker jobbanalyse før arbeidet tek til, ut frå grad av farlege stoff m.m.

Varsel om pålegg

Dette er eit varsel om at Arbeidstilsynet kjem til å gi STORD KOMMUNE pålegg om å rette opp forhold som ikkje er i samsvar med regelverket. Før vi vedtar pålegg, har de rett til å kommentere saka.

Gi oss skriftleg tilbakemelding innan 15.01.2021 dersom de meiner at skildringa nedanfor ikkje er korrekt, eller dersom de har kommentarar til dei pålegga vi varslar, og dei fristane vi har sett. Etter denne datoen kan vi vedta pålegg.

[Send oss tilbakemeldingen via eDialog](#). Oppgi referansenummer 2020/5602.

Asbest - informasjon og opplæring (ikkje saneringsarbeid)

Arbeidsgivaren skal sørge for at verneombodet og arbeidstakarar som kan bli utsette for støv med asbestfiber, får nødvendig informasjon og opplæring.

Innan 01.04.2021 må de sende oss:

- stadfesting av at vaktmeistrar og anna nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon og opplæring om kvar asbest førekjem, og kvar asbest typisk kan førekomme i den typen bygg og installasjonar som kommunen eig
- stadfesting av at vaktmeistrar og anna nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon og opplæring om kva rutinar som skal følgast dersom det er mistanke om asbest



- stadfesting av at det er gitt informasjon og opplæring til vaktmester og anna nøkkelpersonell om moglege helseeffektar ved innanding av asbesthaldig støv
- stadfesting av at verneombodet har fått nødvendig informasjon og opplæring
- skildring av korleis arbeidsgivar sikrar framtidig informasjon og opplæring og opplæring

Dette står i regelverket:

Arbeidsgivaren skal sørge for at arbeidstakarane blir gjorde kjende med ulykkes- og helsefarar som kan vere knytte til arbeidet, og at arbeidstakarane får nødvendig opplæring, øving og instruksjon.

Arbeidsgivaren skal sørge for at arbeidstakarane og verneombodet får informasjon og opplæring om farlege kjemikaliar som førekjem eller kan førekomme på arbeidsplassen.

Dette har vi funne hos dykk:

Stord kommune har ikkje i tilstrekkelig grad sørga for at vaktmeistrar og anna nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon og opplæring om kvar asbest førekjem og kvar asbest typisk kan førekomme i den typen bygg og installasjonar som kommunen eig

Dette er brot på arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 8-1 og 9-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) §§ 3-4 og 3-5.

Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold

Arbeidsgivaren skal utarbeide ein skriftleg rutine som sikrar at det ved oppdragsforhold som kan medføre inngrep i asbesthaldig materiale, blir gjort nødvendige kartleggingar av moglege asbestførekjestar før arbeidet blir sett i gang. Rutinane skal utarbeidast i samarbeid med verneombodet / ein representant for dei tilsette.

Innan 01.04.2021 må de sende oss:

- ein kopi av den skriftlege rutinen
- informasjon om korleis den skriftlege rutinen er gjord kjend
- informasjon om korleis verneombodet / representanten for dei tilsette har medverka

Dette står i regelverket:

Systematisk helse-, miljø- og sikkerheitsarbeid inneber at arbeidsgivaren skal sette i verk rutinar for å avdekke, rette opp og førebygge brot på krav fastsette i eller i medhald av denne lova. Arbeidstakarane og deira tillitsvalde skal medverke i utarbeidinga av rutinen.

Arbeidsgivaren skal sørge for å kartlegge og dokumentere førekomsten av kjemikaliar, mellom anna støv med asbestfiber, og vurdere all risiko for helsa og sikkerheita til arbeidstakarane i samband med det.



Dette har vi funne hos dykk:

Stord kommune har ikkje ei skriftleg rutine som sikrar at det ved oppdragsforhold som kan medføre inngrep i asbesthaldig materiale, blir gjort nødvendige kartleggingar av moglege asbestførekomstar før arbeidet blir sett i gang.

Dette er brot på arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og andre ledd bokstav e og 2-2 første ledd, forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §§ 5 andre ledd nr. 7 og 6 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 3-1.

Oppfylte pålegg

Viser til tilbakemelding frå kommunen av 30.11.2020.

Vi stadfestar å ha mottatt dokumentasjon/opplysningar.

På bakgrunn av opplysningane ser Arbeidstilsynet kravet som oppfylt.

Send dokument eller kommentarar via eDialog

Bruk eDialog viss de skal sende oss dokumentasjon digitalt eller for å svare på dette brevet. Hugs å oppgi referansenummer 2020/5602. Les meir om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/post/.

Gi informasjonen vidare til verneombodet

Verneombodet skal gjerast kjent med vedtak frå Arbeidstilsynet. Vi ber derfor om at du som arbeidsgivar gir ein kopi av dette brevet til verneombodet. Dersom verksemda ikkje har verneombod, gir du kopien til representanten for dei tilsette.

Sjå arbeidsmiljølova §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttande ledd.

Meir informasjon?

De finn informasjon om gongen i eit tilsyn og reaksjonane vi kan gi, på arbeidstilsynet.no/om-oss/tilsyn/.



Med helsing
Arbeidstilsynet

Jan Petter Sæbø
seksjonsleiar

Sigrid Røyhus
seniorinspektør

Dette brevet er elektronisk signert.



SIM Svartasmåget miljøsentral
Meatjønnsv. 43
5412 Stord

Sakshandsamar::
Gøsta Hagenlund 5764 3121

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved SIM Svartasmåget miljøsentral

Kontrollnummer: 2020.408.I.FMVL

Kontaktpersonar ved inspeksjonen:

Frå verksemda:
Malvin Andahl, Lars Halleraker, Janne Hillersøy

Frå Fylkesmannen i Vestland:
Gøsta Hagenlund og Hallvard Hageberg
Frå Stord brann og redning:
Ragnhild Vad
Frå Fitjar brann og redning:
Tore Nesbø

Resultat frå inspeksjonen

Denne rapporten gjeld resultatet frå inspeksjon ved SIM Svartasmåget miljøsentral den 8.10.2020. Rapporten er å sjå på som endeleg dersom vi ikkje får tilbakemelding om faktiske feil innan to veker etter at rapporten er motteken.

Fylkesmannen i Vestland og brann og redningsetatane fann 1 avvik og ga 3 merknader under inspeksjonen.

Avvik:

1. Lagring av EE-avfall er ikkje forsvarleg

Merknad:

1. Opplæring av tilsette for handtering av branntilløp bør betrast
2. Deteksjon/varsling av brann på kontorbygget manglar
3. Det står ein stender i brannkum

Oppfølginga etter inspeksjonen er nærare omtalt på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, utan underskrift

Gøsta Hagenlund
sjefingeniør

Toril Mulen
seniorrådgjevar

Kopi til: Stord kommune
Fitjar kommune
Stord brann og redning
Fitjar brann og redning

1. Informasjon om den kontrollerte verksemda

Ansvarleg eining

Namn: SIM Svartasmåget miljøsentral	
Organisasjonsnr.: 973793268	Eigd av: 958284837
Bransjenr. (NACE-kode): 38.210	

Kontrollert eining

Namn: SIM Svartasmåget miljøsentral	Anleggsnr.: 4615.0042.02 (ordinært avfall) 4615.0010.05 (deponi)
Kommune: Fitjar	Fylke: Vestland
Anleggsaktivitet: -	
Løyve gitt: 29.6.09	Sist endra: 30.11.18

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Tilsynet er del av ein landsomfattande tilsynsaksjon med brannar i avfallsanlegg. Målet med aksjonen er å redusere brannar og miljøverknadene av brannar i avfallsanlegg ved å kontrollere at verksemdene arbeider forsvarleg med førebyggjande arbeid for å hindre at brann oppstår, og å redusere miljøverknadene om brann oppstår.

Miljødirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) koordinerer aksjonen. Miljødirektoratet og fylkesmannen fører tilsyn med forureiningslova og tilhøyrande forskrifter, medan brann- og redningsvesenet fører tilsyn med krava i brann- og eksplosjonsvernlova og forskriftene om brannførebygging og handtering av farleg stoff. Internkontrollforskrifta er heimla i begge lovene.

Tilsynet er gjennomført i medhald av forureiningslova § 48, brann- og eksplosjonsvernlova § 13 og forskrift om farleg stoff § 23.

Inspeksjonstema

- Styringssystem, kompetanse og risikoanalysar
- Om avfallsfraksjonane, under dette farleg avfall, vert oppbevart forsvarleg og brannsikkert
- Brannsikkerheit i byggverk, produksjon, transportmiddel eller annan innretning
- Plikt til å unngå forureining og løyve frå Fylkesmannen

Rapporten gjeld avvik og merknader som vart påvist under inspeksjonen. Han gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av miljøarbeidet miljøstatusen eller det brannførebyggjande arbeidet til verksemda.

Avvik frå forureiningsregelverket innan andre tema som vart påvist under synfaringa er også omtalt i rapporten.

Definisjonar

Avvik: Manglande etterleving av krav fastsette i eller med heimel i lov.

Merknad: Eit tilhøve som tilsynsetatane meiner det er nødvendig å peike på for å ivareta ytre miljø, men som ikkje er omfatta av definisjonen for avvik.

Andre tilhøve: Saker som kom fram under inspeksjonen og som det kan vere nyttig for verksemda og sakshandsamarar å kjenne til. Informasjon om verksemda og kommentarar til tema som vart tekne opp under inspeksjonen, men som ikkje vart klassifisert som avvik eller merknader, kan også inngå her.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

SIM Svartasmåget miljøsentral pliktar å rette opp avvika som er omtalte i denne rapporten så snart som råd. For at Fylkesmannen og Stord brann og redning skal kunne avslutte saka, ber vi om at de innan **1.mars 2021** sender ei skriftleg utgreiing som viser kva tiltak som er gjennomførde eller planlagde.

Vi ber også om at verksemda innan same dato sender inn ei kort utgreiing av korleis merknader er vurderte, eventuelt korleis dei vil verte følgde opp.

Vi ber om at de stiler svarbrev eller e-post (fmvlpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Vestland v/Gøsta Hagenlund og til Stord brann og redning (post@stord.kommune.no) ved Ragnhild Vad.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til informasjon og varsel om gebyrplikt som vart gitt til verksemda den 25.9.20. Verksemdar skal betale gebyr for kontrollar utførte av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forureiningsforskrifta. Gebyret skal dekke kostnader med førebuing, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatsar for kontroll av verksemdar etter forureiningslova er fastsette i forureiningsforskrifta §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av venta ressursbruk må SIM Svartasmåget miljøsentral betale eit gebyr på kr 13 300,- for inspeksjonen, jf. forureiningsforskrifta §§ 39-7 og 39-8. Dette svarer til gebyrsats 4 for tilsyn som varar inntil ein dag. Miljødirektoratet vil sende dykk ein faktura for innbetaling til statskassa. Fylkesmannen viser elles til forureiningsforskrifta kapittel 39 om innkrevjing av gebyr til statskassa.

Klagerett

Vedtaket om gebyr kan klagast på til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningslova. Ein eventuell klage bør vere skriftleg grunngjeven og adressert til Miljødirektoratet, men skal sendast via Fylkesmannen i Vestland. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saka vidare til Miljødirektoratet for endeleg vedtak. Gebyret som er fastsett ovanfor, må likevel betalast inn. Dersom Miljødirektoratet tek klagen til følge, vil for mykje innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil vere offentleg tilgjengeleg via postjournalen til Fylkesmannen i Vestland (jf. offentleglova).

6. Avvik

Avvik 1 Lagring av EE-avfall er ikkje forsvarleg

Avvik frå: Avfallsforskrifta § 11-5, § og vedlegg 4, pkt. 1 bokstav d) og g) og § 1-8, løyvet pkt. 1.2

Kommentarar til regelverket:

Alt farleg avfall i verksemda må lagrast forsvarleg. Det inneber mellom anna som minimum at farleg avfall må lagrast skilt frå anna avfall, kvar avfallstype må lagrast for seg under tak og på fast dekke med oppsamling av eventuell avrenning.

Avviket er basert på følgande observasjonar:

Verksemda lagrar større einingar av EE-avfall ute (komfyr, kjøleskap m.m.). Lagringa skjer på asfaltert flate som har avrenning til sluk. Sluket er truleg kopla på overflateavrenninga. Lagringa inneber ein fare for forureining (mellom anna frå korrosjon eller lekkasje av flytande miljøgifter).

7. Merknader

Merknad 1 Opplæring av tilsette for handtering av branntilløp bør betrast

Kommentarar:

Dei tilsette bør ha meir opplæring og brannøvingar, for å kunne handtere betre eit eventuelt branntilløp i startfasen.

Merknad 2 Deteksjon/varsling av brann på kontorbygget manglar

Kommentarar:

Det bør vera ei form for deteksjon/varsling av brann på hovudbygget (kontorbygg).

Merknad 3 Det står ein stender i brannkum

Kommentarar:

Stender i brannkum må fjernast

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensningar og om avfall (forureiningslova)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forureiningsforskrifta)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskrifta)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskrifta)
- Brann- og eksplosjonsvernlova
- Forskrift om brannførebygging

- Forskrift om farleg stoff

Framlagd dokumentasjon som vart nytta for å verifisere faktiske tilhøve:

- Brannkart Svartasmoget
- Risikovurdering brann på deponiet m.m.



STORD KOMMUNE
Postboks 304
5402 STORD

Orgnr 939866914

Tilsynsrapport for STORD KOMMUNE org.nr. 939866914

Vi viser til tilsyn hos STORD KOMMUNE org.nr. 939866914

Sted:	Videomøte, 5417 STORD
Når:	05.11.2020
Til stede fra dere:	Magnus Mjør (Rådmann), Marianne Polden Fjeldstad (Innkjøpsjef), Arne Bjelland (Einingsleiar Stord kommunale eigedom SKE), Roy-Sverre Amundsen (Einingsleiar Stord kommunalteknikk SKT), Øystein Leirvik Onarheim (Prosjektleiar bygg og anlegg SKE), Frode Hatlevik (Prosjektleiar bygg og anlegg SKE), Øyvind Dahl (Prosjektleiar bygg og anlegg SKE), Leif Arne Kjærland (Prosjektleiar bygg og anlegg SKE), Rune Hansen (Fagleiar SKE), Arnstein Hetlesæter (Fagleiar SKT), Annlaug Tenold (Personal og organisasjonssjef) og Iren Dyrseth (Controller)
Til stede fra Arbeidstilsynet:	Geir Gjærde (seniorinspektør) og Eirin Frigård (seniorrådgiver)

Oppsummering av tilsynet

I tilsynet fant vi ikke brudd på regelverket vi mener det er nødvendig å følge opp videre.

Hensikten med tilsynet var å kontrollere om offentlige oppdragsgivere bidrar til at arbeidstakere i virksomheter som utfører tjenester og bygge- og anleggsarbeider på vegne av det offentlige, ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtaler.

Arbeidstilsynet sender e-post med invitasjon til å gi tilbakemelding på tilsynet etter de aller fleste forhåndsmeldte tilsyn. Dersom virksomheten deres får tilsendt undersøkelsen, håper vi at de som var til stede under tilsynsbesøket vil ta seg tid til å svare på den. Det vil være nyttig for vårt videre forbedringsarbeid.



Tilsynet ble innledet ved en kort presentasjon av møtedeltakerne og informasjon om gjennomføring av tilsynet.

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter (heretter forskriften) kommer blant annet til anvendelse for kommunale virksomheter som tildeler tjenstekontrakter og bygge- og anleggskontrakter som overstiger 2,05 millioner kroner ekskl. mva.

Kommunen hadde i forkant av tilsynet sendt inn eksempler på konkurransegrunnlag og kontrakter som er inngått innenfor områdene bygg og helse. Arbeidstilsynet gikk under tilsynet gjennom den innsendte dokumentasjonen.

Arbeidstilsynet finner at konkurransegrunnlaget og de innsendte kontraktene oppfyller kravene satt i forskriften §§ 5 (krav til kontraktsklausul om lønns- og arbeidsvilkår) og 6 (krav til informasjon).

Kommunen har implementert en rutine for oppfølging og kontroll av inngåtte kontrakter som faller inn under forskriften. Arbeidstilsynet finner at kravet satt i forskriften § 7 (kontroll) er oppfylt.

Send dokumenter eller kommentarer via eDialog

Bruk eDialog hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller for å svare på dette brevet. Husk å oppgi referansenummer 2020/42316. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/post/.

Gi informasjonen videre til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet ([arbeidsmiljøloven § 18-6 \(8\)](#)). Vi ber derfor om at du som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis dere ikke har verneombud, skal du gi kopien til representanten for de ansatte.

Mer informasjon?

Dere finner informasjon om gangen i et tilsyn og reaksjonene vi kan gi, på arbeidstilsynet.no/om-oss/tilsyn/.



Med hilsen
Arbeidstilsynet

Cathrine Prah Reusch
seksjonsleder

Geir Gjærde
seniorinspektør

Dette brevet er elektronisk signert.

RHO utvalget

Tilsynsutvalget for Stord sjukeheim og Knutsaåsen omsorgssenter.

Tilsynsrapport fra Knutsaåsen omsorgssenter.

Tid: Torsdag 1. oktober 2020, kl. 13 – 15.

Deltakere: Marita Vassnes, Susan Hassan Abdallah (til kl. 14.15) og Ingrid Jahn Jordåen.

Tilsynet var varslet på forhånd.

Fra Knutsaåsen omsorgssenter møtte einingsleiar Kristin Steinsland, samt avdelingsleder og assisterende einingsleiar Lidveig Stubhaug.

Formålet med tilsynet var å

- Bli kjent med ledelse og organisering ved Knutsaåsen omsorgssenter.
- Få innsyn i hvordan hverdagen er for beboere og personalet.
- Omvisning på huset for å bli kjent i bygget, samt å hilse på beboere og personal vi treffer underveis.

Knutsaåsen omsorgssenter er en heldøgnsinstitusjon med til sammen 46 plasser, fordelt på 2 avdelinger. Avdeling 1 er en somatisk avdeling som har 26 plasser, delt i 2 grupper av 13 beboere. Avdeling 2 er en avdeling for beboere med demens som har 20 plasser.

Det er 47 årsverk tilknyttet omsorgssenteret. Her er høy fagdekning med sykepleiere og fagarbeidere, noe mer bruk av assistenter i helgene. Bemanning på hverdager i avdeling 1 er 10 ansatte på dagvakt og 6 ansatte på kveldsvakt. På helg er det 8 på dag og 6 på kveld. Avdeling 2 er bemannet med 8 på dagvakt og 6 på kveldsvakt. På helg er det 6 ansatte i arbeid på begge skift. Dette er bemanning pr. dags dato, som ble oppjustert som et smitteverntiltak etter at koronapandemien startet. Under ordinær drift er bemanningen lavere da personalet kan arbeide på tvers mellom gruppene. Natt er organisert med stort sett faste nattevakter, med minimum 1 sykepleier på vakt.

Mange av de ansatte har høye stillingsprosjenter. Utenom sine ansatte tar Knutsaåsen omsorgssenter imot studenter, lærlinger og andre som har behov for en form for læring/trening, for eksempel språktrening i regi av NAV. Omsorgssenteret har sjukeheimslege i arbeid 1 dag i uken.

Det er liten "turnover" blant personalet, noe som tyder på god trivsel. Dette gjenspeiler seg

også i positivt resultat av medarbeiderundersøkelser, der personalet ytrer at de opplever trivsel og at de har en god arbeidsplass, ifølge einingsleiar.

Det er ikke ansatt merkantil ressurs på Knutsaåsen, noe som oppleves som et stort behov. De merkantile oppgavene, f.eks. bestilling av varer og materiell, faller ofte på avdelingsledere eller einingsleiar, som har mange arbeidsoppgaver allerede. Det er heller ikke stilling til å ansette en aktivitør på Knutsaåsen. Det er flere år siden denne stillingen ble fjernet, men det oppleves at behovet for aktivitør absolutt er til stede.

Knutsaåsen omsorgssenter ble bygget som et aldershjem, til en helt annen brukergruppe enn dagens beboere og deres behov.

En utfordring som kjennes på i hverdagen, er at det er knapt med areal her. Det mangler gode dagligstuer, særlig i 2. etg. på avd. 1. Dette resulterer i at beboerne bruker gangen utenfor rommene sine, som oppholdssted. Gangen oppleves som smal og mørk av tilsynsutvalget. Vi blir fortalt at det har kommet kommentarer fra pårørende til beboere, at det ser ut som om beboerne "sitter på utstilling". Dette ser vi på som svært uheldig. Hele Knutsaåsen har blitt oppgradert utvendig med nye vinduer, bordkledning og ventilasjon på hele huset. Innvendig er det et etterslep på vedlikehold, særlig på avdeling 2.

Det er en fin og trivelig sansehage mellom bygningene til omsorgssenteret. Den har blitt noe oppgradert i senere tid, og det er planer for videre oppgradering på dette uteområdet. Den er mye brukt, spesielt på sommerhalvåret.

Omsorgssenteret har en felles forsamlingsstue, kalt Peisestova, hvor det forgår mange kjekke aktiviteter. Her arrangeres for eksempel bingo, konserter i regi av kulturskolen og Stovegubbane for å nevne noen. Frelsesarmeen er på Knutsaåsen 2. hver uke i Peisestova. Stuen har blitt oppgradert med en stor tv-skjerm nylig. Tanken er at en skal kunne overføre kulturinnslag som en kompensasjon for færre fysiske underholdningstilstelninger under den pågående koronapandemien. Omsorgssenteret har inngått et samarbeid med Skogatufto barnehage med besøk annen hver uke. Et samarbeid som blir satt stor pris på!

I kjelleren på Knutsaåsen omsorgssenter er det vaskeri. Drift av vaskeriet er i samarbeid med avdeling for habilitering. Oppgavene til vaskeriet er blant annet stell og vask av klærne til beboere, samt dyner/puter fra Stord sjukeheim.

Det er også egen salong for frisør i kjelleren. Annen hver uke har beboerne tilbud om frisørtime her. Denne tjenesten fungerer som andre frisørsalonger med tanke på bestilling av time og betaling for tjenestene. Beboerne har også tilbud om timeavtale med fotpleier. Av andre aktiviteter kan passasjersykkel til bruk ute og innendørs trimsykkel med skjerm og musikk nevnes.

Det finnes en egen facebookside for omsorgssenteret hvor det blir lagt ut bilder og info om dagligdagse hendelser og øyeblikk. En fin side for å få et innblikk i hverdagen på Knutsaåsen!

I tilsynsutvalgets møte ble vi presentert for trivsel og samarbeidsforum for Knutsåsen omsorgssenter som hadde oppstart høsten 2020. Dette skal være et rådgivende organ. Formålet er å i hovedsak styrke brukermedvirkning og øke kvaliteten på tjenestene.

Trivsel og samarbeidsforumet skal bestå av

- brukerrepresentanter for Knutsåsen omsorgssenter.
- Pårørenderepresentant fra begge avdelingene.
- Representant fra eldrerådet
- Ansattrepresentant
- Ledergruppen
- Andre inviterte ved behov.

Det skal holdes møte 2 ganger i året, og ellers ved ekstraordinære saker.

Da koronapandemien kom til i Norge i mars 2020, ble også Knutsåsen omsorgssenter stengt for besøkende, utenom til kritisk syke beboere, for å hindre smittespredning. Det har ikke vært smittetilfeller på institusjonen så langt. Personalet opplevde da økt uro blant noen av beboerne. Det ble lagt til rette for at besøkende kunne stå på utsiden av Knutsåsen og vinke til beboerne gjennom vindu. Det ble forsøkt kommunikasjon gjennom elektroniske verktøy som nettbrett. Personalet har rapportert om varierte tilbakemeldinger fra beboerne om disse tiltakene. For noen beboere fungerte dette bra, for andre mindre bra.

Et annet tiltak som ble satt verk er endret tidspunkt for middagsservering, til et tidligere tidspunkt på dagen enn vanlig. Dette for å unngå mange kontaktpunkt mellom avdelinger omgrupper, samt at middag blir håndtert av det faste kjøkkenpersonalet. Dette har blitt godt tatt imot av både beboere og personalet, og det er ytre ønske om å fortsette med denne ordningen videre framover. Målet er likevel at middagstidspunktet skal tilbake til opprinnelig dagsplan.

Besøktiden er fortsatt strammet inn til faste tider på formiddag og kveld. Alle som besøker omsorgssenteret blir registrert med navn og til hvilken tid besøket finner sted.

Av ymse som ble snakket om under tilsynsutvalgets besøk, ble sammenlikninger av Stord sjukeheim og Knutsåsen omsorgssenter nevnt flere ganger. Stord sjukeheim har fått mye oppmerksomhet pga nyåpnet bygg, og kan blant noen, av den grunn framstå som "bedre" enn Knutsåsen omsorgssenter. Det er derfor svært viktig at det blir formidlet ut, at disse 2 institusjonene leverer like gode tjenester, av like god kvalitet. Det er også viktig at beboere, deres pårørende og ansatte ved Knutsåsen opplever å bli satset på i framtiden når det kommer til midler for blant annet utbedring av bygg.

Annet som savnes blant de ansatte er nok tid til en-til-en samtaler med beboerne. Det kan bli mye fokus på aktiviteter og gjennomføring av disse. Kanskje for mye for eldre, sjuke mennesker? Organisering av alle aktiviteter krever mye tid av personalet. En aktivitør er et stort savn blant de ansatte, som nevnt tidligere i rapporten, og kunne ha frigjort mer tid til samtaler og en-til-en kontakt.

Det kom i den forbindelse forslag om å se på muligheter til samarbeidsprosjekt med musikk- og kunststudenter ved HVL og ungdomsskolene ved valgfagklassene "innsats for andre".

Vi var på en hyggelig omvisning i bygget med Lidveig Stubhaug. Vi traff ikke så mange ansatte som hadde tid til å prate med oss, men de vi traff fortalte om en kjekk og hektisk arbeidsplass, med høyt trivselsnivå. Vi pratet også med noen få beboere, som syntes til å ha det bra.

Marita Vassnes

Susan Hassan Abdallah

Ingrid Jahn Jordåen

STORD KOMMUNE
Postboks 304

KONTROLLRAPPORT

5402 STORD

02.10.2020

Anleggsadresse Borggata 1 HAGERUPSHUSET BORGGATA 1 5417 STORD	Anleggsnr. 010090001-001	Saks nr. 100351	Pinkode 1719
	Kontrollør Rune Larsen	Dato 29.09.2020	
	Behandlet av Rune Larsen	Kontrolltype VERIFIKASJON	

RÅPPORT OM UTBEDRING AV FEIL/MANGLER

Kontroll av Deres anlegg er utført av Det lokale elektrisitetstilsyn ved Haugaland Kraft Nett AS.
Tilstede ved kontrollen var Kafevert, jf. Forvaltningsloven § 15.

Meldingen om rettingsarbeidet slik det er utført punkt for punkt, samt målt isolasjonsmotstand etter rettingsarbeid hvor dette er relevant, skrives på rapporten og sendes til Det lokale elektrisitetstilsyn.

Kontrollen av Deres anlegg 010090001 - 001 - Borggata - 1 - HAGERUPSHUSET BORGGATA 1 er utført som en stikkprøvekontroll, og det ble funnet følgende feil/mangler:

- Lokale** Det var i for stor utstrekning lagt opp til bruk av bevegelig ledning. Jf. fel § 16
Kommentar: SALONG: Panelovn er tilkoblet med skjøteledning. Utstyr av denne typen må få fast montert stikkontakt eller annet egnet tilkoblingsmetode.
- Lokale** Anlegget var provisorisk og oppfylte ikke forskriftens sikkerhetskrav. Jf. fel § 10
Kommentar: Lysarmatur over benk i Kafekjøkken var ikke permanent tilkoblet og manglet jordforbindelse. Lysarmatur må tilkobles forskriftsmessig.
- Kjeller** Lysarmaturen manglet kuppel/skjerm. Jf. fel § 22
Kommentar: Takbeslag i kjeller manglet kuppel og må utbedres.
- Merknad** KOMMENTAR:
Kommentar: Det er patronsikringer i anlegget. Det anbefales å bytte disse til automatsikringer med innebygget jordfeilvern.

RETTELSE ER UTFØRT AV:	Isol.motst. ved kontroll	Etter utbedring
	Ikke målt M Ω M Ω
Dato	Underskrift montør	Rune Larsen
.....	02.10.2020	Elsikkerhetsingeniør
Dato	Stempel og underskrift av elektroinstallatør	Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert av DLE.
.....	Dato	



Stord kommune
Postboks 304
5402 STORD

Saksbehandlar, innvalstelefon
Astrid Terese Aam, 5764 3185

Oversending av tilsynsrapport til Stord kommune

Fylkesmannen har ført tilsyn med kommunen i perioden 30. oktober 2019 og fram til i dag.

Vi har gjort vedtak med pålegg om retting, jf. kommunelova § 30-4. Vedtaket kjem fram av tilsynsrapporten som er vedlagt.

Tilsynsrapporten er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova. De kan klage på vedtaket.

Meir informasjon om klagefristen og korleis de går fram om de vil klage, finn de i tilsynsrapporten.

Vi gjer merksam på at tilsynsrapporten er eit offentleg dokument. Vi publiserer våre tilsynsrapportar på vår heimeside.

Med helsing

Mats Petter Sydengen
seksjonsleiar

Astrid Terese Aam
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent



Stord kommune
Postboks 304
5402 STORD

Saksbehandlar, innvalstelefon
Berit Rygg, 5764 3109

Stord kommune - førebels tilsynsrapport – varsel om vedtak

Vi har ført tilsyn med tema grunnskuleopplæring for vaksne. I tilsynet har vi funne at de ikkje oppfyller regelverket på dette området. Dette er eit varsel om at vi vil gjere vedtak slik det kjem fram i den vedlagde rapporten.

De har rett til å uttale dykk før vi gjer vedtak, jf. forvaltningslova § 16. De kan uttale dykk om alt i rapporten. Det inneber vår beskriving av fakta, vår forståing av lova, våre vurderingar og våre konklusjonar. Frist for uttale står i rapporten.

Dersom de meiner rapporten inneheld feil, bør de grunngje kvifor.

På bakgrunn av uttalen frå dykk, vil vi vurdere om det er grunnlag for å endre innhaldet i rapporten.

Ta kontakt dersom de har spørsmål.

Med helsing

Mats Petter Sydengen
seksjonsleiar

Berit Rygg
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Stord Kommune
Postboks 304
Postboks 304
5402 Stord

Dykkar ref: Vår ref:
2020/8

Saksbehandlar:
Ragnhild Vad

13.03.2020

Tilsynsrapport

Rømmetveit Skule

Stord brann og redning gjennomførte branntilsyn den 06.12.2019 i ovannemnde objekt. Tilsynet vart gjort etter Lov av 14. juni 2002 nr. 20 (brann- og eksplosjonsvern lova) § 13 andre ledd og Forskrift om brannforebygging av 01.01.2016.

Tryggleiksnivået i objektet er vurdert i høve til krava i Forskrift om brannforebygging og HMS-lovgivinga.

Til stades ved tilsynet:

Brannvern leiar/for verksemda/for brukar:	Britt Kristin Ladehaug, Borghild Gullberg Bakka
Verneombod:	Anette Landa Helland
For brannvesenet:	Ragnhild Vad

Innleiing

Føremålet med tilsynet var å vurdere om eigar/verksemd/brukar ved objektet arbeider systematisk med branntryggleiken. Frå brannvesenet vart det lagt vekt på å gjere ei heilskapleg vurdering av alle forhold som kan påverke at brann bryt ut, og konsekvensar av brann. Eit slikt tilsyn er ikkje ein tilstandsrapport for objektet.

Tilsynet omfattar mellom anna gransking av:

- at brannobjektet er bygd, utstyrt og vedlikehalde i samsvar med gjeldande lover og forskrifter om førebygging av brann
- at brannobjektet er tilgjengeleg og tilrettelagt for rednings- og sløkkjeinnsats
- at internkontrollen i verksemda er føremålstenleg for å nå mål på tryggleiksområdet
- at spesifiserte aktivitetar vert etterlevd slik som forklart

Omfang

Tilsynet vart innleia med gjennomgang av tidlegare tilsynsrapportar, internkontrollrutinar, brannteknisk dokumentasjon og teikningar. Deretter vart det gjort ein stikkprøvekontroll på objektet, og intervju for å verifisere at krav er oppfylt.

Oppfølging etter siste gangs tilsyn

Førre branntilsyn vart halde: 22.09.2017

Stord brann og redning
Postboks 304
5402 Stord

Vabakkjen 2
post@stord.kommune.no
Org.nr 939 866 914

Telefon: 53496846/53496845
brann@stord.kommune.no

Generelt

Objektet er bygd, og nytta som skulebygg i risikoklasse 3.

Definisjonar:

AVVIK:

Brot på krav fastsett i eller i medhald av helse-, miljø- og tryggleiks lovgiving.

MERKNAD:

Forhold som tilsynsmyndigheitene meiner det er riktig og påpeike for å ivareta helse, miljø og tryggleik, og som ikkje vert omfatta av definisjonen for avvik.

KOMMENTARAR:

Utfyllande forklaring av avvik/funn som framstiller dei faktiske forhold ved objektet.

Avvik

Følgjande avvik vart konstatert under tilsynet:

Avvik 1

Eigar har ikkje gjennomført risikoanalyse

Avvik fra:

§9 Eigarens systematiske tryggleiksarbeid i Forskrift om brannforebygging

Kommentarer:

Eigar og brukar må gå saman for å utføra ein risikovurdering på området branntryggleik.

Avvik 2

Verksemda har manglande eller ufullstendig systematisk gjennomgang av eigen branntryggleiken (HMS)

Avvik fra:

§12 Brukarens systematiske tryggleiksarbeid i Forskrift om brannforebygging

Kommentarer:

Eigar og brukar må gjennomføra eigenkontroll i objektet og dokumentera dette.

Merknad

Følgjande forhold vart påpeika under tilsynet:

Anmerkning 1

Brannalarmanlegget er av ein eldre type, og bør skiftast ut.

Andre forhold

Det var eit ønske om at brannvesenet kunne delta som observatørar ved ei brannøving. Rektor tek kontakt når dette er aktuelt.

Oppsummering/avsluttande møte

På oppsummeringsmøtet vart dei registrerte avvika og merknadene gjennomgått.

Det var semje om at eigar/verksemd/brukar finn løysingar for å rette opp avvika og merknadane som er angitt i rapporten.

Tilbakemelding

Med visning til Forskrift om brannforebygging og HMS lovgivinga ber brannvesenet om ei skriftleg tilbakemelding med framdriftsplan som viser korleis og når påpeika avvik vil verte retta. Framdriftsplanen skal sendast til Stord brann og redning innan 12.04.2020.

Med helsing

Ragnhild Vad

Kopi: Stord kommunale eigedom v/Rune Hansen

Tjødnalio barnehage
Sætravikvegen 3
5410 Sagvåg

Dykkar ref: Vår ref:
2020/6

Saksbehandlar:
Ragnhild Vad

10.02.2020

Tilsynsrapport

Tjødnalio Barnehage

Stord brann og redning gjennomførte branntilsyn den 14.11.2019 i ovannemnde objekt. Tilsynet vart gjort etter Lov av 14. juni 2002 nr. 20 (brann- og eksplosjonsvern lova) § 13 andre ledd og Forskrift om brannforebygging av 01.01.2016.

Tryggleiksnivået i objektet er vurdert i høve til krava i Forskrift om brannforebygging og HMS-lovgivinga.

Til stades ved tilsynet:

Brannvern leiar:
For verksemda/brukar: Anita G.Borrevik
For eigar: Ove Nesbø
For brannvesenet: Ragnhild Vad

Innleiing

Føremålet med tilsynet var å vurdere om eigar/verksemd/brukar ved objektet arbeider systematisk med branntryggleiken. Frå brannvesenet vart det lagt vekt på å gjere ei heilskapleg vurdering av alle forhold som kan påverke at brann bryt ut, og konsekvensar av brann. Eit slikt tilsyn er ikkje ein tilstandsrapport for objektet.

Tilsynet omfattar mellom anna gransking av:

- at brannobjektet er bygd, utstyrt og vedlikehalde i samsvar med gjeldande lover og forskrifter om førebygging av brann
- at brannobjektet er tilgjengeleg og tilrettelagt for rednings- og sløkkjeinnsats
- at internkontrollen i verksemda er føremålstenleg for å nå mål på tryggleiksområdet
- at spesifiserte aktivitetar vert etterlevd slik som forklart

Omfang

Tilsynet vart innleia med gjennomgang av tidlegare tilsynsrapportar, internkontrollrutinar, brannteknisk dokumentasjon og teikningar. Deretter vart det gjort ein stikkprøvekontroll på objektet, og intervju for å verifisere at krav er oppfylt.

Oppfølging etter siste gangs tilsyn

Førre branntilsyn vart halde: 19.10.2017

Stord brann og redning
Postboks 304
5402 Stord

Vabakkjen 2
post@stord.kommune.no
Org.nr 939 866 914

Telefon: 53496846/53496845
brann@stord.kommune.no

Generelt

Barnehage på eit plan.

Har brannalarmanlegg.

Definisjonar:**AVVIK:**

Brot på krav fastsett i eller i medhald av helse-, miljø- og tryggleiks lovgiving.

MERKNAD:

Forhold som tilsynsmyndigheitene meiner det er riktig og påpeike for å ivareta helse, miljø og tryggleik, og som ikkje vert omfatta av definisjonen for avvik.

KOMMENTARAR:

Utfyllande forklaring av avvik/funn som framstiller dei faktiske forhold ved objektet.

Avvik

Følgjande avvik vart konstatert under tilsynet:

Avvik 1

Ikkje alle nyansatte og vikarer har fått tilstrekkeleg informasjon om opptreden i ein brannsituasjon før dei blir sett i arbeid

Avvik fra:

§12 Brukarens systematiske tryggleiksarbeid i Forskrift om brannforebygging

Kommentarer:

Det vert gjeve opplæring, men all brannvernopplæring av nyttilsette og vikarar skal dokumenterast.

Merknad

Følgjande forhold vart påpeika under tilsynet:

Anmerkning 1

Både eigar og brukar av bygget har eit digitalt dokumentasjonssystem (IK-bygg) som skal nyttast. Brukarane av dette systemet bør få betre opplæring i dette, slik at det kan nyttast best mogleg.

Andre forhold

Hovudinstrykket etter tilsyn er at verksemda har god orden, og gode rutinar for kontroll og ettersyn av brannsikringsinstallasjonar.

Tilsynsmynde ber om å få ein kopi av brannteknisk prosjektering og brannteikningar av eigar.

Oppsummering/avsluttande møte

På oppsummeringsmøtet vart dei registrerte avvika og merknadene gjennomgått.

Det var semje om at eigar/verksemd/brukar finn løysingar for å rette opp avvika og merknadane som er angitt i rapporten.

Tilbakemelding

Med visning til Forskrift om brannforebygging og HMS lovgivinga ber brannvesenet om ei skriftleg tilbakemelding med framdriftsplan som viser korleis og når påpeika avvik vil verte retta. Framdriftsplanen skal sendast til Stord brann og redning innan 11.03.2020.

Med helsing

Ragnhild Vad

Kopi: Stord kommunale eigedom KF, Postboks 304, 5402 Stord



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2019/130-19
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	17/21	19.04.2021

Gjennomgang av møteprotokollar i Stord kommune

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane til orientering.

Samandrag

Gjennomgang av møteprotokollar frå politiske organ vert i all hovudsak sett på kontrollutvalet si saksliste til kvart møte. Møteprotokollane kan og lastast ned frå Stord kommune si heimeside, under «Politikk -> møteinnkallingar og møteprotokollar».

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet har gjort vedtak i sak PS 63/19 av 11.12.19., om at særskilt ansvar for gjennomgang av møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Fredrik Litleskare
Formannskapet	Rigmor Svanberg
Utval for rehabilitering, helse og omsorg	Stian Djuvsland
Utval for oppvekst og kultur	Astrid-Cecilie F. Aleksandersen
Utval for plan og utvikling	Tore Jubskås

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Protokollane gjev primært informasjon om dei sakene som har vore til politisk handsaming. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfta ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse. Dette er ein av fleire måtar å gjera seg kjent med det politiske arbeidet i kommunen, og kunna fanga opp saker som no eller på eit seinare tidspunkt kan vera eit aktuelt saksfelt for kontrollutvalet.

Kontrollutvalet fatta slik vedtak 04.03.21 i sak PS 09/21:

«Formannskapet sine protokollar i tida 02.12.20. - 24.02.21 vert gjennomgått i neste møte. Kontrollutvalet tar dei øvrige møteprotokollane til orientering.»

Til dette møtet vil det vere aktuelt med gjennomgang av desse møteinnkallingane / protokollane:

Politisk organ:	Møtedatoar i 2020 / 2021
Kommunestyret	25.03
Formannskapet	02.12 11.01 27.01 24.02 16.03 07.04 (14.04)
Utval for rehabilitering, helse og omsorg	10.03 07.04
Utval for oppvekst og kultur	09.03 (06.04 går ut grunna få saker)
Utval for plan og utvikling	11.03 08.04

(Dato/ar i parentes gjeld møter der protokoll ikkje låg føre då saksframlegget vart fullført)

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko særskilt under gjennomgangen, vert det tilrådd å ta møteprotokollane til orientering.



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2020/89-7
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	18/21	19.04.2021

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet sin moglegheit til sjølv å ta opp saker eller gjera vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vedtak i kontrollutvalget 11.03.2020 i PS 7/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det vert teke opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

I dette møtet:

Det vil vera naturleg at KPMG AS orienterer om status på forvaltningsrevisjon innan beredskap. Rapport skal opp som sak på neste kontrollutvalsmøte.

Konklusjon

Føremålet er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ønskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Dessuten eventuelt å få orientering frå rådmannen eller andre i eit seinare møte.

Referatsaker
RS 4/21 Lovlegkontroll - Stord budsjett 2021 - økonomiplan 2021-2024



STORD KOMMUNE

Postboks 304

5402 STORD

Saksbehandlar, innvalstelefon

Jorunn Fosse Fidjestøl, 5764 3156

Lovlegkontroll av vedtak frå Stord kommune om budsjett 2021 og økonomiplan 2021 - 2024

Statsforvaltaren viser til oversending frå Stord kommune datert 18.12.2020, som kom inn til Statsforvaltaren 05.02.2021.

Vedtak

Stord kommune sitt vedtak om budsjett og økonomiplan 2021-2024 av 26.11.2020, sak PS 72/20 er lovleg.

Bakgrunn for saka

Stord kommunestyre gjorde vedtak om budsjett og økonomiplan 2021-2024 den 26.11.2020 i sak PS 72/20. Prosessen fram mot budsjettvedtaket går fram av kommunens saksframstilling:

«I Stord kommune starta budsjettprosessen med at det vart halde budsjettkonferanse i formannskapet 07.09.20. Budsjettkonferansen har m.a. som føremål å sikra openheit og debatt kring budsjettførebuingane. Desse var invitert: Formannskapet, gruppeleiarar i Ap, V, MDG og Raudt, hovudtillitsvald i Fagforbundet, Utdanningsforbundet, NSF, NITO, komitéleiar i utval for rehabilitering, helse og omsorg og administrasjonen. I konferansen fekk deltakarane presentert rammene for kommande budsjettår av rådmannen.

Rådmannen la fram sitt forslag til budsjett til kommunestyret for orientering 22.10.20. Budsjettframlegget vart drøfta og det vart svart på spørsmål i utvida formannskap 02.11.20 (gruppeleiarar i alle parti er representert).

Det følgjer av kommunelova § 14-3, 3. ledd, at formannskapet innstiller til vedtak om årsbudsjett. Rådmannen presenterte si innstilling til budsjett for formannskapet 04.11.20. Formannskapet si innstilling til budsjettvedtak, vart tilrådd med 8 mot 1 røyst. Innstilling vart lagt ut til offentleg ettersyn, saman med SV sine forslag til justeringar av rådmannen sitt budsjettframlegg.»

I kommunestyremøtet 26.11.2020 vart det lagt fram eit alternativt framlegg til budsjett og økonomiplan. Framlegget kom frå ei samarbeidsgruppe av partia Ap, Sp, KrF, MDG, H og Frp.



Kommunestyret fekk så om lag to timar til å gå gjennom framlegget før saka skulle handsamast. Endringane i høve til det opphavlege framlegget går fram av saksprotokollen til kommunestyret. Samanlikna med det opphavlege framlegget, vart det gjort vedtak om 45 endringspunkt, inkludert følgjande endringar i sjølve budsjett-tala:

Endringar samanlikna med det opphavlege framlegget			
Driftsbudsjettet			
2021	2022	2023	2024
-142 950	-2 141 950	-641 950	-641 950
Investeringsbudsjettet			
2021	2022	2023	2024
-5 100 000	-27 500 000	40 000 000	0
Effekt driftsbudsjettet			
2021	2022	2023	2024
-255 000	-1 630 000	370 000	370 000

Vi viser til saksdokumenta for fullstendig oversikt. Samla budsjett vart vedteke med 32 mot 3 røyster, der SV og Raudt stemte mot framlegget.

Representantane Hilde Hauglid og Anna Sofie Valvatne Ekeland (SV), Tore Roth Blokhus (R) og Geir Angelteveit (V) sette fram krav om lovlegkontroll av vedtaket.

Dei ønskjer å undersøkje «om kommunens etablerte sedvane med politisk lansering av endeleg budsjett knappe timer før handsaming er i tråd med intensjonen i kommuneloven om 'alminnelig ettersyn'. Budsjett som har vore til offentleg ettersyn er rådmannen sitt budsjett uten endringar.»

Kommunestyret vurderte kravet om lovlegkontroll 17.12.2020, sak 87/20, jf. kommunelova § 27-1. Kommunen konkluderte med at vedtaket er lovleg, og sende saka vidare til Statsforvaltaren. Ved ein feil vart oversendinga av lovlegkontrollen adressert til Vestland fylkeskommune, og Statsforvaltaren i Vestland mottok saka først 05.02.2021.

Regelverk

Lovlegkontroll med kommunale avgjerder er regulert i kommunelova¹ kap. 27. Etter kommunelova § 27-1 kan tre eller fleire medlemmer av kommunestyret saman bringe kommunale avgjerder inn for departementet til kontroll av om avgjerda er lovleg, og kravet må vere sett fram innan tre veker etter at avgjerda vart teken.

For kommunale avgjerder er statsforvaltarane delegert avgjerdsrett, jf. rundskriv H-25/92 frå det dåverande Kommunal- og regionaldepartementet. Nærare retningslinjer for lovlegkontroll er gitt i rundskriv H-2299 av 21.10.2013.

Kva som kan kontrollerast følgjer av kommunelova § 27-2. Dersom ei kommunal avgjerd vert teken opp til kontroll, skal Statsforvaltaren etter § 27-3 bokstav a til c ta stilling til om:

- innhaldet i avgjerda er lovleg

¹ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) LOV-2018-06-22-83, i kraft frå 01.11.2019.



- avgjerda er teken av nokon som har mynde til å ta slik avgjerd
- avgjerda har kome til på rett måte

Kommunen si utøving av forvaltningsskjønn kan ikkje prøvast. Statsforvaltaren skal oppheve vedtaket dersom det er gjort feil som gjer avgjerda ugyldig.

Statsforvaltaren si vurdering

Kravet om lovlegkontroll er sendt inn mindre enn tre veker etter vedtaket er gjort, og er fremja av tre medlemmar av kommunestyret, jf. kommunelova § 27-1.

Vedtak om budsjett og økonomiplan er eit endeleg vedtak som er gjort av kommunestyret, og fyller såleis vilkåra for lovlegkontroll i kommunelova § 27-2 første ledd bokstav a.

Som kommunen også har skrive, så er sjølve innhaldet i avgjerda lovleg, og avgjerda er teken av kommunestyret, som har mynde til å gjere budsjettvedtak.

Spørsmålet vert difor om vedtaket er kome til på rett måte, med andre ord om det er ein sakshandsamingsfeil at det alternative budsjettframlegget som vart lagt fram av samarbeidsgruppa 26.11.20, ikkje vart lagt ut til offentleg ettersyn.

Følgjande går fram av kommunelova § 14-3, fjerde ledd:

«Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.»

Statsforvaltaren er samd med kommunen om at kravet til offentleggjering gjeld alle framlegg til vedtak «som foreligger». Kravet til offentleggjering gjeld då dei framlegg til vedtak som ligg føre på tidspunktet for offentleggjering. Vi kan ikkje sjå at det er haldepunkt for at det alternative framlegget var ferdig før offentleggjering av innstillinga.

Spørsmålet vert då om det kan leggjast fram nye framlegg til budsjett og økonomiplan på eit seinare tidspunkt, og om det er krav til offentleggjering av slike nye framlegg.

Det følgjer av reglement for Stord kommunestyre punkt 14 at det kan setjast fram forslag i eit kommunestyremøte. Vidare går det fram at dersom forslaget er omfattande, *«skal møtestyraren syta for at forslaget vert trykt opp og delt ut eller sendt elektronisk for gjennomlesing før røystinga.»*

Slik vi har forstått saka, har alle fått høve til å gå gjennom framlegget. Vi forstår at det er ønskjeleg med lenger tid for å handsame eit innkome budsjettframlegg. Samstundes er det eit visst rom for at representantane i kommunestyret, med grunnlag i framlegget frå rådmannen som er sendt ut i god tid, kan kome med endringsframlegg fram til budsjettframlegget vert vedteke. Dernest følgjer det av kommunelova § 14-3 første ledd at årsbudsjett og økonomiplan skal vedtakast før årsskiftet, og kommunen har såleis plikt til å få dette gjort innan årsskiftet.

Vi kan etter dette ikkje sjå at regelverket er til hinder for at det kan leggjast fram alternative framlegg etter at opphavlege framlegg er lagde ut. Ut frå dei endringane som er gjort, kan vi heller ikkje sjå at endringane samanlikna med opphavleg budsjett er av ein slik storleik at kommunestyret ikkje skal kunne gjere ei slik endring.



Vi kan etter dette ikkje sjå at det er ulovleg å handsame framlegg som er kome inn i eller rett før møtet, og vi har konkludert med at budsjettvedtaket er lovleg.

Statsforvaltaren ber Stord kommune underrette kravstillarane om resultatet av lovlegkontrollen.

Statsforvaltarens vedtak kan ikkje klagast på.

Med helsing

Gunnar O. Hæreid
ass. statsforvaltar

Anne Kristin Kayser Eitungjerde
seksjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent



Stord kommune,
Postboks 304,
5402 STORD

Saksbehandlar, innvalstelefon
Håvard Rød, 5557 2143

Stord kommune – budsjett 2021 og økonomiplan 2021–2024

Stord kommunestyre har i møtet 26.11.2020, sak 75/20, handsama og vedteke budsjett 2021 og økonomiplan for 2021-2024. Vi har motteke saksdokumenta til orientering.

Kommunen er ikkje under statleg kontroll og godkjenning. Budsjett og økonomiplan er difor ikkje kontrollert etter kommunelova § 28-1 (Robek-registrerte kommunar). For alle kommunar kontrollerer Statsforvaltaren at budsjett og økonomiplan er i balanse. Dette brevet er ei tilbake-melding om korleis vi vurderer kommunen sin økonomi og utviklinga slik ho er planlagt i budsjett og økonomiplan.

Som følge av covid-19 får kommunane ulike utfordringar med økonomien. Våre vurderingar er gjorde med grunnlag i kommunen sitt opphavlege budsjett og økonomiplan, og vi vil følge konsekvensane av covid-19 særskilt opp i samband med statlege tiltak som blir sette i verk.

Oppsummering

Kommunen sitt disposisjonsfond er no komen opp på det nivået som det minst bør vere.

Kommunen si lånegjeld ligg på eit høgt nivå. Det er viktig å dempe dei faktiske investeringane og låneopptaka framover for å unngå at kommunen sitt gjeldsnivå blir for høgt i løpet av dei komande åra. Nivået på investeringar og låneopptak bør vere vesentleg lågare enn i budsjettet og økonomiplanen.

Budsjett 2021

I førebels rekneskap for 2020 er det eit netto driftsoverskot med kr 65,0 mill. Det utgjer 4,0 prosent av driftsinntektene i 2020.

Netto driftsoverskot i budsjettet for 2021 er kr 12,5 mill. Det utgjer 0,8 prosent av driftsinntektene.

Kommunen har budsjettert med kr 586,0 mill. i skatt på eige og inntekt for 2021. Ordinær skatt og rammetilskot er budsjettert med til saman kr 1104,3 mill.

Inntektsprognosen for 2021 er no oppdatert med innkomen skatt i 2020. Budsjetterte inntekter er noko høgare enn i den siste inntektsprognosen. Skatt og rammetilskot kan difor vere budsjettert



noko for høgt. Kommunen vil vurdere dei frie inntektene nærare etter første tertial og eventuelt gjennomføre budsjettrevisjon dersom det er behov for det.

Det er budsjettert med kr 48,0 mill. i eigedomsskatt for 2021. Innkomen eigedomsskatt i 2020 var om lag kr 52,1 mill. Reduksjon i eigedomsskatt frå 2020 til 2021 skuldast at botnfrådraget er auka. Skattesatsane er uendra frå 2020 til 2021.

Kommunen fekk i 2020 kr 2,66 mill. i utbetaling frå Havbruksfondet. Det er i dei neste åra i økonomiplanen innarbeidd ei inntekt frå fondet med kr 2,6 mill. årleg.

Kommunestyret har gjort vedtak om å betale lånegjelda med minimumsavdrag, basert på § 14-18 i kommunelova. Det er budsjettert med kr 67,0 mill. i ordinære avdrag (utanom avdrag på formidlingslån). Kommunen legg opp til å auke dei ordinære avdraga i budsjettet i år for å oppfylle minstekravet.

I 2021 er det budsjettert med brutto investeringar for til saman kr 784,3 mill. Den største investeringa er i Nysæter ungdomsskule. I overkant av 60 prosent av dei budsjetterte investeringane i 2021 er gebyrfinansierte investeringar innan vatn og avlaup.

Investeringane i vatn og avlaup er planlagt lånefinansierte fullt ut. Dei andre investeringane er i hovudsak planlagt finansierte med bruk av lån. Dessutan blir dei finansierte med moms-kompensasjon og investeringstilskot m.m.

Det er gjort vedtak om følgjande låneopptak i budsjettet for 2021:

Startlån til vidare utlån,	kr 75,0 mill.
Lån til investering i vatn og avlaup,	kr 488,4 mill.
Andre lån,	kr 108,6 mill.
Lån til Stord hamnestell,	kr 36,6 mill.
Sum	kr 708,6 mill.

Kommunen si brutto langsiktige lånegjeld ved utgangen av 2020 var kr 2 534 mill. (førebeles rekneskap), medrekna startlån til vidare utlån. Dette utgjer 156 prosent av sum driftsinntekter i 2020. Lånegjelda var til same tid om lag kr 134.000,- per innbyggjar.

Dei faktiske investeringane innan vatn og avlaup kan bli vesentleg lågare enn det som er budsjetterte for i år.

Økonomiplan 2021 - 2024

Økonomiplanen skal vise korleis langsiktige utfordringar, mål og strategiar i kommunale planar skal følgjast opp. Saman med årsbudsjettet skal han vise kommunestyret sine prioriteringar og løyvingar og dei mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet byggjer på. Kommuneplanens handlingsdel, med same formål, kan inngå i økonomiplanen.

I økonomiplanperioden er det for åra 2022-2024 lagt opp til noko høgare netto driftsoverskot årleg enn i 2021. Det er først for det siste året i planperioden at det er lagt opp til netto driftsoverskot på det tilrådde nivået, det vil seie minst 1,75 prosent av driftsinntektene. Dei faktiske



netto driftsoverskota i 2019 og 2020 vart betre enn dette, jamfør blant anna lågt rentenivå og positiv utvikling i finansmarknaden.

Det er planlagt å redusere skattesatsen for eigedomsskatt på bustader og fritidseigedomar i økonomiplanperioden. Eigedomsskatteinntektene er difor pårekna å bli reduserte gjennom planperioden 2021-2024.

Kommunen sitt disposisjonsfond var kr 87,5 mill. ved utgangen av 2020 (førebels rekneskap). Det utgjer 5,4 prosent av driftsinntektene i 2020. Dette er ein vesentleg auke samanlikna med nivået eit år tidlegare.

Det er budsjettert med store investeringar i økonomiplanperioden, særleg i 2021. Sjølv om det er planlagt ei nedtrapping av investeringane i dei neste åra i planperioden etter 2021, inneber det ein stor pårekna auke i kommunen si brutto lånegjeld. Ein stor del av dei planlagde låneopptaka i planperioden vil vere gebyrfinansierte. Dette utgjer 2/3-delar av planlagde låneopptak. Om lag 15 prosent av låneopptaka i perioden er startlån til vidare utlån.

Dei faktiske investeringane og låneopptaka knytt til vatn og avlaup kan bli vesentleg lågare enn det som er innarbeidd i økonomiplanen.

Finansielle måltal

Etter kommunelova § 14-2 bokstav c skal kommunestyret sjølv vedta finansielle måltal (handlingsreglar) for utvikling av kommunen sin økonomi. Finansielle måltal skal brukast i planlegging og styring, som grunnlag for å ta i vare den økonomiske handleevna over tid.

Kommunen har lagt til grunn følgjande finansielle måltal:

1. Netto driftsresultat på 1,75 prosent av driftsinntektene i løpet av økonomiplanperioden.
2. Eit disposisjonsfond på 2 prosent av driftsinntektene kvart år i perioden. Disposisjonsfondet blir sett i samanheng med akkumulert premieavvik for pensjon.

Det er ikkje lagt til grunn noko måltal knytt til lånegjelda.

Statsforvaltaren sine vurderingar

Vi legg til grunn at kommunen gjennomfører budsjettrevisjon dersom den faktiske utviklinga i dei frie inntektene dei første månadene i år syner at budsjetterte inntekter er for høge.

Det er viktig å ha tilstrekkeleg driftsreserve til blant anna å kunne møte ei svikt i inntektene. Kommunen sitt disposisjonsfond er no komen opp på det nivået som det minst bør vere, det vil seie over 5,0 prosent av driftsinntektene. Etter vår vurdering er det likevel ikkje ei målsetjing at fondet skal vere størst mogleg.

Kommunen si lånegjeld ligg allereie på eit høgt nivå. I økonomiplanen er det lagt opp til store låneopptak. Ein del av dei planlagde låneopptaka vil vere gebyrfinansierte. Det er viktig å dempe dei faktiske investeringane og låneopptaka framover til eit vesentleg lågare nivå enn i økonomiplanen. Kommunen må unngå at gjeldsnivået blir for høgt i løpet av dei komande åra.



Med helsing

Gunnar O. Hæreid
fung. statsforvaltar

Nils Erling Yndesdal
kommunaldirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

Sendt: 25.02.2021 12:37:03

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: FKT - Medlemsinformasjon februar 2021

Vedlegg: FKT_prot_210215.pdf;medlemsinfo febr 2021.pdf

Vårens konferanser, du finner informasjon om innhold og påmelding på FKTs nettsider:

[Sekretariatskonferansen 16.-17. mars 2021, Digital/Teams](#)

[Fagkonferansen 1.-2. juni 2021, Ålesund](#)

Det er åpnet for påmelding. FKT planlegger med at den årlige fagkonferansen og årsmøtet arrangeres som en fysisk samling. Alternativet er å lage en digital produksjon som strømmes/sendes direkte til deltakerne. Deltakeravgiften vil da blir betraktelig redusert. Opplysninger om eventuelle endringer legges ut fortløpende.

Veiledere

[Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet](#)

Vi takker for alle innspill og for deltakelse og engasjement i høringsmøtet 14. januar. Styret behandlet høringsinnspillene 15. februar.

I høringsrunden fikk flere tilbakemeldinger på at veilederen er for omfattende og faglig krevende. I tillegg mener flere at det er en utfordring med korte frister mellom avleggelse av årsregnskap og årsberetning, og politisk behandling. Disse utfordringene mener vi kan løses ved at kontrollutvalg og sekretariat selv tilpasser malen til egen praksis ved å ta veilederen gradvis i bruk. Det første året vil være det mest krevende. Flere tema og flere år kan derfor innarbeides gradvis, og sekretariatene kan utvide bruken gradvis til flere kommuner.

Veilederen er et tema både på sekretariatskonferansen og fagkonferansen. FKT vil også vurdere å tilby kurs til høsten.

Veiledere under arbeid

Vi har to arbeidsgrupper er i gang med veiledere hhv. «Risikoanalyser i sekretariatene» (samarbeidsprosjekt mellom FKT og NKRF) og «Behandling av personopplysninger i sekretariatene» FKT har tilbudt personvernombudstjeneste til sekretariatene siden 2018, og vi har gjort oss noen erfaringer som kan bli et godt utgangspunkt for en veileder.

FKT i media

- Styremedlem Tom Øyvind Heitmann sin artikkel «Kommunale kontrollutvalg- lokaldemokratiets vaktbikkje» ble før jul publisert i [Kommunal Rapport](#) og [Altaposten](#). Artikkelen har også vært publisert i den trykte avisa til Altaposten.
- 13. januar ble den også publisert i [Sagat](#) og i den trykte avisa til Sagat.
- Under overskriften «Kontrollutvalg forebygger kommunale mageplask», ble artikkelen publisert i [iFinmark.no - \(Finmark Dagblad og Finnmarken\)](#), 13. januar. Artikkelen har også vært publisert i den trykte utgaven av Finnmark Dagblad.
- Benedicte Gram-Knutson i Juristforbundet svarte på artikkelen i [iFinmark.no](#) 19. januar. Hun mener blant annet at «mageplaskene» kan skyldes manglende juridisk kompetanse i kommunene.

Nytt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

Departementet er i ferd med å utarbeide en veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. FKT har gitt skriftlige innspill og vi har hatt et møte med departementet. Veilederen vil ta form av å være merknader til de enkelte forskriftsbestemmelsene. Hvis alt går etter planen, skal den være ferdig i løpet av vinteren.

[Høring - «Forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper»](#)

Departementet foreslår å gi representantskapet og styret i interkommunale selskaper mulighet for å ha fjernmøter samt signere møteprotokoller ved bruk av elektronisk signatur. Interkommunale selskap har adgang til dette i dag som følge av en midlertidig lov med unntak fra blant annet IKS-loven gitt som følge av covid-19. Den midlertidige loven oppheves 1. juni 2021, og departementet foreslår å videreføre disse unntakene som en varig løsning. FKT har avgitt hørings svar der vi slutter oss til endringsforslagene.

Tidligere lovtolkninger fra departementet finner du på medlemssidene [«Spørsmål og svar»](#) (krever pålogging).

Annet faglig påfyll

Les om [Varsleren](#) (NRK)

«Han ante ugler i mosen da finanselite og direktører stadig fikk lov til å bygge ut hyttene sine ved sjøen. Tom Ravndal er varsleren som aldri ga opp.»

Hør alle episodene av [Strandkongene](#) (Tønsberg Blad, krever pålogging med Schibsted-abonment).

«I strandsonen er det forbudt å bygge, men stadig dukker det opp større hytter, nye boder, nye tennisbaner, eller svømmebasseng. Noen har fått lov. Andre har tatt seg til rette. Eller fått hjelp til det»

Styret

Styret hadde Teamsmøte 15. februar. Protokollen fra møtet er vedlagt. Du finner den også på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Styret har sitt neste styremøte 15. mars. Også dette møtet blir digitalt.

Nye medlemmer

Vi ønsker kontrollutvalget i Andøy kommune velkommen som nytt medlem i FKT. Nå har vi 202 medlemmer (181 kontrollutvalg og 21 sekretariat).

Bruk hjemmesiden vår! www.fkt.no Følg oss også på [twitter](#) og [facebook](#)

De av dere som ønsker [tilgang til medlemssidene](#) kan sende en e-post til fkt@fkt.no for å få tildelt passord. Dette gjelder alle utvalgsmedlemmer.

Send oss gjerne en e-post hvis du har noen gode tips eller hvis det er noe du lurer på.



Mvh

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post:fkt@fkt.no | Tlf.:41471166

www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat



MØTEPROTOKOLL

Møte:	Styremøte
Tid:	15. februar 2021 kl. 10.30 – 13.00
Sted:	Teams
Deltakere fra styret:	Til stede: Tage Pettersen, Einar Ulla, Liv Tronstad, Marit Gilleberg og Tom Øyvind Heitmann
Andre som møtte:	Anne-Karin Femanger Pettersen
Forfall:	Bård Hoksrud
Møteleder:	Tage Pettersen

Saksliste:

Saknr.	Saker:
SS 1/21	Godkjenning av innkalling og saksliste
SS 2/21	Godkjenning av protokoll fra møtet 15.12 2020
SS 3/21	Årsregnskapet 2020
SS 4/21	Mal for KUs uttalelse – innkomne hørings svar
SS 5/21	Oppfølging av handlingsplan – arbeidsgrupper, prosjekt og arrangement mm
SS 6/21	Utkast til hørings svar - NOU 2020: 13 «Private aktører i velferdsstaten»
SS 7/21	Hørings svar endringer i IKS-loven
SS 8/21	KMDs utkast til veileder til forskrift om kontrollutvalg og revisjon
SS 9/21	Referatsaker:
RS 1/21	Status - Henvendelser til KMD ang. div saker
SS 10/21	Eventuelt

SS 1/1 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Behandling i møte:

Det var ikke merknader til sakslisten.

Vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

SS 2/21 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTET 15. DESEMBER 2020

Behandling i møte:

Det var ellers ingen merknader til protokollen fra styremøtet 15. desember 2020.

Vedtak:

Protokoll fra møtet 15. desember 2020 godkjennes.

SS 3/21 ÅRSREGNSKAPET 2020

Behandling i møtet:

Generalsekretæren orienterte om resultatet.

.

Vedtak:

Regnskapet for 2020 oversendes revisor til behandling.

SS 4/21 – MAL FOR KUs UTTALELSE – INNKOMNE HØRINGSSVAR

Behandling i møte:

Arbeidsgruppens leder Einar Ulla, orienterte. Styret ga innspill til noen avklaringer og presiseringer som arbeidsgruppen vil følge opp før ferdigstilling av dokumentet.

Vedtak:

1. Styret tar høringsinnspillene og nytt utkast til veileder og mal til orientering.
2. Styret ber arbeidsgruppen ferdigstille dokumentet med vedlegg med de endringene som er avtalt i møtet.

SS 5/21 OPPFØLGING AV HANDLINGSPLANEN

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om status

Vedtak:

Styret tar informasjon om oppfølging av handlingsplanen til orientering.

SS 6/21 UTKAST TIL HØRINGSSVAR - NOU 2020: 13 «PRIVATE AKTØRER I VELFERDSSTATEN»

Behandling i møte:

Styret diskuterte forslaget og ble enige om at leder og generalsekretær skulle ferdigstille høringssvaret.

Vedtak:

Styret ber leder og generalsekretær om å ferdigstille høringssvaret.

SS 7/21 HØRINGSSVAR ENDRINGER I IKS-LOVEN

Behandling i møte:

Generalsekretæren informerte om innsendt svar fra FKT.

Vedtak:

Styret tar saken til orientering.

SS 8/21 KMD SITT UTKAST TIL VEILEDER TIL FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON

Behandling i møte:

Generalsekretæren informerte om prosessen og FKTs kommentarer til utkastet

Vedtak:

Styret tar saken til orientering.

SS 9/21 REFERATSAKER

Behandling i møte:

Følgende referatsaker ble tatt til orientering.

RS 1/21 Status - Henvendelser til KMD ang. div saker

SS 10/21 EVENTUELT

Ingen saker

15. februar 2021

Tage Pettersen
styreleder

Anne-Karin Femanger Pettersen
generalsekretær



Medlemsinformasjon februar 2021

Vårens konferanser, du finner informasjon om innhold og påmelding på FKTs nettsider:

[Sekretariatskonferansen 16.-17. mars 2021, Digital/Teams](#)

[Fagkonferansen 1.-2. juni 2021, Ålesund](#)

FKT planlegger med at den årlige fagkonferansen og årsmøtet arrangeres som en fysisk samling. Alternativet er å lage en digital produksjon som strømmes/sendes direkte til deltakerne. Deltakeravgiften vil da blir betraktelig redusert. Opplysninger om eventuelle endringer legges ut fortløpende.

Veiledere

[Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet](#)

Vi takker for alle innspill og for deltakelse og engasjement i høringsmøtet 14. januar. Styret behandlet høringsinnspillene 15. februar.

I høringsrunden fikk flere tilbakemeldinger på at veilederen er for omfattende og faglig krevende. I tillegg mener flere at det er en utfordring med korte frister mellom avleggelse av årsregnskap og årsberetning, og politisk behandling. Disse utfordringene mener vi kan løses ved at kontrollutvalg og sekretariat selv tilpasser malen til egen praksis ved å ta veilederen gradvis i bruk. Det første året vil være det mest krevende. Flere tema og flere år kan derfor innarbeides gradvis, og sekretariatene kan utvide bruken gradvis til flere kommuner.

Veilederen er et tema både på sekretariatskonferansen og fagkonferansen. FKT vil også vurdere å tilby kurs til høsten.

Veiledere under arbeid

Vi har to arbeidsgrupper er i gang med veiledere hhv. «Risikoanalyser i sekretariatene» (samarbeidsprosjekt mellom FKT og NKRF) og «Behandling av personopplysninger i sekretariatene» FKT har tilbudt personvernombudstjeneste til sekretariatene siden 2018, og vi har gjort oss noen erfaringer som kan bli et godt utgangspunkt for en veileder.

FKT i media

Styremedlem Tom Øyvind Heitmann sin artikkel «Kommunale kontrollutvalg- lokaldemokratiets vaktbikkje» ble før jul publisert i [Kommunal Rapport](#) og [Altaposten](#). Artikkelen har også vært publisert i den trykte avisa til Altaposten.

13. januar ble den også publisert i [Sagat](#) og i den trykte avisa til Sagat.

Under overskriften «Kontrollutvalg forebygger kommunale mageplask», ble artikkelen publisert i [iFinnmark.no - \(Finnmark Dagblad og Finnmarken\)](#), 13. januar. Artikkelen har også vært publisert i den trykte utgaven av Finnmark Dagblad.

Benedicte Gram-Knutsen i Juristforbundet svarte på artikkelen i [iFinnmark.no](#) 19. januar. Hun mener blant annet at «mageplaskene» kan skyldes manglende juridisk kompetanse i kommunene.

Nytt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

Departementet er i ferd med å utarbeide en veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. FKT har gitt skriftlige innspill og vi har hatt et møte med departementet.

Veilederen vil ta form av å være merknader til de enkelte forskriftsbestemmelsene. Hvis alt går etter planen, skal den være ferdig i løpet av vinteren.

[Høring - «Forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper»](#)

Departementet foreslår å gi representantskapet og styret i interkommunale selskaper mulighet for å ha fjernmøter samt signere møteprotokoller ved bruk av elektronisk signatur. Interkommunale selskap har adgang til dette i dag som følge av en midlertidig lov med unntak fra blant annet IKS-loven gitt som følge av covid-19. Den midlertidige loven oppheves 1. juni 2021, og departementet foreslår å videreføre disse unntakene som en varig løsning. FKT har avgitt hørings svar der vi slutter oss til endringsforslagene.

Tidligere lovtolkninger fra departementet finner du på medlemssidene [«Spørsmål og svar»](#) (krever pålogging).

Annet faglig påfyll

Les om [Varsleren](#) (NRK)

«Han ante ugler i mosen da finanselite og direktører stadig fikk lov til å bygge ut hyttene sine ved sjøen. Tom Ravndal er varsleren som aldri ga opp.»

Hør alle episodene av [Strandkongene](#) (Tønsberg Blad, krever pålogging med Schibsted-abonnett).

«I strandsonen er det forbudt å bygge, men stadig dukker det opp større hytter, nye boder, nye tennisbaner, eller svømmebasseng. Noen har fått lov. Andre har tatt seg til rette. Eller fått hjelp til det»

Styret

Styret hadde Teamsmøte 15. februar. Protokollen fra møtet er vedlagt. Du finner den også på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Styret har sitt neste styremøte 15. mars. Også dette møtet blir digitalt.

Nye medlemmer

Vi ønsker kontrollutvalget i Andøy kommune velkommen som nytt medlem i FKT. Nå har vi 202 medlemmer (181 kontrollutvalg og 21 sekretariat).

Bruk hjemmesiden vår! www.fkt.no Følg oss også på [twitter](#) og [facebook](#)

De av dere som ønsker [tilgang til medlemssidene](#) kan sende en e-post til fkt@fkt.no for å få tildelt passord. Dette gjelder alle utvalgsmedlemmer.

Send oss gjerne en e-post hvis du har noen gode tips eller hvis det er noe du lurer på.

Vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen,

Generalsekretær

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

Sendt: 25.03.2021 09:39:18

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: FKT - medlemsinformasjon mars 2021

Vedlegg: medlemsinfo mars 2021.pdf;FKT_prot_210315.pdf

FKT ønsker alle medlemmer en riktig god påske!

Mvh

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post:fkt@fkt.no | Tlf.:41471166

| www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

Medlemsinformasjon mars 2021

Fagkonferansen 1.-2. juni

Styret besluttet 15. mars at den årlige fagkonferansen 1.- 2. juni, skal arrangeres digitalt.

Sekretariatskonferansen 16.-17. mars hadde rekordoppslutning med godt over 40 deltakere. En av gjesteforeleserne, Birte Bjørkelo fra Deloitte snakket om hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser. Er henvendelser til kontrollutvalget til besvær eller til begjær? Det er et relevant spørsmål som vi ønsker at kontrollutvalgene reflekterer litt over. Derfor har vi invitert Birte Bjørkelo til fagkonferansen. Flere av deltakerne på sekretariatskonferansen mente at FKT bør vurdere å utarbeide en veileder på området. Den utfordringen vil vi ta med oss videre i planleggingen av neste års handlingsplan.

Andre tema i programmet er blant annet «Rollekarusell eller habilitet i kommuner», med journalist Lisa Rypeng i NRK, «Norsk barnevern i internasjonalt søkelys» med direktør Mari Trommald i Bufdir. Vi vil også presentere en rapport fra FKT om valg av kontrollutvalg. Er medlemmer og varamedlemmer til ditt kontrollutvalg lovlig valgt? Det kan du få svar på hvis du melder deg på fagkonferansen.

Vi håper at et interessant program og digitalt arrangement kan bidra til stor oppslutning.

[Lenke til påmelding og informasjon om fagkonferansen.](#)

Årsmøtet 1. juni

Årsmøtet blir avholdt digitalt. Alle medlemmene v/kontrollutvalgsledere og daglig ledere, skal nå ha mottatt egen innkalling. Sakspapirene blir sendt ut senest 18. mai.

[Lenke til informasjon om årsmøtet](#)

Nytt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

På sekretariatskonferansen presenterte Fagdirektør Erland Aamodt en rykende fersk veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. FKT er godt fornøyd med hvordan vi har vært involvert i prosessen, men det er noen problemstillinger vi må jobbe videre med.

[Lenke til veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon](#)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i en uttalelse til FKT klargjort forholdet mellom innholdet i regnskapsrevisjonen og den forenklete etterlevelseskontrollen med økonomiforvaltningen. Svaret fra departementet klargjør blant annet hva som etter loven er ment å være innholdet den kommunale regnskapsrevisjonen.

[Lenke til spørsmål fra FKT og uttalelsen fra departementet](#)

Styret

Styret hadde Teamsmøte 15. mars. Du finner protokollen på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Styret har sitt neste styremøte 20. april. Da er det forberedelser til årsmøtet som står på agendaen.

Nye medlemmer

Vi ønsker kontrollutvalget i Levanger kommune velkommen som nytt medlem i FKT.

Riktig god påske!



Vennlig hilsen
Anne-Karin Femanger Pettersen,
Generalsekretær



MØTEPROTOKOLL

Møte:	Styremøte
Tid:	15. mars 2021 kl. 13.00 – 15.15
Sted:	Teams
Deltakere fra styret:	Til stede: Tage Pettersen, Einar Ulla, Liv Tronstad, Bård Hoksrud, vara Terje Engvik og vara Kjell Tore Wirum
Andre som møtte:	Anne-Karin Femanger Pettersen
Forfall:	Marit Gilleberg og Tom Øyvind Heitmann
Møteleder:	Tage Pettersen

Saksliste:

Saknr.	Saker:
SS 11/21	Godkjenning av innkalling og saksliste
SS 12/21	Godkjenning av protokoll fra møtet 15. februar 2020
SS 13/21	Årsregnskapet 2020 - revisjonsberetningen
SS 14/21	Styrets årsmelding 2020
SS 15/21	Innspill til Handlingsplanen 2021-2022
SS 16/21	Innspill til budsjett 2022
SS 17/21	Status fagkonferansen 2021
SS 18/21	Forberedelser til årsmøtet 2021
SS 19/21	Referatsaker:
RS 2/21	Status - Henvendelser til KMD lovtolkninger
RS 3/21	Status - Henvendelser til KMD ang. FoU-arbeid
RS 4/21	Veileder til forskrift om kontrollutvalg og revisjon
RS 5/21	Hørings svar NOU 2020: 13 Private aktører i velferdsstaten
SS 20/21	Eventuelt

SS 11/21 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Behandling i møte:

Det var ikke merknader til sakslisten.

Vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

SS 12/21 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTET 15. FEBRUAR 2021

Behandling i møte:

Det var ellers ingen merknader til protokollen fra styremøtet 15. februar 2021.

Vedtak:

Protokoll fra møtet 15. februar 2021 godkjennes.

SS 13/21 ÅRSREGNSKAPET 2020 - REVISJONSBERRTNINGEN

Behandling i møtet:

Generalsekretæren orienterte om saken

Vedtak:

Styrets innstilling til årsmøtet:

- Årsmøte 2021 godkjenner FKTs årsregnskap for 2020

SS 14/21 – STYRETS ÅRSMELDING 2021

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om innholdet i årsmeldingen

Vedtak:

Styrets innstilling til årsmøtet:

- Årsmøte 2021 godkjenner styrets årsmelding for 2020.

SS 15/21 INNSPILL TIL HANDLINGSPLANEN 2021-2022

Behandling i møte:

Styret diskuterte forslag innspill

Vedtak:

Styret behandler endelig forslag til handlingsplan 2021-2022 i styremøtet 20. april.

SS 16/21 INNSPILL TIL BUDSJETT 2022

Behandling i møte:

Styret diskuterte budsjettforslaget og kom med innspill

Vedtak:

Styret behandler endelig forslag til budsjett for 2022 i styremøtet 20. april.

SS 17/21 STATUS FAGKONFERANSEN 2021

Behandling i møte:

Styret diskuterte ulike alternative måter å arrangere fagkonferansen på og besluttet at konferansen omgjøres til digital.

Vedtak:

1. Fagkonferansen 2021 arrangeres digitalt 1.-2. juni
2. Programmet tilpasses til et digitalt opplegg, hvilket kan medføre noen endringer
3. Styret avtaler nærmere programmet og organiseringen av arrangementet

SS 18/21 FORBEREDELSE TIL ÅRSAMØTET 2021

Behandling i møte:

Generalsekretæren orienterte om diverse årsmøtesaker. Styret diskuterte egne forslag til vedtaksendringer og vedtok sakslisten

Vedtak:

1. Styret fastsetter følgende saksliste for årsmøte 2021:

- ÅS 1/21 Registrering av årsmøtedelegater
- ÅS 2/21 Konstituering av årsmøte 2021
- ÅS 3/21 Godkjenning av innkalling og saksliste
- ÅS 4/21 Styrets årsmelding 2020
- ÅS 5/21 Årsregnskap og revisjonsberetning 2020
- ÅS 6/21 Handlingsplan 2021/2022
- ÅS 7/21 Fastsetting av kontingent for 2022
- ÅS 8/21 Årsbudsjett 2022
- ÅS 9/21 Innkomne forslag/vedtektsendringer
- ÅS 10/21 Valg av styre
- ÅS 11/21 Valg av valgkomite
- ÅS 12/21 Valg av revisor

2. Styret gir styreleder fullmakt til å foreslå kandidater til dirigent, referenter og protokollunderskrivere
3. Årsmøtet avholdes som fjernmøte/digitalt 1. juni.

SS 19/21 REFERATSAKER

Behandling i møte:

Følgende referatsaker ble tatt til orientering.

- RS 2/21 Status - Henvendelser til KMD lovtolkninger*
- RS 3/21 Status - Henvendelser til KMD ang. FoU-arbeid*
- RS 4/21 Veileder til forskrift om kontrollutvalg og revisjon*
- RS 5/21 Høringssvar NOU 2020: 13 Private aktører i velferdsstaten*

SS 20/21 EVENTUELT

Styreleder og generalsekretær deltar på NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 21.-22.april

15. mars 2021

Tage Pettersen
styreleder

Anne-Karin Femanger Pettersen
generalsekretær

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

Sendt: 23.02.2021 08:18:58

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi: tage.pettersen@stortinget.no; Einar Ulla; liv.tronstad@konsek.no; Tom.Oyvind.Heitmann@kusek.no; Hoksrud Bård; Marit Gilleberg; Aspen, Jane Anita; kjewir@lorenskog.kommune.no; Terje Engvik; svencastberg@gmail.com

Emne: Veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen

Vedlegg: Veileder og mal - Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning 210222.pdf; Vedlegg 3 Formler for tallanalyse, ref. vedlegg 2, pkt 7.1-7.4.xlsx

Til kontrollutvalgsledere og sekretærer

Vedlagt er [«Veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen»](#).

Takk for tilbakemeldingene på høringsmøtet og for alle skriftlige hørings svar. Alle innspillene er vurdert og flere er tatt hensyn til. Vi mener nå at vi har et godt sluttprodukt.

Noen av dere mente at veilederen er for omfattende og faglig krevende, og at det er en utfordring med korte frister mellom avleggelse av årsregnskap og årsberetning, og politisk behandling.

En løsning på disse utfordringene er at kontrollutvalget og sekretariatet selv tilpasser malen til egen praksis ved å ta veilederen gradvis i bruk. Det første året vil være det mest krevende. Flere tema og flere år kan derfor innarbeides gradvis, og sekretariatene kan utvide bruken gradvis til flere kommuner.

Kontrollutvalgets uttalelse er tema på [sekretariatskonferansen 16.-17. mars](#) (digital), og på [fagkonferansen 1.-2. juni](#).

Vi vil også vurdere å tilby kurs. Ta kontakt med FKT hvis du har spørsmål.

Veilederen og malen vil om kort tid foreligge på begge målformer.

Kopi: styret

Mvh

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 41471166

| www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no | www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat



FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN



VEILEDER OG MAL

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning

© Forum for Kontroll og Tilsyn 2021

Veileder til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning.

Innhold

Veileder til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning	2
1. Innledning.....	3
2. Ansvar for økonomiforvaltningen, årsregnskap og årsberetning	4
2.1 Ansvar for økonomiforvaltningen	4
2.2 Ansvar for årsregnskap og årsberetning	6
3. Formålet med kontrollutvalgets uttalelse	7
4. Grunnlaget for uttalelsen.....	7
5. Vurdering av årsregnskap og årsberetning/budsjettavvik	8
6. Vurdering av økonomiforvaltningen og internkontrollen	9
7. Vurdering av den kommunale økonomiske bærekraften (KØB)	13
8. Vurdering av ikke-økonomiske krav i årsberetningen	15
9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid	16
VEDLEGG 1	17
Mål for kontrollutvalet sin uttale til årsregnskap og årsmelding 20xx	17
VEDLEGG 2	19
Dokumentasjon til saksframlegg eller vedlegg til uttalen	19
1. Innleiing	19
2. Ansvar for økonomiforvaltninga.....	19
3. Formål med kontrollutvalet sin uttale.....	19
4. Grunnlag for uttalen	19
5. Vurdering av årsregnskapen og årsmelding	20
5.1 Revisjonsmeldinga	20
5.2 Årsregnskapen	21
6. Vurdering av økonomiforvaltninga og internkontrollen	22
7. Vurdering av den kommunale økonomiske bærekrafta (KØB)	25
7.1 Økonomisk handleevne.....	25
7.2 Realistiske planar	26
7.3 Forvaltning av finansielle midlar og gjeld utan vesentleg finansiell risiko	27
7.4 Vurdering av likviditet	27
8. Vurdering av ikkje-økonomiske krav i årsmeldinga.....	28
9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid	29

EGET VEDLEGG (excel-fil) Formler for tallanalyse, ref. vedlegg 2, pkt 7.1-7.4

1. Innledning

Bakgrunn og formål

Dagens kommunelov stiller en rekke nye og grunnleggende krav til økonomiforvaltning og bærekraft i kommunen. Økonomisk handleevne må ivaretas over tid, og planer for egen virksomhet og økonomi skal være realistiske. For å sikre at kommunen ivaretar sitt ansvar, stiller kommuneloven blant annet krav om at kommunestyret selv vedtar finansielle måltall eller «handlingsregler» for utviklingen av kommunens økonomi.

I årsberetningen skal det blant annet redegjøres for forhold som er viktige for å bedømme den kommunale økonomiske utviklingen og stillingen. Dagens kommunelov inneholder i tillegg et nytt krav som innebærer at det i årsberetningen må gis en vurdering av om økonomisk utvikling og stilling ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen. Kontrollutvalgets plikt til å avgi uttalelse til årsberetningen er ny, og skal iverksettes fra regnskapsåret 2020, jfr. kommuneloven § 14-3.

FKTs formål med veilederen er å bidra til at kontrollutvalgene styrker sin kontrollfunksjon ved å heve nivået på uttalelsen til kommunestyret. På sikt ønsker vi også å bidra til en felles måte skrive uttalelsene på, slik at praksis blir mer ensartet over hele landet.

I veilederen skiller vi mellom hva uttalelsen bør inneholde og hva den kan inneholde. Hva som bør med i uttalelsen er for det første knyttet til årsregnskapet, innholdet i revisjonsberetningen, tallstørrelser i regnskapet og budsjettavvik. Dagens kommunelov framhever kontrollutvalgets påse-ansvar for økonomiforvaltningen som et særskilt ansvar ved siden blant annet regnskapsrevisjon. Derfor mener vi at det bør være nærliggende å vurdere forhold i økonomiforvaltningen som sentrale moment i kontrollutvalgets uttalelse til årsberetningen. Veilederen beskriver hvordan dette kan gjøres.

I høringsrunden har vi fått flere tilbakemeldinger på at veilederen er for omfattende og faglig krevende. I tillegg er det en utfordring med korte frister mellom avleggelse av årsregnskap og årsberetning, og politisk behandling. En løsning på disse utfordringene er at kontrollutvalg og sekretariat selv tilpasser malen til egen praksis ved å ta veilederen gradvis i bruk. Det første året vil være det mest krevende. Flere tema og flere år kan derfor innarbeides gradvis, og sekretariatene kan utvide bruken gradvis til flere kommuner. FKT vil også vurdere å tilby kurs.

Veilederens oppbygging

Veilederen består av en hoveddel og tre vedlegg.

Hoveddelen beskriver innledningsvis ansvarsforhold knyttet til økonomiforvaltning, formålet med kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning og grunnlaget for denne (pkt. 2-4). Videre i pkt. 5-9, følger en beskrivelse av hva som bør og kan danne grunnlaget for uttalelsen. Pkt. 5 omhandler årsregnskapet. Pkt. 6-8 følger i hovedsak strukturen i kommunelovens § 14-7 om kravene til innholdet i årsberetningen. Pkt. 9 viser hvordan en vurdering av revisjonens arbeid kort kan oppsummeres.

Vedlegg 1 er et eksempel på en uttalelse (1-2 sider). Vedlegg 2 kan utgjøre innhold i saksfremlegg, evt. vedlegg til saksfremlegg. Hensikten er å vise grunnlaget for uttalelsen. Det siste vedlegget (excel-fil), viser hvordan kommunal økonomisk bærekraft (KØB) kan operasjonaliseres og analyseres.

Presiseringer og avgrensninger

I utgangspunktet viser veilederen eksempler på tall fra regnskapet for kommunekassen, jfr. kommuneloven § 14-6 a. Dette kan selvsagt tilpasses kommunens organisering i foretak og annen virksomhet som er en del av kommunen, jfr. § 14-6 b og c.

I høringsbrevet ba vi om tilbakemelding på evt. bruk av regnskapstall fra samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet, jfr. kommuneloven 14-6 d. På grunnlag av mottatte kommentarer, mener vi det er relevant å analysere både regnskapstall for kommunekassen og for samlet regnskap.

Krav til rapportering om budsjettavvik, jfr. kommuneloven § 14-7 b, gjelder kommunekassens regnskap og ikke samlet regnskap.

Under høringsmøtet fikk vi spørsmål om hvordan selvkostområder kan eller bør omtales i uttalelsen. Av alle kommunale selvkosttjenester er det bare renovasjon hvor kommunen skal dekke hele selvkosten gjennom prisingen («forurenser betaler»- prinsippet), jfr. Forurensningsloven § 2 pkt. 5. For andre tjenester kan kommunen velge å ta mindre betaling enn selvkost, dvs. at man dekker deler av kostnadene av inntektene fra skatt og rammetilskudd. I tabellene som omhandler kommunal økonomisk bærekraft, har vi valgt å vise hvordan vedlikeholdsetterslep på vann- og avløpsområdet (VA) kan tas med.

For å forenkle fremstillingen brukes i det følgende "kommune" som felles betegnelse for "kommune og fylkeskommune", hvis ikke noe annet kommer frem av sammenhengen. På samme måte omtales som regel bare kommunale organer og roller, selv om fremstillingen også gjelder for tilsvarende fylkeskommunale organer og roller.

2. Ansvar for økonomiforvaltningen, årsregnskap og årsberetning

2.1 Ansvar for økonomiforvaltningen

Dagens kommunelov stiller en rekke nye og grunnleggende krav til økonomiforvaltning og bærekraft i kommunen¹, jfr. kommuneloven § 14-1:

- Økonomisk handleevne må ivaretas over tid
- Planer for egen virksomhet og økonomi skal være realistiske
- Finansielle midler og gjeld skal forvaltes uten vesentlig finansiell risiko
- Betalingsforpliktelser skal innfris ved forfall

Begrunnelsen for denne bestemmelsen er presisert i forarbeidene til kommuneloven av 2018:

¹ Kommunal økonomisk bærekraft - KØB

«Utvalgets forslag innebærer en lov som sterkere fremhever kommunestyrets ansvar for en langsiktig økonomiforvaltning, men uten at det innføres detaljerte og inngripende krav til eksempelvis størrelsen på årlige budsjettoverskudd eller et maksimalt gjeldsnivå for den enkelte kommune. Forslaget bygger på at det kommunale selvstyret vil stå sterkere der de folkevalgte i samspill med administrasjonen etablerer lokale handlingsregler og en økonomisk politikk som ivaretar økonomien over tid.» (NOU 2016: 19.1.2 tredje avsnitt)

Et grunnleggende premiss for god langsiktig økonomiforvaltning og kommunal økonomisk bærekraft er at:

«..dagens tjenestetilbud minst er i samsvar med visse minimumsstandarder (krav i lover og regler m.m.) og kan opprettholdes over lengre tid uten vesentlig kvalitetsmessig forringelse i tjenestetilbud, nedbygging av formue eller skattemessige eller gjeldsmessige økninger.»²

Som ledd i å sikre at kommunestyret ivaretar sitt ansvar, stiller kommuneloven blant annet krav om at kommunestyret selv vedtar følgende bestemmelser vedrørende økonomiforvaltningen, jfr. § 14-2:

- Finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi
- Regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
- Regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement)

Hensikten med finansielle måltall er at de skal gjenspeile hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig utvikling som også gir en økonomisk handlefrihet for kommende generasjoner. De finansielle måltallene bør samtidig balansere kortsiktige og langsiktige hensyn.

Kontroll med økonomiforvaltningen

Kontrollutvalget har det overordnede ansvar med å påse at det føres kontroll med at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jfr. kommuneloven § 23-2. Kontrollutvalgets ansvar er ikke begrenset av eller begrenset til kontrollen som regnskapsrevisor skal utføre med forenklet etterlevelseskontroll.³

Kontrollutvalgets ansvar for økonomiforvaltningen framheves i kommunelovens § 23-2, som et særskilt ansvar ved siden av ansvaret for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. På denne måten synliggjør og tydeliggjør dagens kommunelov dette ansvaret bedre enn det som var tilfelle i tidligere lov.

Det er kommunedirektøren sitt ansvar å etablere internkontroll, jfr. kommuneloven § 25-1. Internkontrollen skal blant annet sikre at langsiktig økonomiforvaltning og kommunal

² KØB forskningsrapport nr. 1 18.02.18, «Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) OVERSIKT OVER FORELØPIGE FORSKNINGSFUNN», Levi Gårseth-Nesbakk, Samarbeidsprosjekt mellom Rana kommune og Handelshøgskolen, Nord universitet, [https://www.rana.kommune.no/organisasjon/planer_budsjett_regnskap/kob/SiteAssets/Sider/side/K%C3%98B%20rapport%20nr%201.%202018_oversikt%20forel%C3%B8pige%20funn_\(END\)_sendt%2018.02.18_.pdf](https://www.rana.kommune.no/organisasjon/planer_budsjett_regnskap/kob/SiteAssets/Sider/side/K%C3%98B%20rapport%20nr%201.%202018_oversikt%20forel%C3%B8pige%20funn_(END)_sendt%2018.02.18_.pdf)

³ Jfr. Kommuneloven kap. 30 «Merknader til § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet» «Kontrollutvalgets ansvar etter bokstav b er ikke begrenset av eller begrenset til kontrollen som regnskapsrevisor skal utføre etter § 24-9.»

økonomisk bærekraft blir ivaretatt på en god måte. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året, jfr. kommuneloven § 25-2.

2.2 Ansvar for årsregnskap og årsberetning

Ansvar for å avlegge årsregnskap og avgi årsberetning tilligger kommunedirektøren, jfr. kommuneloven §§ 13-1. Årsregnskapet skal avlegges i samsvar med god kommunal regnskapsskikk, jfr. kommuneloven § 14-6.

Ansvar for å vedta årsregnskap og årsberetning tilligger kommunestyret, jfr. kommuneloven § 14-2.

Med grunnlag i de finansielle måltallene, skal årsberetningen inneholde en vurdering av om den økonomiske utvikling og stilling slik den fremgår av årsregnskapet, er forsvarlig og ivaretar handleevnen i et lengre perspektiv, jfr. kommuneloven § 14-7 a-b. Det er ikke lenger tilstrekkelig at det i årsberetningen bare refereres til sentrale resultatstørrelser fra årsregnskapet. Kommuneloven inneholder også krav til rapportering på ikke-økonomiske forhold, jfr. kommuneloven § 14-7 c-f.

Internkontroll er en naturlig del av kommunes årsrapport. I mange kommuner inneholder denne også årsberetningen.

Revisors ansvar er å vurdere om årsregnskap og årsberetning inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever og uttale seg om dette i revisjonsberetningen, jfr. kommuneloven §§ 24-5 og 24-8. Som følge av utvidede krav til innholdet i årsberetningen, er revisjonen av årsberetningen også blitt noe utvidet. Dette gjelder spesielt årsberetningens redegjørelse om vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Når det gjelder opplysninger i årsberetningen om andre forhold utover det som angår årsregnskapet, skal revisor kun undersøke om slike opplysninger er gitt. Kommuneloven innebærer ingen plikt for revisor til å vurdere opplysningene.

Kontrollutvalgets ansvar er å uttale seg til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak, jfr. kommuneloven § 14-3. Bestemmelsen er en presisering av at kontrollutvalgets uttalelse også skal handle om forhold i årsberetningen.

Det er opp til kontrollutvalget selv å bestemme hva kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning skal inneholde. Hverken loven eller forskriften stiller konkrete krav til hva uttalelsen skal inneholde, utover at den skal knytte seg til forhold i årsregnskapet eller årsberetningen og tilhørende revisjonsberetning.

3. Formålet med kontrollutvalgets uttalelse

Når kommunestyret behandler årsregnskap og årsberetning, utøver kommunestyret samtidig kontroll med administrasjonen. I den forbindelse har kommunestyret behov for uavhengig informasjon om hvordan kommunedirektøren har fulgt opp kravene til økonomisk internkontroll, økonomiforvaltning og bærekraft. Her er det kontrollutvalgets ansvar å sørge for løpende kontroll på kommunestyrets vegne. Presiseringen i kommuneloven om at kontrollutvalgets uttalelse også skal handle om forhold i årsberetningen, er en tydeliggjøring av dette ansvaret.

Årsberetningen skal blant annet omtale forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid. Det er nærliggende å vurdere dette som sentrale moment i kontrollutvalgets uttalelse.

Formålet med kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning bør være å gi kommunestyret oppsummerende og samlet informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at kravene til årsregnskap og årsberetning er ivarettet i tråd med lov, forskrift og egne bestemmelser. jfr. kommuneloven §§ 14-1,14-2 og 14-7.

Hvordan formålet kan operasjonaliseres, er omtalt i kapitlene 5-8.

4. Grunnlaget for uttalelsen

Her bør det opplyses om at grunnlaget for uttalelsen er dokumentene og handlingene som ligger til grunn for saken, slik som:

- Avlagt årsregnskap og årsberetning fra kommunedirektør
- Revisors regnskapsrevisjon
 - o Revisjonsberetningen
 - o Nummererte brev
 - o Rapporter fra revisor
- Analyser av økonomisk internkontroll og økonomiforvaltning, samt KØB, jfr. pkt. 6-8 og eget vedlegg, «Formler for tallanalyse».
- Påse-ansvar av revisjonens arbeid, derunder vurdering av revisors uavhengighet
 - o Revisors orienteringer til kontrollutvalget om revisjonsplaner, oppsummering etter interimrevisjon og oppsummering etter årsoppgjørrevisjon

For å sikre god struktur i sak om årsregnskap og årsberetning, kan det være en fordel om saken har følgende rekkefølge på vedleggene når saken legges fram til behandling:

- Vedlegg 1: Kontrollutvalgets uttalelse
- Vedlegg 2: Revisjonsberetningen
- Vedlegg 3: Årsberetningen
- Vedlegg 4: Årsregnskapet
- Vedlegg 5: Finansrapport

5. Vurdering av årsregnskap og årsberetning/budsjettavvik

Følgende forhold bør vurderes:

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Innholdet i revisjonsberetningen	Foreligger det anmerkninger fra revisor i revisjonsberetningen? <ul style="list-style-type: none"> • Er den ren (ordinær) eller har den forbehold? • Hvordan forklares forbeholdene? 	Revisjonsberetningen
Årsregnskapet - Økonomiske tallstørrelser	Hva er størrelsen på <ul style="list-style-type: none"> • Mer-/mindreforbruk • Netto driftsresultat 	Årsregnskapet – skjema økonomisk oversikt drift Revisjonsberetningen

Tabell 1

Følgende forhold kan vurderes:

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Usikre poster/forpliktelser som ikke er regnskapsført	Foreligger det fremtidige forpliktelser som innebærer at deler av regnskapsførte disposisjoner «reelt» sett allerede er bundet opp?	Noter i regnskapet – ofte benevnt som «ikke regnskapsførte forpliktelser» og «usikre forpliktelser» Informasjon fra kommuneadvokaten om tvister/rettssaker Forespørre revisor ved orienteringer om behandling av usikre poster
Spesielle resultatposter i året som krever omtale og som har påvirket årets regnskap	Er årets resultat påvirket av periodiseringsfeil/spesielle avsetninger? Er årets resultat påvirket av ekstraordinære inntekter/utgifter?	Noter i regnskapet Årsberetningen Forespørsel til kommunedirektør/økonomisjef Forespørsel til revisor
Spesielle poster som revisjonen har hatt vanskeligheter med å revidere	Er det poster som revisor mener er usikre og/eller som har vært vanskelig å vurdere/revidere?	Forespørsel til revisor
Størrelsen på korrigerede feil og ikke-korrigerede feil	Hvor store beløp utgjør korrigerede feil og ikke-korrigerede feil?	Forespørsel til revisor

Tabell 2

6. Vurdering av økonomiforvaltningen og internkontrollen

Tabell 3 viser en oppstilling av tema som kontrollutvalget kan vurdere for å kunne si noe om kommunens økonomiforvaltning og internkontroll.

Vurderingen bør i all hovedsak bygge på arbeidet som revisor har gjort i regnskapsrevisjonen og etterlevelseskontroller. Videre kan det også være aktuelt legge til grunn relevant arbeid av betydning fra utførte forvaltningsrevisjoner og andre undersøkelser fra revisor, statlige tilsyn og informasjon fra kommunen. Dette vil i stor grad være saker som har vært til behandling i kontrollutvalget.

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon – kilder
Økonomisk internkontroll	<p><u>Internkontroll</u></p> <p>Revisor har i sin ordinære regnskapsrevisjon plikt til å se etter om kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte, jfr. kommuneloven § 24-6. Det siktes da til de områdene av internkontrollen som er avgjørende for å utarbeide årsregnskapet uten vesentlige feil. Det er følgelig ikke krav til å utføre revisjonshandlinger utover det som er nødvendig for å uttale seg om årsregnskapet. Det er heller ingen plikt for revisor å bekrefte at internkontrollen er effektiv, ei heller uttale seg særskilt om den økonomiske internkontrollen i revisjonsberetningen.</p> <p>Dersom revisor avdekker vesentlige mangler i den økonomiske internkontrollen, <u>skal</u> revisor ta dette opp i nummererte brev til kontrollutvalget. I tillegg vil revisor som naturlig del av sitt arbeide i andre brev, notater og presentasjoner til kontrollutvalget, gi anbefalinger på forbedringer i kommunen sin økonomiske intern kontroll</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Revisjonsberetning</p> <p>Nummererte brev fra revisor</p> <p>Revisjonsbrev, årsoppgjørnotat fra revisor</p> <p>Presentasjoner fra revisor i kontrollutvalget</p>
	<p><u>Bevilgningskontroll (Budsjetttavvik)</u></p> <p>Revisor har i ny kommunelov fått utvidet sine oppgaver i den ordinære regnskapsrevisjonen til også å omfatte vesentlige budsjettavvik. I revisjonsutøvelsen vil revisor bygge på en vurdering av risikoen for vesentlige brudd på kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Dette vil blant annet omfatte vurdering av om budsjettkontrollen er hensiktsmessig og betryggende ordnet.</p> <p>Revisor sin kontroll på dette området rapporteres som egen uttalelse (RSK 302), med moderat sikkerhet i tilknytning til revisjonsberetningen, når det gjelder budsjettavvik og avvik</p>	<p>Revisjonsberetningen, nummererte brev, revisjonsbrev, årsoppgjørnotat fra revisor</p> <p>Revisoruttale vedr vesentlige budsjettavvik (RSK 302 – forenklet etterlevelseskontroll)</p>

	<p>fra premissene for budsjettet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det forhold som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	
	<p><u>Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger (bokføring)</u></p> <p>I den ordinære regnskapsrevisjon inngår også revisjon av kommunens registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Formålet er å gi betryggende sikkerhet for at kommunen har oppfylt bokføringsregelverket sine krav om å etablere et grunnlag for å utarbeide årsregnskapet og kontrollere dette. Revisor må ta stilling til kommunens bokføringssystemer og -praksis mtp. vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet. Bokføringen vil derfor bli underlagt undersøkelser og vurderinger av revisor som integrert del av revisjon av årsregnskapet</p> <p>Videre attesterer revisor på de terminvise (6 stk.) skattemeldingene for merverdikompensasjon til skatteetaten, og gjør kontroller på rutiner/systemer samt stikkprøvekontroller i samband med denne attestasjonsoppgaven.</p> <p>Revisor attesterer også årlig på kontrolloppstilling over samlede bokførte og innberettede beløp knyttet til lønnsopplysninger mv til skatteetaten, og gjør kontroller på rutiner/systemer samt stikkprøvekontroller i forbindelse med denne attestasjonsoppgaven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bokføring <ul style="list-style-type: none"> ○ Er det fra revisor rapportert/kommunisert vesentlige svakheter når det gjelder registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger, som bør komme kommunestyret til kunnskap. • Behandling av merverdiavgift og mva. – kompensasjon <ul style="list-style-type: none"> ○ Har revisor utført utvidede kontroller på området, og hvilke funn er gjort? ○ Hvor store feil har revisor avdekket ifb. attestasjonene og hvor store beløp utgjør tapt kompensasjon pga. feil behandling i kommunen. ○ Hvordan vurderer revisor risiko og intern kontroll når det gjelder behandling av mva.-kompensasjon ○ Er det i noen av kildene rapportert/kommunisert om vesentlige svakheter som kommunestyret bør bli kjent med • Lønn <ul style="list-style-type: none"> ○ Har revisor utført utvidede kontroller på området, og hvilke funn er gjort? ○ Hvordan vurderer revisor risiko og internkontroll når det gjelder behandling av lønn? ○ Er det i noen av kildene rapportert/kommunisert om vesentlige svakheter som kommunestyret bør bli kjent med? 	<p>Revisjonsberetningen, nummererte brev, revisjonsbrev, årsoppgjørsnotat fra revisor</p> <p>Attestasjoner, skattemelding for MVA- kompensasjoner</p> <p>Attestasjon av skjema (kontrolloppstilling) om samlede bokførte og innberettede beløp knyttet til lønnsopplysninger</p>

	<p><u>Misligheter</u></p> <p>Kommuneloven § 24-5 slår fast at revisor skal bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hoveddelen av dette arbeidet i regnskapsrevisjon består i å vurdere internkontrollen på enkelte områder for å analysere og avdekke områder hvor det kan være risiko for misligheter, i tillegg til å gi innspill om forebyggende tiltak i internkontrollen. Videre skal revisor melde skriftlig til kontrollutvalget om enhver mislighet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antall saker/meldinger varslet til kontrollutvalget fra revisor • Er sakene fulgt opp og håndtert tilfredsstillende? • Type saker/gjentakende saker/områder/virksomheter som kan indikere svak intern kontroll? • Er det i noen av kildene rapportert/kommunisert om vesentlige svakheter som kommunestyret bør bli kjent med? 	<p>Meldinger fra revisor til kontrollutvalget om misligheter</p> <p>Revisjonsberetning</p> <p>Nummerert brev fra revisor</p>
Økonomi- forvaltning	<p><u>Forenklet etterlevelseskontroller av økonomiforvaltningen – RSK 301</u></p> <p>Forenklet etterlevelseskontroll er kontroller i forlengelsen av regnskapsrevisjonen av årsregnskapet. Kontrollen skal rette seg mot de deler av økonomiforvaltningen som går utover det å uttale seg om årsregnskapet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke(t) område(r) er kontrollert? • Hva er essensen i revisor sine uttalelser på de aktuelle områdene som er kontrollert? • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen, som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Revisoruttalelser vedr etterlevelseskontroller med økonomiforvaltningen jfr. RSK 301 Forutsetter at rapport(er) er avlagt i senest samtidig med revisjonsberetningen.</p>
	<p><u>Forvaltningsrevisjoner hvor fokus har vært økonomiforvaltning / etterlevelseskontroller</u></p> <p>Kontrollutvalget kan utover revisor sin forenklede etterlevelseskontroll, ha gjennomført forvaltningsrevisjoner og andre undersøkelser som knytter seg helt eller delvis til økonomiforvaltningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Rapporter fra forvaltnings-revisjoner/ undersøkelser.</p>
	<p><u>Rettsaker / tvister kommunen er eller har vært involvert i</u></p> <p>Omfanget av rettsaker og tvister samt hvordan kommunen håndterer disse, kan gi indikasjoner på om kommune har forbedringspotensial i sin interne kontroll i håndtering av ulike prosesser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor mange tvister og hva skyldes de? 	<p>Tilbakemelding på revisor sitt advokatbrev</p> <p>Juridisk avdeling (dialog eller brev)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Er det noen saker som er gjentakende og som kan skyldes svak internkontroll? • I hvilken grad er rettssaker/tvister fulgt opp på en tilfredsstillende måte fra kommunen sin side? 	
	<p><u>Anskaffelser</u></p> <p>Kommunesektoren gjennomfører årlig betydelige anskaffelser. Disse skal gjennomføres i tråd med anskaffelsesregelverket. Tilbydere kan klage kommunen inn til KOFA for avgjørelse dersom de mener anskaffelsen er gjennomført i strid med anskaffelsesregelverket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor mange saker, og hvilke typer saker er innklaget til KOFA? • I hvilken favør har avgjørelsene i KOFA falt? • Kan KOFA-avgjørelsene indikere at det er en sammenheng mellom KOFA-saken og svakheter i internkontrollen vedrørende innkjøp i kommunen? 	KOFA-avgjørelser
	<p><u>Statlige tilsyn med relevans for økonomiområdet:</u></p> <p>Statlige tilsynsaktører foretar tilsyn med kommunen sin etterlevelse av lover/forskrifter innen sine tilsynsområder. Konsekvensene av brudd er normalt pålegg om oppretting/forbedring, men kan også være mulige bøter/fagmulker med økonomisk effekt.</p> <p>Det er derfor naturlig som del av egenkontrollen at kontrollutvalget bygger på det arbeidet som andre tilsynsaktører utfører</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Statlige tilsyn, f.eks.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skatteetaten (bok- ettersynsrapport, MVA/Lønn/skatt) • Datatilsynet (GDPR) • Helsetilsynet / Statsforvalteren • Arkivverket • Arbeidstilsynet
Opp- summering	Kort oppsummering av den økonomiske internkontrollen og økonomiforvaltningen om hvilke forhold som løftes opp til kommunestyret	

Tabell 3

7. Vurdering av den kommunale økonomiske bærekraften (KØB)

Tabell 4 viser en oppstilling av måltall som kontrollutvalget kan vurdere for å kunne si noe om den økonomiske bærekraften. Vurderingen bør det minste bygge på årsregnskapet og kommunens finansielle måltall.

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Økonomisk handleevne	<p>Netto driftsresultat (korrigert) i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling av egne tall over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Hva forteller utviklingen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne måltall • Teknisk beregningsutvalg (TBU) • Kommuneproposisjonen • Årsregnskap for sammenlignbare kommuner, KOSTRA
	<p>Gjeldsgrad (langsiktig rentebærende gjeld) i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling av egne tall over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Hva forteller utviklingen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsregnskap for sammenlignbare kommuner
	<p>Gjeldsbelastningen på driften - netto rente- og avdragsutgifter i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling av egne tall over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Hva forteller utviklingen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne mål • TBU • Veileder i økonomistyring, Fylkeskommunen i Nordland
	<p>Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Kva forteller utviklingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsregnskap for sammenlignbare kommuner

<p>Realistiske planer</p>	<p>Vedlikeholdsetterslep innen ulike kategorier. I hvilken grad er denne type etterslep hensyntatt i budsjetter/planer?</p> <p>I hvilken grad er vedlikeholdsplaner generelt innarbeidet og hensyntatt ift. størrelse for normale måltall?</p> <p>Brudd på lovkrav (om større investeringer f.eks. tunnelsikkerhetsforskrifter – i M&R innebærer dette behov for investeringer på ca. 1,5 milliard)</p> <p>Hva forteller utviklingen og i hvilken grad er forholdene hensyntatt i drift og plane?</p>	<p>Vedlikeholdsetterslep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstandsrapportene «State of the nation» fra RIF • Kommunale og fylkeskommunale bygg • Kommunale og fylkeskommunale veier • VA-anlegg og VA-nett: • Bedrevann.no <p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilstandsrapporter for egen kommune • forespørsel/dialog <p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef/budsjett- og økonomiplandokumenter</p> <ul style="list-style-type: none"> • forespørsel og dialog • gjennomgang av dokument
<p>Forvaltning av finansielle midler og gjeld uten vesentlig finansiell risiko</p>	<p>Er finans- og gjeldsforvaltningen innenfor regelverket?</p> <ul style="list-style-type: none"> • plassering av midler • andel fastrentelån • andel sertifikatlån <p>Hva er størrelsen på sertifikatlån, og hvilken risiko utgjør størrelsen på lånene?</p>	<p>Kommunens finansreglement Finansrapport</p> <p>Bør også i den sammenheng ta i betraktning vurderingen i neste punkt vedr betalingsforpliktelse.</p>
<p>Betalingsforpliktelser skal kunne innfris ved forfall</p>	<p>Hvordan er utviklingen i likviditetsgrad 1 og likviditetsgrad 2 over de siste 5-10 årene sml. med omforente nøkkeltall?</p> <p>(NB – husk å reklassifisere sertifikatlån til kortsiktig gjeld i analysen)</p> <p>(Evt. kort vurdering og konklusjon)</p>	<p>Årsregnskap (balansen)</p> <p>Likviditetsgrad 1= omløpsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån (bør være > 2)</p> <p>Likviditetsgrad 2= mest likvide betalingsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån, (bør være > 1)</p> <p>Mest likvide betalingsmidler = bankinnskudd + kortsiktige aksjer, obligasjoner verdipapir (klassifisert under omløpsmidler)</p>

Tabell 4

8. Vurdering av ikke-økonomiske krav i årsberetningen

Tabell 5 viser en oppstilling av ikke-økonomiske krav til årsberetningen som kontrollutvalget kan vurdere, jfr. kommuneloven § 14-7 c-f.

Vurderingen bør i all hovedsak bygge på kommunens årsberetning.

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen
Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen
Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen
Hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen

Tabell 5

9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid

Påse-ansvaret er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. I dette punktet bør kontrollutvalget vise hvordan påse-ansvaret er fulgt opp i tråd med FKT sin veileder. Her er det naturlig å vise til sakene i kontrollutvalget som omhandler påse-ansvaret, og som dokumenterer at revisjonen er utført på en forsvarlig måte.

Forhold som kan kommenteres:

- Uavhengighet
 - egenerklæring
 - andre attestasjonsoppgaver utført av revisor
- Åpenhetsrapport
- Annet
- Honorarstørrelse – gjerne sammenlignet mot noen sammenlignbare kommuner
 - Fordelt på RR / FR / Annet

VEDLEGG 1

Mal for kontrollutvalet sin uttale til årsrekneskap og årsmelding 20xx

Til xxxx kommune v/kommunestyret

UTTALE TIL ÅRSREKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR 20xx

Kontrollutvalet har xx.xx.xxxx behandla årsrekneskapen og årsmeldinga for 20XX for XXX kommune som er avgitt av kommunedirektør den xx.xx.xx, samt tilhøyrande revisjonsmelding datert xx.xx.xx

Kommunen har i 20xx eit netto driftsresultat på kr xxx.xxx. Revisor har, i revisjonsmeldinga, ikkje gitt merknadar til årsrekneskapen / årsmeldinga. Med grunnlag i kontrollutvalet sine kontrollaktivitetar retta mot økonomiforvaltninga, ei samla vurdering tilrår derfor kontrollutvalet at årsrekneskap og årsmelding for 20xx blir godkjent slik det ligg føre.

Kontrollutvalet vil likevel gjere kommunestyret merksam på følgjande forhold:

- Den økonomiske internkontrollen på overordna nivå for kommunen er vurdert som tilfredsstillande. Dog er det konstatert to forbetningsforhold i internkontrollen som kontrollutvalet vil trekke fram (oppsummert i punkt 6 i vedlegg 2)). Det er:
 - Svakheiter i intern kontroll når det gjeld MVA behandling
 - Svakheiter i intern kontroll knytt til etterleving av anskaffingsregelverket
- Dei grunnleggjande krava til økonomiforvaltninga skal bidra til den økonomiske handleevna blir ivaretatt over tid, at planane er realistiske, at finans- og gjeldsforvaltninga ikkje inneber vesentleg risiko og at betalingsforpliktingane kan innfriast ved forfall. Kontrollutvalet vil trekke fram (oppsummert i pkt. 7 – tabell 7-10).
 - Det er:
 - Vedlikehaldsetterslepet knytt til veg og bygningsmasse utgjer samla x,x milliard. Kommune har ikkje planar eller økonomisk handlingsrom til å redusere vedlikehaldsetterslepet
 - Kommune har ikkje realistiske planar
 - Kommunen har ikkje realistiske planar for å etterleve krava i tunellsikkerheitsforskrifta innan fristen x.x.xx. Berekna oppgraderingsbehov utgjer x,x milliard.
 - Med grunnlag i momenta over vil kontrollutvalet peike på at dagens drifts- og investeringsnivå er for høgt for å ivareta den økonomiske handleevna over tid.
 - Sertifikatlåna utgjer kr xx mil og utgjer xx% av renteberande gjeld. Dette er innanfor finansreglementet, men kontrollutvalet vil likevel peike på at det føreligg refinansieringsrisiko knytt til sertifikatlån som kommunestyret bør vere merksam på.

- Krav til ikkje-økonomiske forhold i årsmeldinga (ref. pkt. 8)
 - Dei ikkje-økonomiske krava i koml § 14-7 c- f er omtalt i årsmeldinga stort sett på ein tilfredsstillande måte, men det viser at kommunen kan ha ei utfordring når det gjeld kjønnslikestilling

Ut over det som er nemnd i uttalen, og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalet i rekneskapssaka, samt revisjonsmeldinga av xx.xx.xxxx og revisjonsrapport nr. xx, datert xx.xx.xxxx, har kontrollutvalet ikkje merknader til xxxx kommune sin årsrekneskap for 20xx.

VEDLEGG 2

Dokumentasjon til saksframlegg eller vedlegg til uttalen

1. Innleiing

Kontrollutvalet har i møte xx.xx.xxxx, behandla utvalet sin uttale til xxxx kommune sin årsrekneskap for 20xx.

Representantar for administrasjonen og ansvarleg revisor var til stades i møtet og presenterte årsrekneskapen og svarde på spørsmål.

2. Ansvar for økonomiforvaltninga

Det er kommunestyret sitt ansvar å forvalte kommunen sin økonomi, derunder vedta årsregnskap og årsmelding, jfr. kommunelova § 14-2. Det er vidare kommunestyret sitt ansvar å påsjå at økonomiforvaltninga skjer i tråd med lov, forskrift og egne føresegner. Kommunestyret sitt ansvar for forvaltninga av den økonomiske internkontrollen og økonomiforvaltninga er forsterka gjennom ny kommunelov, jfr. mellom anna kommunelova §§ 14-1 og 25-1 og 2.

Med grunnlag i finansielle måltal, skal årsmeldinga gje ei vurdering av om den økonomiske utviklinga og stillinga slik den går fram av årsrekneskapen, er forsvarleg og tek vare på handleevna over tid, jfr. kommunelova § 14-7 a-b. Det er ikkje lenger tilstrekkeleg at årsmeldinga berre gjer greie for sentrale resultat frå årsrekneskapen.

3. Formål med kontrollutvalet sin uttale

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) definerer formålet med uttalen til å vere at kommunestyret skal få oppsummerande og samla informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at krava til årsrekneskap og årsmelding, er ivaretatt i tråd med lov, forskrift og egne føresegner. jfr. kommunelova §§ 14-1,14-2 og 14-7.

4. Grunnlag for uttalen

Grunnlaget for uttalen er dokument og behandlingar som ligg til grunn for utarbeiding av denne saka, slik som:

- Avlagt årsregnskap frå kommunedirektør, datert xx.xx.xxxx
- Kommunedirektøren si årsmelding, datert xx.xx.xxxx
- Revisjonsmelding, datert xx.xx.xxxx
- Eventuelle nummererte brev frå revisor
- Revisjonsrapport av xx.xx.xxxx
- Rapport etter etterlevingskontroll datert xx.xx.xxxx

- Revisor sine orienteringar til kontrollutvalet om revisjonsplanar, oppsummering etter interimrevisjon og oppsummering etter årsoppgjersrevisjon
- Analyser og vurderingar av den økonomiske stillinga til kommunen
- Gjennomført påsjå-ansvar overfor revisor

I tillegg har ansvarleg revisor og kommunedirektør supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillingar.

5. Vurdering av årsrekneskapen og årsmelding

5.1 Revisjonsmeldinga

- Revisor har lagt fram ei rein revisjonsmelding.
- Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med følgjande atterhald. Revisor forklarar dette med.....
- Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med negativ konklusjon. Revisor forklarar dette med....
- Revisor har lagt fram revisjonsmelding utan tilstrekkeleg grunnlag for ein konklusjon. Revisor forklarar dette med...
- Dersom revisor meiner at årsrekneskapen eller årsmeldinga ikkje bør vedtakast slik dei ligg føre, skal dette opplysast særskilt. Revisor forklarar dette med....

Alternativt kan oppsettet visast i tabell:

Revisor har lagt fram ei rein revisjonsmelding.

Eventuelt:

Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med følgjande presiseringar:

Presisering	Kommentar/forklaring

Tabell 1

Eventuelt:

Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med følgjande atterhald:

Atterhald	Kommentar/forklaring

Tabell 2

Eventuelt:

Revisor har ikkje lagt fram revisjonsmelding. Revisor sin forklaring er at...

5.2 Årsrekneskapen

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Netto driftsresultat	<p>Netto driftsresultat er på kr. Xxxx. Rekneskapen for dei føregåande åra har vore:</p> <p>2019 kr.xxxxxxxxxxxxxx 2018 kr.xxxxxxxxxxxxxx 2017 kr.xxxxxxxxxxxxxx</p> <p>Evt. kommentar om utviklinga</p>	Revisjonsmeldinga og rapport etter etterlevingskontroll

Tabell 3

Andre tema som kan vurderast:

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Usikre postar som ikkje er rekneskapsført		<p>Noter i rekneskapen – ofte nemnt som «ikkje rekneskapsførte forpliktingar» og «usikre forpliktingar»</p> <p>Informasjon frå kommuneadvokaten om tvistar/rettssaker</p> <p>Spørje revisor ved orienteringar om behandling av usikre postar</p>
Spesielle resultatposter i året som krev omtale og som har påverka rekneskapen dette året		<p>Noter i rekneskapen</p> <p>Årsmeldinga</p> <p>Førespurnad til kommunedirektør/økonomisjef</p> <p>Førespurnad til revisor</p>
Spesielle poster som revisjonen har hatt vanskar med å revidere		Førespurnad til revisor
Storleiken på korrigerede feil		Førespurnad til revisor
Storleiken på ikkje-korrigerede feil		Førespurnad til revisor

Tabell 4

6. Vurdering av økonomiforvaltninga og internkontrollen

Her vil kontrollutvalet vurdere kommunedirektøren si økonomiforvaltning og internkontroll, herunder etterleving av lover og føresegner. Vurderinga byggjer på rapportar frå rekneskapsrevisor, forvaltningsrevisor, statlege tilsyn og informasjon frå kommunen/fylkeskommunen.

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Internkontroll	Det er ikkje avdekka vesentlege svakheiter med den økonomiske intern kontrollen verken i revisor sine rapporteringar gjennom året eller i deira orienteringar til kontrollutvalet.	Revisjonsmeldinga, nummererte brev frå revisor, revisjonsbrev, årsoppgjersnotat frå revisor, presentasjonar frå revisor i kontrollutvalet
Løyvingskontroll (Budsjetttavvik)	Det er rapportert frå revisor om at budsjettavvik og avvik frå budsjettpremissane, er tilfredsstillande forklart i årsmeldinga. Dette er også bekrefta i eigen uttale frå revisor.	Revisjonsmeldinga, nummerert brev frå revisor, revisjonsbrev, årsoppgjersnotat, revisor sin uttale om vesentlege budsjettavvik (RSK302)
Bokføring	Revisor har bekrefta at bokføringa er i tråd med bokføringsregelverket. Ingen avvik er avdekka eller rapportert Revisor har attestert alle kompensasjonsoppgåvene vedk MVA. Revisor har likevel rapportert om at det er avdekka feil i avgiftsbehandlinga på om lag xx mill i 20xx. (tapt MVA). I tillegg har revisor i samband med attestasjon av mva-oppgåvene avdekka feil på samla xx mill som er korrigert før innsending av kompensasjonsoppgåvene Når det gjeld skatte- og avgiftsbehandling av lønsopplysningar, er det ikkje avdekka vesentlege feil. Revisor har ikkje rapportert om vesentlege feil knytt til dette.	Revisjonsmeldinga, nummererte brev frå revisor, revisjonsbrev, årsoppgjersnotat frå revisor Attestasjonar, skattemelding for MVA-kompensasjonar Attestasjonar av skjema om samla bokførde beløp knyt til lønsopplysningar
Misleghald	misleghaldsaker i 20xx. Disse er behandla i kontrollutvalet xx.xx.xx. Beløpa i sakene er ikkje vesentlege. Sakene er knytt til misbruk av Administrasjonen si handtering og oppfølging er vurdert som tilfredsstillande. Sakene er politimeldt, og arbeidsforholda avslutta.	Melding frå revisor til kontrollutvalet om misleghald Revisjonsmelding Nummererte brev frå revisor

<p>Etterlevingskontroll</p>	<p>Det er gjennomført etterlevingskontroll retta mot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etterleving av anskaffingsreglementet 2. Etterleving av GDPR 3. Etterleving av reglement for finans- og gjeldsforvaltninga <p>Det er ikkje avdekka vesentlege avvik, men unntak av i etterlevingskontrollen anskaffingsreglementet. Der blei det avdekka 30% avvik frå anskaffingsreglementet. Avvika gjaldt ulovlege direkteanskaffingar samt manglande bruk av rammeavtaler.</p> <p>Kontrollutvalet har under oppfølging at administrasjonen gjer naudsynte korrigeringar i sine prosedyrar.</p>	<p>Forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga(RSK301) Andre relevante attestasjonar frå revisor</p>
<p>FR med tema innan økonomiforvaltning</p>	<p>Det er gjennomført ein forvaltningsrevisjonsrapport i løpet av i fjor som er retta mot økonomiforvaltninga. Dette gjaldt undersøking av "IT-sikkerheit".</p> <p>Funna frå denne er nok korrigert og tilfredsstillande forklart.</p>	<p>Rapportar frå forvaltningsrevisjonar/undersøkingar</p>
<p>Rettsaker</p>	<p>I førre år blei 3 rettsvistar avslutta. Ingen av sakene medførte økonomiske konsekvensar for kommunen.</p> <p>Det er ingen pågåande saker.</p> <p>Det er ein tvist der det kan føreligge mogleg økonomisk ansvar for xx kommune. Dette gjeld tvistesak med ferjeoperatør med mottatt krav om etterbetaling på xx kr. For opsjonsår.</p> <p>Det er ikkje avsett midlar i rekneskapen til dette. Sjå nærare omtale i note x til årsrekneskapen og omtale i årsmeldinga.</p>	<p>Tilbakemelding på revisor sitt advokatbrev Juridisk avdeling (dialog eller brev)</p>
<p>Anskaffingar</p>	<p>KOFA har behandla 1 sak som involverer xx kommune. Saka gjaldt klage frå xxx i samband med kontrakt om kjøp av transporttenester (busspakke)</p>	<p>KOFA avgjerder</p>

	<p>Kontrollutvalet behandla saken i sitt møte xx.xx.xx</p> <p>KOFA slo fast at xxx kommune ikkje har brote regelverket for offentlege anskaffingar.</p>	
Statlege tilsyn med relevans for økonomi-området	Det er ikkje gjennomført statlege tilsyn med som har betydning i høve økonomiforvaltninga,	<p>Statlege tilsyn (lista er ikkje uttømmende)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skatteetaten/bokettersyn • Arbeidstilsynet • Mattilsynet • Statsforvalteren • Arkivverket • Andre
Oppsummering tabell 6	<p>Med bakgrunn i utført arbeidet vurderast den økonomiske intern kontrollen å vere tilfredsstillande.</p> <p>Det er avdekka forbetningspunkt knytt til</p> <ul style="list-style-type: none"> - MVA behandlinga der kommunen har tapt xx million som følgje av..... - Innkjøpsforvaltninga der det er avdekka fleire brot på anskaffingsreglementet 	

Tabell 5

7. Vurdering av den kommunale økonomiske berekrafta (KØB)

Omgrepet kommunal økonomisk berekraft er betydeleg styrka i den nye kommunelova. Vurdering av kommunelova sine krav til kommunen:

7.1 Økonomisk handleevne

Tema	Status og vurdering	Grunnlag										
<p>Netto driftsresultat (korrigert) i % av driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av egne tal over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>Netto driftsresultat i 2019 var på x,xx % av driftsinntektene. Utviklinga dei siste 5 åra har vore:</p> <table style="border: none;"> <tr><td>2014</td><td>x1</td></tr> <tr><td>2015</td><td>x2</td></tr> <tr><td>2016</td><td>x3</td></tr> <tr><td>2017</td><td>x4</td></tr> <tr><td>2018</td><td>x5</td></tr> </table> <p>Kommunen sine egne måltal er x5. Nasjonale måltal er på x6. Vurdering: Netto driftsresultat er eit uttrykk for kva kommunen har til disposisjon til avsetningar, inndecking av tidlegare underskot (meirforbruk) og investeringar, og bør ligge på minst 1,75% av driftsinntektene. Talgrunnlaget viser at kommunen ligg godt over dette, og har hatt ei positiv utvikling dei siste åra.</p>	2014	x1	2015	x2	2016	x3	2017	x4	2018	x5	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne måltal • Teknisk beregningsutvalg (TBU) • Kommuneproposisjonen • Årsrekneskap for samanliknbare kommunar, KOSTRA
2014	x1											
2015	x2											
2016	x3											
2017	x4											
2018	x5											
<p>Gjeldsgrad (langsigtig renteberande gjeld) i % av driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av egne tal over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>Kommunen har ei lånegjeld i 2019 som er 90,1 % av sum driftsinntekter, som er langt over tilrådinga frå Riksrevisjonen på maks 75%. Tilsvarende tal dei siste åra:</p> <table style="border: none;"> <tr><td>2018</td><td>58,0 %</td></tr> <tr><td>2017</td><td>46,7%</td></tr> <tr><td>2016</td><td>52,2%</td></tr> <tr><td>2015</td><td>46,8%</td></tr> <tr><td>2014</td><td>51,3%</td></tr> </table> <p>Vurdering: Vedtekne investeringar og planlagde investeringar i økonomiplanperioden vil medføre stor auke i lånegjelda til kommunen også i åra framover. Det er venta at denne vil stige til over 100% innan få år dersom vedtekne investeringar vert gjennomførte. Dette kan gå ut over det økonomiske handlingsrommet til kommunen i åra som kjem.</p>	2018	58,0 %	2017	46,7%	2016	52,2%	2015	46,8%	2014	51,3%	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsrekneskap for samanliknbare kommunar
2018	58,0 %											
2017	46,7%											
2016	52,2%											
2015	46,8%											
2014	51,3%											
<p>Gjeldsbelasting på drifta – nettorente og</p>	<p>Gjeldsbelastinga på drifta i form av nettorente og avdragsutgifter dei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne mål 										

<p>avdragsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av egne tal over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>siste fem åra viser :</p> <p>2018 xx</p> <p>2017 xx</p> <p>2016 xx</p> <p>2015 xx</p> <p>2014 xx</p> <p>Vurdering:</p> <p>Gjeldsbelastninga på drifta har vore nokolunde stabil dei siste åra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • TBU • Veileder i økonomistyring, Fylkeskommunen i Nordland
<p>Disposisjonsfond i % av driftsinntekter sml mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>Kommunen har eit disposisjonsfond på 17,1% av driftsinntektene i 2019. Disposisjonsfondet har vore relativt stabilt dei siste fem åra, og ligg godt over nasjonale måltal på 5%.</p> <p>Vurdering:</p> <p>Storleiken på disposisjonsfond viser at kommunen har frie reserver til å dekke uventa utgifter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsrekneskap for samanliknbare kommunar

Tabell 6

7.2 Realistiske planar

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
<p>Vedlikeholdsetterslep innan ulike kategoriar – i kva grad er det teke omsyn til denne type etterslep i budsjett/planar</p>	<p>Kommunen har betydelege vedlikeholdsetterslep når det gjelder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veg (om lag 3,5 milliard kroner) - Bygningsmassen knytt til skolebygg (om lag 2,5 milliard kroner) 	<p>Vedlikeholdsetterslep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstandsrapportene «State of the nation» fra RIF • Kommunale og fylkeskommunale bygg • Kommunale og fylkeskommunale veier • VA-anlegg og VA-nett: • Bedrevann.no <p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilstandsrapporter for egen kommune • forespørsel/dialog
<p>I kva grad er vedlikehaldsplanar generelt innarbeidd og teke omsyn til ift. storleiken for normale måltal</p>	<p>Kommunen har ikkje lagt fram realistiske planar for korleis vedlikeholdsetterslepet skal kunne bli redusert.</p> <p>Kommunen har heller ikkje økonomisk handlingsrom til å handtere ei auke i vedlikehald og/eller oppgraderingar. Dette kan indikere at den økonomiske situasjonen framover kan bli utfordrande.</p>	<p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef/budsjett- og økonomiplandokumenter</p> <ul style="list-style-type: none"> • forespørsel og dialog • gjennomgang av dokument
<p>Eventuelle brot på lovkrav (om større investeringar)</p>	<p>Tunellsikkerheitsforskrifta stiller ein rekke krav til oppgraderingar av sikkerheita i tunellane på vegnettet. Det er konstatert at kommunen er gitt frist til 01.01.xx for å gjennomføre tilstrekkeleg oppgraderingar i samsvar med krava i forskrifta. Naudsynte oppgraderingar er berekna til å utgjere om lag 1,5 milliard kroner.</p> <p>Det er ikkje lagd fram realistiske planar</p>	<p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef/budsjett- og økonomiplandokumenter</p> <ul style="list-style-type: none"> • forespørsel og dialog • gjennomgang av dokument

	for å gjennomføre oppgraderingane innan fristen. Kommunen har heller ikkje økonomiske rammer til å handtere oppgraderingsbehovet. Konsekvensen av fristoversitting vil kunne innebære bøter og/eller stengde veglenker.	
--	---	--

Tabell 7

7.3 Forvaltning av finansielle midlar og gjeld utan vesentleg finansiell risiko

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Er finans- og gjeldsforvaltninga innanfor regelverket mtp <ul style="list-style-type: none"> - Plassering av midlar - Andel fastrentelån - Andel sertifikatlån 	Finans- og gjeldsforvaltninga er innanfor vedtatt reglement	Kommunens finansreglement Finansrapport Bør også i den sammenheng ta i betraktning vurderingen i neste punkt vedr betalingsforpliktelse
Storleiken på sertifikatlån	Sertifikatlåna utgjer kr xx, mill og er innanfor vedtatt reglementet. Det vil likevel påpeikast at sertifikatlån er kortsiktige lån. Det kan derfor føreligge ein refinansieringsrisiko som kommunestyret bør vere merksam på.	

Tabell 8

7.4 Vurdering av likviditet

Tema	Status og vurdering	
Utvikling i likviditetsgrad 1 over dei siste 5-10 åra mot avtala nøkkeltal	Likviditeten vurderast som tilfredsstillande.	Årsregnskap (balansen)
Utvikling i likviditetsgrad 2 over dei siste 5-10 åra mot avtala nøkkeltal		Likviditetsgrad 1= omløpsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån (bør være > 2) Likviditetsgrad 2= mest likvide betalingsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån, (bør være > 1) Mest likvide betalingsmidler = bankinnskudd + kortsiktige aksjer, obligasjoner verdipapir (klassifisert under omløpsmidler)

Tabell 9

8. Vurdering av ikkje-økonomiske krav i årsmeldinga

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Er verksemda si måloppnåing og andre ikkje-økonomiske forhold som er av vesentleg verknad for kommunen eller innbyggjarane omtalt i årsmeldinga?	Ja, dette er omtalt i årsmeldinga på s. xx i årsmeldinga.	Årsmeldinga
Er tiltak som er sett i verk og tiltak som er planlagt sett i verk for å sikre ein høg etisk standard omtalt i årsmeldinga?	Det er omtalt på side xx i årsmeldinga, men kunne vore omtalt meir utdjupande.	Årsmeldinga
Er den faktiske tilstanden når det gjeld kjønnslikestilling omtalt i årsmeldinga?	Ja, det er omtalt på side xx i årsmeldinga. Det går fram at kommunen har ei utfordring når det gjeld likestilling mellom kjønn.	Årsmeldinga
Er det omtalt i årsmeldinga kva kommunen gjer for å oppfylle arbeidsgjevar si aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.	Ja, det er omtalt på side xx i årsmeldinga.	Årsmeldinga

Tabell 10

9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid

Ein viktig del av kontrollutvalet sitt arbeid er påsjå-ansvaret. Påsjå-ansvaret er følgt opp i tråd med FKT sin rettleiar, og behandla i eiga sak i kontrollutvalet (Sak xx osv).

Tema	Vurdering
Påsjå at rekneskaperen vert revidert på ein trygg måte a. Kvalifikasjonskrav b. Vandel c. Uavhengigheit d. Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket	Det er utført påsjå-ansvar overfor revisor: Kvalifikasjonskrav – ok KU-sak xx/xx Vandel – ok KU-sak xx/xx Uavhengigheit – ok KU-sak xx/xx Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket - ok KU-sak xx/xx
Halde seg løpande orientert om revisjonsarbeidet: a. Planleggingsfasen b. Interimsfasen c. Årsoppgjersfasen d. Etterlevingskontroll	Som over
Påsjå at revisjonsarbeidet går føre seg i samsvar med: a. Lov, forskrift, og god kommunal revisjonsskikk b. Kontrakt, avtalar og instruksar	Som over
Konklusjon	Revisjonen av kommunen er etter kontrollutvalet si vurdering utført på en forsvarleg måte

Tabell 11



DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	20/5274-7	15. mars 2021

Veileder til kontrollutvalg- og revisjonsforskriften

Departementet har utarbeidet en veileder til kontrollutvalg- og revisjonsforskriften (forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon).

Veilederen inneholder departementets merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriften.

Veilederen er tilgjengelig her: [Veileder til kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Med hilsen

Ragnhild Spigseth (e.f.)
kst. avdelingsdirektør

Erland Aamodt
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8112 Dep	Akersg. 59	22 24 90 90	Kommunalavdelingen	Erland Aamodt
0032 Oslo		Org.nr.		22 24 68 28
postmottak@kmd.dep.no	www.kmd.dep.no	972 417 858		

Politiske saker

PS 19/21 Val av revisor for Stord kommune - tilråding frå kontrollutvalet



Stord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saksnr: 2014/302-54
Saksbehandlar: Hogne Haktorson

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Stord kommune	19/21	19.04.2021

Val av revisor for Stord kommune - tilråding frå kontrollutvalet

Forslag til innstilling

Kommunestyret i Stord kommune vel.....som revisor frå 01.07.2021 - 30.06.2025

Samandrag

Sekretariatet har gjennomgått og evaluert dei innkomne tilboda og resultatet av dette arbeidet vart lagt fram i arbeidsmøte 04.03.2021. I dette møtet skal kontrollutvalet vedta innstilling på val av revisor for kommunen. Avtaleperiode er 01.07.2021 til 30.06.2025. (I konkurransegrunnlaget er det bl.a. informert om dette: «Kommunane Stord og Fitjar vurderer for tida revisjonsordning, og kan dermed få behov for å avslutte avtalen før avtaletida sitt utløp med 6 månaders varsel.»). Innstillinga frå kontrollutvalet går vidare til kommunestyret, som gjer endeleg vedtak i saka.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kommunestyret i Stord kommune vedtok 24.09.2020 å gje kontrollutvalet fullmakt til å gjennomføre prosessen for å få gjennomført konkurranse om val av revisor. Det var i sak PS 55/2020:

«Kommunestyret gjev kontrollutvalet fullmakt til å gjennomføre ny konkurranse i høve val av revisor for Stord kommune. Tidsramma må leggjast slik at den som vert valt ut frå konkurransen, er revisor fom. 01.07.2021. Fullmakta omfattar gjennomføring av heile prosessen, herunder:

- *Utarbeiding og godkjenning av tilbodsdokument*
- *Knytte til seg naudsynt hjelp.*
- *Vurdera mottekne tilbod og innstilla overfor kommunestyret på val av revisor.*

Kommunestyret ynskjer at Kontrollutvalet også vurderer om Stord kommune, til liks med Sveio, skal gå inn i Rogaland revisjon. Kommunestyret bed Kontrollutvalet om å komma tilbake med ei eiga sak på dette innan kommunestyremøtet i desember 2020.»

Konkurransesgrunnlaget vart vedteke i møte i kontrollutvalet 15.10.2020, sak PS 38/20.

Kommunestyret fatta dessutan slik vedtak 17.12.2020 i sak PS 86/2020:

1. *«Då det ikkje ligg føre nok informasjon til at ein kan estimere ein framtidig revisjonskostnad med at Stord kommune går inn som eigar i Rogaland Revisjon IKS, ønskjer ikkje kommunestyret å gå inn for ei slik løysing no.*
2. *Kommunestyret ber Rogaland Revisjon IKS komme tilbake med eit estimat på kva det totalt vil koste Stord kommune pr. år i revisjonshonorar for å gå inn som eigar i selskapet. I dette må det også gå fram kor mange timar det ligg i estimatet til forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll og andre timebaserte tenester.*
3. *Fram til ny vurdering, held Stord kommune fram med konkurranseutsetting av revisjonstenestene for kommunen.»*

Konkurransesgrunnlaget legg bl.a. til grunn at tildeling av kontrakt vil skje på grunnlag av best forhold mellom pris og kvalitet, der ein tek omsyn til følgjande kriterium:

- 40 % Pris (fastpris og timepriser)
- 35 % Kvalitet (Løysing av oppdraget)
- 25 % Kompetanse

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har vedtakskompetanse til å gjennomføre prosess med konkurranseutsetting av revisjonstenestene og lage innstilling til kommunestyret på val av revisor, medan det er kommunestyret sjølv som gjer vedtak, jf. kommunelova § 24-1.

Vurderingar og verknader

Anbudsfristen gjekk ut 26.01.2021 kl. 12.00 for levering av tilbod på kjøp av revisjonstenester for Stord kommune for perioden 01.07.2021 til 30.06.2025. (I konkurransegrunnlaget er det bl.a. informert om dette: «Kommunane Stord og Fitjar vurderer for tida revisjonsordning, og kan dermed få behov for å avslutte avtalen før avtaletida sitt utløp med 6 månaders varsel.»)

Sekretariatet har gjennomgått og evaluert dei innkomne tilboda og førebudd arbeidsmøtet ut frå det. I dette arbeidet har sekretariatet nytta jurist frå innkjøpsseksjonen i Vestland fylkeskommune som rådgjevar. Denne juristen rapporterer i denne saka til sekretariatet og ikkje til fylkesrådmannen.

Sekretariatet presenterte 04.03.2021 forslag til evaluering av dei innkomne tilboda for kontrollutvalet i møte (arbeidsmøte), under sak PS 11/21.

Evalueringa i arbeidsmøte i kontrollutvalet 04.03.2021, vil utgjere grunnlag for innstillinga frå kontrollutvalet i dette møtet.

Sekretariatet har no førebudd sak til kontrollutvalet der utvalet skal innstille overfor kommunestyret på val av revisor for Stord kommune frå 01.07.2021. Det er kommunestyret som skal gjere det endelege vedtaket. Sekretariatet vil i møte 19.04.2021 presentere munnleg forslag til val av revisor for Stord kommune for perioden 01.07.2021 - 30.06.2025. Det vil også bli presentert ei grunnngjeving i forhold til dei 3 tildelingskriterium som ligg til grunn i konkurransegrunnlaget.

Konklusjon

Sidan tilboda inneheld informasjon av konkurransemessig betydning for tilbydarane er informasjonen unnateke offentleggjering, jf. offl.13, jf. forvl. § 13. Kontrollutvalsmøtet må difor lukkast med heimel i kommunelova § 11-5 under handsaming av denne saka.

På bakgrunn av det som kjem fram i dette saksframlegget, og ut frå det som vert presentert i møtet, og arbeidsmøte 04.03.2021, vert kontrollutvalet tilrådd å innstille til val av revisor for Stord kommune frå 01.07.2021 til 30.06.2025. Innstillinga går til kommunestyret. Vanlegvis går ikkje kommunestyret inn i detaljane i tilboda, men forhold seg i hovudsak til evalueringsresultatet. I så fall kan kommunestyremøtet vera åpent når saka kjem dit.

Tilbydarane er kjent med, gjennom konkurransegrunnlaget, at kommunane Stord og Fitjar for tida vurderer revisjonsordning, og dermed kan få behov for å avslutte avtalen før avtaletida sitt utløp med 6 månaders varsel. Det er difor ikkje trong for å ta det med i vedtaket.